

T.C
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL
BİLİMLER ENSTİTÜSÜ FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ
ANABİLİM DALI DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

AZİZ MAHMUT HÜDAYI VAKFININ
GANNA'DAKİ MÜSLÜMANLAR ÜZERİNDEKİ
FAALİYETLERİNİN ETKİLERİ

GINEDU ABIBU MOHAMMED

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Hayrı Erten

KONYA-2020

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ginedu Abibu MOHAMMED		
	Numarası	16810201002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Felsefe ve Din Bilimleri / Din Sosyolojisi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
Tezin Adı	Aziz Mahmut Hüdayı Vakfı'nın Gana'daki Müslümanlar Üzerindeki Faaliyetlerinin Etkileri			

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ginedu Abibu MOHAMMED
İmzası

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN UNIVERSITY Social Sciences Institute	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
--	---	---

Scientific Ethics Page

Student's	Name and Surname	Ginedu Abibu Mohammed		
	Student Number	16810201002		
	Department	Sociology of Religion		
	Program	M.A. Degree	X	
		Ph.D. Degree		
	Thesis Supervisor	Prof. Dr. Hayrı Erten		
Thesis Title	The Effects of the Activities of Aziz Mahmut Hidayi Foundation on Muslims in Ghana			

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that as required by these rules, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this study.

Ginedu ABIBU MOHAMMED

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AZİZ MAHMUT HÜDAYI VAKFININ GANA'DAKİ MÜSLÜMANLAR
ÜZERİNDEKİ FAALİYETLERİNİN ETKİLERİ**

GINEDU ABIBU MOHAMMED

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
DİN SOSYOLOJİSİ BİLİM DALI

Danışman: Prof. Dr. Hayri Erten

Yıl: 2020

Araştırma, örnek olarak Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nı kullanarak Müslüman Dış Yardım örgütlerinin faaliyetlerinin Gana'daki Müslümanların gelişimi üzerindeki etkisine ilişkindir. Araştırma, Suudi Arabistan, Kuveyt, İran, Bahreyn, Katar ve Türkiye gibi ülkelerdeki Müslüman topluluklarında farklı gelişim projeleri üstlenerek Gana Müslümanlarına çeşitli destek sağlayan birçok Müslüman STK olduğunu ortaya çıkardı.

Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın özellikle Gana'daki Müslümanların gelişimi üzerindeki faaliyetlerinin, vakıf projelerinin gözlemlenmesi, çeşitli topluluklardaki Müslümanların görüşlerini alması ve Türkiye ve Gana'daki vakıf yetkilileri ile görüşmeler yapmasıyla analiz edildi. Sonunda vakfın ülkedeki projelerinin Gana'daki Müslümanların ve Müslüman olmayanların hayatlarını olumlu yönde etkilediği ve gelişimlerine katkıda bulunduğu anlaşıldı. Projelerin gelecek nesiller yararına için daha olumlu etkiler sağlama potansiyeline sahip olduğu da tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Vakıf, Kalkınma, Müslümanlar, Politika, STK, Proje, Faaliyet

ABSTRACT
MASTERS THESIS

**THE EFFECTS OF THE ACTIVITIES OF AZIZ MAHMUD HUDAYI
FOUNDATION ON MUSLIMS IN GHANA**

GINEDU ABIBU MOHAMMED

**THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES OF NECMETTIN ERBAKAN
UNIVERSITY**

SOCIOLOGY OF RELIGION DEPARTMENT

Supervisor: Prof. Dr. Hayrı Erten

Year: 2020

The research is about the effect of the activities of Muslim Foreign Aid organizations on the development of Muslims in Ghana using the Aziz Mahmud Hudayi Foundation as an example. The research revealed there are lots of Muslim NGOs from countries such as Saudi Arabia, Kuwait, Iran, Bahrain, Qatar and Turkey that provide various supports to the Muslims of Ghana by undertaking different developmental projects in Muslim communities across the country.

The impact of Aziz Mahmud Hudayi Foundation's activities in particular on the development of Muslims in Ghana was analyzed through observations of the foundations projects, seeking views of Muslims in the various communities and interviews with officials of the foundation in Turkey and Ghana. In the end it was realized that the foundation's projects in the country are impacting the lives of the Muslims and non-Muslims in Ghana positively and contributing to their development. The projects were also found to have the potential to provide more positive impacts for the future generations benefit.

Key Words: Foundation, Development, Muslims, Policy, NGO, Project, Activity

ÖNSÖZ

Araştırma beş bölüm ve bir sonuçtan oluşmaktadır. Birinci bölümde Gana'nın tarihini ve İslam'ın ülkeye nasıl girdiğini anlatır. Eğitim, sağlık, ekonomi, kabileler ve ülkenin dini bileşimi gibi faktörler bu bölümde ele alınmıştır. Bu bölümde ele alınan diğer konular arasında İslam'ın öncüleri ve İslam'ın Gana'daki yayılması, Müslüman gruplar ve Gana'daki Müslümanların zorlukları bulunmaktadır.

İkinci bölümde, STK'lar ve İslam'daki hayır kavramı değerlendirildi. Tarih ve gelişme gibi konular ve STK'ların sınıflandırılması bu bölümde tartışılmaktadır. İslam'da sadakanın tarihçesi, türleri ve hayırseverlik şartları da bu bölümde yer almaktadır.

Üçüncü bölümde, bir STK'nın kurulmasını düzenleyen yasalar tartışılmaktadır. Dünyanın bazı büyük ülkelerinde ve Gana'da yasalar tartışılıyor. Bu bölüm aynı zamanda Gana'daki Müslüman STK'ların tarihini ve seçilen Müslüman STK'ların ülkedeki faaliyetlerini de içermektedir.

Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın küresel faaliyetleri dördüncü bölümde ele alınmıştır. Beşinci bölüm, Gana'daki vakfın faaliyetlerine ayrılmıştır. Vakfın tarihi, misyonu ve çeşitli projeleri bu bölümde ele alınmıştır. Bu araştırma danışmanım, Prof. Dr. Hayri Erten ve Ramazan Arıtürk, Hassan Furkan ve Bay Abdul Nasir Deen gibi diğer önemli bireylerin yardımı olmadan mümkün olmazdı.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı'na (YTB) ve Türk halkına Türkiye'deki eğitimim boyunca mükemmel ve sıcak muamele için teşekkür ediyorum. Allah hepimizi ve Türkiye'yi korusun.

Ginedu Abibu Mohammed

Konya-2020

İÇİNDEKİLER

T.C	i
ABSTRACT MASTERS THESIS	iii
ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Konusu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
1.3 Araştırma Metodu ve Tekniği.....	4
BİRİNCİ BÖLÜM.....	6
2.1. Gana'nın Oluşumu.....	6
2.1.1. Tarihçe	6
2.1.2. Dil ve Kabileler.....	8
2.1.3. Ekonomi.....	8
2.1.4. Eğitim	9
2.1.5. DİN	10
2.2. Gana'da İslam.....	12
2.2.1 Tarihçe	12
2.2.2. Gana'daki Müslüman Gruplar	16
2.2.3. Gana'daki Müslüman Gruplar Arasındaki İlişkileri	22
2.2.4. Gana'da Müslümanların Zorlukları	25
İKİNCİ BÖLÜM	29
SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜ (STK) ve İSLAM'DA HAYIR KAVRAMI	29
3.1. Sivil Toplum Örgütü	29
3.1.1. Tanımlar.....	29
3.1.2. Tarihçe	30
3.1.3. STK'ların Sınıflandırılması	31
3.2. STK'ların Toplumsal İşleri.....	34
3.2.1. Aile.....	34
3.2.2. Ekonomi.....	35
3.2.3. Eğitim.....	35
3.2.4. Sosyal Entegrasyon	36
3.2.5 Sosyalleşme	37

3.3. İslam'da Bağış	37
3.3.1. İslam'da Yardım Tarihi ve Türleri	37
3.3.2. Sadaka (Gönüllü)	39
3.3.3. Zekat (Zorunlu)	40
3.3.4. İslam'da Sadaka Koşulları	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	44
4.1 STK Kurulmasını Yöneten Yasalar	44
4.1.2. Bazı Seçilmiş Ülkelerde Yasalar	44
4.2. Gana'daki Kanunları	45
4.1.1. Yerel STK'lar	46
4.1.2. Yabancı STK'lar	47
4.1.3. Gana'daki STK'ların Rollerini	48
4.2. Gana'daki Müslüman STK'lar	50
4.3.1 Gana'daki Müslüman STK'ların Zorlukları	58
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	60
AZİZ MAHMUD HUDAYI VAKFI	60
5.1 Tarihi	60
5.1.2 Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın Kuruluşu	60
5.2. Vakfın küresel faaliyetleri	62
5.2.1. Eğitim	62
5.2.2. Sosyal ve İnsani Hizmetler	65
5.2.3 Sağlık Hizmetleri	67
5.2.4. Dini Faaliyetler	67
BEŞİNCİ BÖLÜM	69
GANNA'DA AZİZ MAHMUD HUDAYI VAKFI ÇALIŞMALARI	69
6.1 Tarihi	69
6.2. Faaliyetleri	70
6.2.1. Gana'da Eğitim Faaliyetleri	70
6.2.2. Sosyal Müdahaleler	75
6.2.3. Dini Faaliyetler	77
SONUÇ	85
KAYNAKÇA	90

KISALTMALAR

ARD	: Tarımsal ve Kırsal Gelişime
ASWAJ	: Ahlul Sünnet Wal Jamaah
CBOs	: Toplum temelli organizasyonlar
COMOG	: Gana'daki Müslüman Örgütler Koalisyonu
CPP	: Kongre Halk Partisi
GES	: Gana Eğitim Hizmeti
ICODEHS	: İslami Gelişime ve İnsani Yardım Konseyi
IEU	: İslami Eğitim Birimi
USTK	: Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşu
IRRC	: İslam Araştırma ve Reform Merkezi
MNGO	: Müslüman Sivil Toplum Örgütü
NDC	: Ulusal Demokratik Kongresi
ONCI	: Milli Şef İmam Ofisi
SCICR	: İslami Çağrı ve Araştırma Yüksek Kurulu
STK	: Sivil Toplum Örgütü
UGCC	: Birleşik Altın Sahil Sözleşmesi
UN	: Birleşmiş Milletler
UNIW	: İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşlar Birliği

GİRİŞ

1.1 Araştırmanın Konusu

Araştırma, örnek olarak Aziz Mahmud Hüdâyî Vakfı özelinde Gana Müslümanlarının yaşamlarına Müslüman STK'lar ya da yardım kuruluşları faaliyetlerinin etkileri hakkındadır. STK'lar veya Yardım Kuruluşları, doğal afetlerden savaşlar, çatışmalar vb. gibi insan kaynaklı felaketslere kadar çeşitli zorluklarla karşı karşıya kalan toplumlara çeşitli destek biçimleri sunan her insan medeniyetinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. İnsanlara destek sağlamak için çalışan tüm kar amacı gütmeyen kuruluşlara atıfta bulunarak, Birleşmiş Milletler tarafından (1945'te) "STK" ifadesinin yürürlüğe girmesinden önce bile, tarih, bu kuruluşların ya da kurumların en eski insanlık medeniyetlerinde bulunduğunu kanıtlamaktadır.

Binlerce yıl önce Arap Yarımadası'nda İslam'ın ortaya çıkmasından bu yana var olan çeşitli Müslüman yardım örgütlerinin varlığı konusunda da benzer şeyler söylenebilir. Daha az ayrıcalığa ve toplumdaki muhtaçlığa yardım sağlama kavramı, İslam inancının ayrılmaz bir parçasıdır. Aslında bu dinin dayanaklarından biridir ve Müslümanlar, Kur'an- Kerimin çeşitli ayetlerinde yalnızca en yakınlarını değil aynı zamanda yardıma ihtiyacı olan herhangi bir kişiyi desteklemeleri için teşvik edilir.

Hazreti Peygamber'in genel toplumun sosyo-ekonomik refahına önem vermeyi ve ayrıca yardım etme geleneği yoluyla sağlanan manevi faydaları vurgulayan çeşitli sözleri de vardır. Hazreti Peygamber, İslam'da yardım verme ruhunu başlatmış ve döneminde yaşayan herkese örnek olmuştur. Kendisinin daima verici olduğu biliniyordu ve elindeki hemen hemen her şeyi vermişti. Ayrıca, sahabelerinin de aynı şeyi yapmaya teşvik ettiği bilinmektedir. Medine Müslüman Toplumunu, kardeşlik prensipleri üzerine kurdu ve halkı için Allah rehberliğinde yasalar çıkardı. Çıkarılan yasalar ile toplumdaki yoksul, muhtaç, yetim ve yaşlıların bakımını sağlamıştı. Bu, Hazreti Muhammed'in vefatından sonra Türk Müslüman Osmanlı İmparatorluğu'na kadar giden çeşitli liderler tarafından devam ettirilmiştir. Hiç şüphe yok ki, sadaka, hayır kavramı, İslam'a çeşitli dönüşümleri çeken bir olgudur.

Bu nedenle şu anda dünyada hem Müslümanlara hem de Müslüman olmayanlara çeşitli şekillerde yardım sunan sayısız Müslüman kuruluşun olması şaşırtıcı değildir. Bu çeşitli Müslüman STK'lar, Afrika ve Asya'da Gana gibi özellikle az gelişmiş ülkelerdeki insanlara yıllardır çeşitli yardım şekilleri sunmaktadır. Gana,

yıllarca Suudi Arabistan, Katar, Libya, İnan, Bahreyn ve son yıllarda Türkiye gibi ülkelerden Müslüman yardım kuruluşlarından bir akım yaşadı. Bu çeşitli kuruluşlar, ülkedeki çeşitli Müslüman topluluklara büyük finansal, eğitim ve sağlık yardımı sunmaktadır.

Gana'daki Müslüman STK'lar iki gruba ayrılır. İlk grup yerel olarak sahip olunan ve işletilen Müslüman STK'lardır. Bu STK'ların kurucuları, çoğu bir Müslüman veya İslam ülkesinde eğitim bursu ile çalışma fırsatı bulan yerlilerdir. Bu geri dönen kişiler, eğitim aldıkları ülkelerdeki bireylerin veya kuruluşların yardımı ile yardım kuruluşları kurmuşlardır. Dolayısıyla, bu tür vakıflar büyük oranda yerel kaynak toplamak yerine, operasyonları için yabancı kaynaklardan gelen bağışlara bağılıdır. Yurtdışında eğitim görmeyen ya da yabancı bir kuruluş ya da bireylerle herhangi bir ilişkisi olmayan Ganalılar tarafından kurulan ülkede birkaç yerel Müslüman STK'nın olduğunu da belirtmek gerekir. Bu tür kuruluşlar normalde yabancı bağışlara bağımlı olmak yerine çeşitli faaliyetler aracılığıyla fon toplurlar.

Gana'daki ikinci STK grubu, ülkede faaliyet gösteren Uluslararası STK'ların uzantıları veya şubeleri olan türlerdir. Bu türler ülkede çok büyük bir varlığa sahiptir ve ülkedeki birçok yardım projesine büyük katkı sağlar. Bu tür organizasyonların bir örneği, Gana'da 20 yıldan fazla bir süredir faaliyet gösteren Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'dır. Vakıf, Gana'daki Müslümanlara yardım etmek için milyonlarca para harcamıştır. Vakıf, Gana'daki Müslümanlar arasında eğitim, sağlık ve beceri gelişimine odaklanmıştır. Vakfın dinle ilgili projelerinin çoğunun ülkedeki diğer tüm projeleri geride bıraktığına hiç şüphe yoktur. Vakıf, Gana'daki Müslümanların yaşamlarını iyileştirmekle kalmayıp aynı zamanda Gana'daki İslam'ı daha da yaygınlaştırmayı ve dini ülkenin önemli bir parçası haline getirmeyi hedeflediği için bu hiç de şaşırtıcı değildir.

Ülkedeki Hudayi'nin projeleri arasında dikkat çeken, yeni inşa edilen Gana Ulusal Camiidir. Tesis, 10.000 kişinin ibadet etme kapasitesine sahiptir ve bir kompleks olarak tanımlanabilir. Bir Lise, bir ilahiyat merkezi ve öğrenci yurdu gibi başka merkezleri de vardır.

Tüm yardım kuruluşlarının genel amacı, yoksulluğun azaltılması ve hizmet ettikleri kişilerin kaliteli yaşam koşullarının artırılmasıdır. Yine de Gana'daki çoğu Müslüman STK suçlanmış ve birçok nedenlerden dolayı eleştirilmişlerdir. Suçlamalar

arasında, örgütlerin hizmet verdiği kişilerin ihtiyaçlarını çok az bildiği ya da hiç anlamadıkları; onların doktriner çizgilere doğru eğildiği, gizli kişisel gündem konularına sahip olduğu vb. bulunmakta idi. Hatta birçoğu ülkedeki örgütlerin faaliyetlerinin Müslümanların yaşamları üzerindeki olumlu etkileri konusunda şüphelerini sorguladı ve şüphelerini dile getirdi. Bu araştırmada, Gana'daki Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın faaliyetlerinin Gana'daki Müslümanların yaşamları üzerindeki etkisi araştırmacı tarafından analiz edilmiş ve önerilerde bulunmuştur.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışma birçok şeyi bulmayı amaçladı:

- Gana'daki Müslüman yardım kuruluşlarının tarihi
- Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın tarihi, misyonu ve Batı Afrika alt bölgesindeki çalışmalarından bazıları
- Vakfın kuruluş tarihi ve Gana'daki misyonu
- Gana'daki vakıf faaliyetleri
- Vakıf faaliyetlerinin Ganalı Müslümanların gelişimine etkileri
- Gana hükümetinin ülkedeki uluslararası yardım örgütü faaliyetlerine ilişkin politikaları ve bu politikaların Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın faaliyetlerini nasıl etkilediği
- Gana'daki vakfın karşılaştığı zorlukları
- Gana'da vakfın gelecek planları

Araştırmanın önemli olduğu düşünülmektedir, çünkü Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın ayrıntılı faaliyetlerini vurgular ve hem yurt içi hem de yurt dışında vakfın yürüttüğü çeşitli projelerin Gana Müslümanları adına etkisini değerlendirir. Çalışma ayrıca, Gana'da faaliyet gösteren yardım kuruluşlarının karşı karşıya kaldığı çeşitli zorlukları ve bu zorlukların bu tür organizasyonların faaliyetlerini ne ölçüde etkilediğini ortaya koymaktadır.

Geçmişte benzer araştırmalar yapılmış olmasına rağmen, çok az ya da hiç biri, belirli bir dış yardım kuruluşunun faaliyetlerinin Gana'daki Müslümanların yaşamları üzerindeki etkileri hakkında gerçekten ayrıntılı bilgi vermektedir. Yunus Dumbe (2013), ülkedeki ve onların yabancı bağlularındaki bahsi geçen bazı Müslüman STK'lardan ve yabancı iştiraklerinden bahsetmiştir. Bununla birlikte, bahsettiği herhangi bir STK'nın faaliyetlerinin etkilerini analiz etmeye

odaklanmamıştır, çünkü amacı STK'ların ülkedeki İslami uyanışı etkilemek için çeşitli mezhepler tarafından nasıl bir araç olarak kullanıldığıdır. Holger Weiss'in (2007) çalışması, bu alanda bugüne kadar yapılmış en gelişmiş araştırma olarak kabul edilebilir, ancak çalışmaları Gana'daki Müslüman STK'ların genel genişlemesine bakmış olsa bile ve Gana'daki Müslümanların hayatlarına etkilerini analiz etmek için yaptığı çalışmalarında çok az zaman harcanmıştır.

Bu nedenle, bu araştırmanın bulgularını çok önemli kılar çünkü diğer araştırmacılar, bilim adamları ve hatta kuruluşun kendisi tarafından referans olarak kullanılabilir. Araştırma, ayrıca Gana'da faaliyet göstermek veya politikalarını ve planlarını geliştirmek üzere faaliyet gösteren başka kuruluşlar tarafından da kullanılabilir. Araştırmayı yürütürken, araştırmacı ayrıca, Ulusal Müftülük ülkedeki çeşitli kuruluşların faaliyetleri hakkında ayrıntılı bir şekilde belgelenmiş bilgisinin az olduğunu ya da hiç olmadığını da öğrenmiştir. Bu nedenle, gelecekte benzer bir araştırmaya girme niyetinde olması durumunda, bu araştırmayı referans olarak kullanabilir.

1.3 Araştırma Metodu ve Tekniği

Çeşitli bilim adamları araştırma yöntem ve tekniğini tanımlamışlardır. Rajendar Kumar'a (2008) göre, araştırma yöntemi bir araştırma yürütmek için kullanılan tüm yöntem ve teknikler olarak tanımlanabilir. Bir araştırmacının araştırma işlemini gerçekleştirirken kullandığı yolu ifade eder. Araştırma yöntemleri veya teknikleri, bu nedenle, araştırmacı tarafından araştırma problemini incelerken kullandığı tüm yöntemleri ifade eder.

Sosyologlar toplumu, sosyal olayları ve sosyal davranışları incelemek için çeşitli araştırma yöntem ve tekniklerini kullanırlar. En sık kullanılan sosyolojik araştırma yöntemlerinden belki de altı tanesi, vaka çalışması, gözlemsel, korelasyonel, deneysel, kültürlerarası ve mevcut verilerle yapılan araştırmalar veya ikincil veri analizlerini içerir.

Bu araştırma, kesinlikle sosyal bilimlerde en çok kabul edilebilir nitel araştırma yöntemini biri olan gözlem kullanmıştır. Gözlem tekniği araştırmacının vakfın Gana'daki çeşitli faaliyetlerini ve projelerin Gana'daki Müslümanların yaşamları üzerindeki etkisini ilk elden gözlemlemesini sağlamıştır.

Araştırmacının katılımcı gözlemi, gerçek bilginin toplanmasına imkan vermiş ve olası çarpıtmaların düzeyini sınırlamıştır.

Sosyal bilimcinin kullandığı bir diğer önemli yöntem ise görüşme tekniğidir. Bu yöntem, araştırmacının doğrudan ana kaynaktan, doğrudan ilk elden bilgi sahibi olmasını sağlar. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda, Türkiye'deki Aziz Mahmud Hudayi Vakfı yetkilileri ve Gana Müftülüğu Ulusal Temsilciliği Ofisi ve Gana'daki Hudayi Vakfı Eğitim Bursu yararlanıcıları ile görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmacı ayrıca anketler yapmıştır. Anketler toplam 100 kişiye uygulanmıştır. Katılımcılar küme örnekleme tekniği kullanılarak seçilmiştir. Ankete katılanlar hem Gana'da hem de Türkiye'de vakıf eğitim bursunun mevcut ve geçmiş faydalanıcıları, Türkiye'de yararlanamayan Gana'lı öğrenciler ve Gana'daki çeşitli Müslüman toplulukların üyeleri olarak gruplandırılmıştır. Araştırmacı bu örneği seçmiştir çünkü araştırmacı bu örneğin Gana Müslüman nüfusunun genel nüfusunu temsil ettiğine inanmaktadır. Ve bu grup seçiminin bir diğer nedeni de araştırmacının örneklemedeki kişilerin gerekli bilgileri sağlayacağına inanmasıdır.

Ayrıca bu araştırmada Hudayi Vakfı ve Gana Ulusal Müftülüğu gibi çeşitli paydaşların yazılı araştırmalarını ve resmi belgelerini analiz etmek için ikincil veri analizleri de kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GANNA'NIN TARİHİ VE İSLAM'IN ÜLKEYE NASIL GİRDİĞİ

2.1. Gana'nın Oluşumu

2.1.1. Tarihçe

Batı Afrika'daki Gine Körfezi kıyısında yer alan Gana, Kuzeybatı ve Kuzey'e Burkina Faso, Doğu'ya Togo, Güney'e Atlantik Okyanusu ve Batı'ya Fildişi Kıyısı'yla sınır komşudur. Ülke, İngiliz İmparatorluğu'nun eski sömürgelerinden biridir ve çoğunlukla Afrika'ya açılan kapı olarak anılmaktadır. Bölgedeki altın miktarı nedeniyle ülkeye Batılılar tarafından Altın Sahil adı verilmiş ve Gana adı bağımsızlıktan yaklaşık 62 yıl önce benimsenmiştir. Gana isminin kökeni ya da neden bağımsızlık savaşçıların 1957'den sonra yeni bağımsız ülke için bu ismi seçtikleri hakkında pek çok tartışma meydana gelmiştir.

Bazı birkaç tarihçi, Gana isminin Arapça kökenli olduğunu ve bölgedeki altın bolluğuna atıfta bulunarak büyük zenginlik ve Altın özelliklerini içeren "Ghinaa" (غنى) anlamına geldiğini ifade etmektedir. Ancak alimlerin çoğunluğu Gana isminin 4. ve 13. yüzyıllar arasında var olan eski Sudan İmparatorluğundan (Gana İmparatorluğu) geldiğini savunmuşlardır. "Gana'nın" "savaşçı kral" anlamına geldiğine ve ortaçağ krallığına hükmeden kralların ünvanı olduğuna inanılmaktadır.

Daha sonra, yeni ulusun kurucu babaları Dr. JB Danquah ve Dr. Kwame Nkrumah'ın, insanların kökenleri, kültürü ve tarihi detaylı olarak araştırdıktan sonra, ülkenin adını Altın Sahil'den (sömürge adı) Gana'ya çevirmeye çalıştıklarına inanılıyor. Modern Gana sakinlerinin direk eski Gana İmparatorluğu halkının soyundan geldiğine inanılmaktadır ve kültür, görünüm ve çeşitli dillerdeki benzerlikler bunun kanıtıdır.¹

Avrupalıların gelmesinden önce, bölgenin gerçek adının hala bilinmememesi dikkat çekicidir. Bunun nedeni, bölgenin merkezi bir hükümet altında örgütlenmiş bir devlet olmaması değil, çeşitli kabile krallarının yönettiği ayrı bölgeler olmasıdır. Ashantes (Asantes) 'in bölgedeki belli başlı bölgeleri kontrol ettiğine inanılmaktadır.

"Altın Sahil" adı, 15.ci yüzyılda bölgede Portekizli denizcilerin muazzam bir altın kaynağı bulmasından sonra ortaya çıkmıştır. Portekizliler, 1482'de Elmina adında bir yerde altın, fildişi ve daha sonra köle ticaret yapmak için bir kale inşa

¹ Roger S 2005: 115

etmeye karar verdiler. Hollandalı, İngiliz, Danimarkalı ve İsveçliler gibi diğer Avrupalılar daha sonra “Zengin Maden” in araştırmasına katıldılar.

19. yüzyılın sonlarına doğru Avrupalıların çoğu, bölgeyi bir kraliyet sömürgesine döndüren İngilizlere terk ederek bölgeden çekilmişlerdir. Bu dönemde, ana ticari emtia, altından Avrupa tarlalarının artması nedeni ile kölelere kaymıştır. Tarlalar köle taleplerini artırdı ve bu bölgeden ve Afrika kıtasının diğer bölgelerinden gelen yüksek zenci köle talebiyle sonuçlandı.

1902'de Ashantes toprakları, Ashanti savaşçıların ve İngiliz askerlerinin ölümüyle sonuçlanan pek çok direnişin ardından İngiliz kolonisi ilan edildi. Daha sonra kuzey bölgeleri, tüm bölgeleri İngiliz egemenliği altına sokan koloniye de eklendi. Sömürge yöneticileri tarafından, yerlilerin bölge yönetimine dahil edilmesi için çok az şey yapıldı, ancak İngiliz sömürge yönetimi sırasında çeşitli gelişim projeleri yapıldı. Demiryolu genişletme, Takoradi limanının inşaatı vb. bu projeler arasında sayılabilir.

Dr. Kwame Nkrumah'ın, 1947'de Birleşik Altın Sahil Sözleşmesi (UGCC) ile çalışmalar yaptığı İngiltere ve ABD'den davet edildiği II. Dünya Savaşından sonra işler farklı bir hal aldı. Bu, bazı yerlilerin özerklik veya bağımsızlık kampanyası için kurulan bir organizasyondur. Ülkeye vardığında Nkrumah organizasyonun sekreteri olarak atandı. UGCC, koloninin yasama meclisinde çoğunluk hakkı kazandı ve yürütme yetkisinde hak sahibi oldu.

Nkrumah'ın varlığı, örgütün halk arasında popülerliğini daha da yaygınlaştırdı ve 1948 civarında sömürgeci güçlere karşı isyanlar başladı. UGCC'nin kurucu babaları ve liderlerinin çoğu, Nkrumah'ın “radikal görüşlerini” beğenmedi ve bu da liderlik içinde yanlış anlamalara yol açtı. Nkrumah UGCC'den ayrıldı ve 1949'da Halk Konvansiyonu Partisi'ni (CPP) kurdu. CPP'nin amacı acil bir öz yönetimin elde edilmesiydi.

Ertesi yıl Nkrumah'ın tutuklanmasına ve hapsedilmesine yol açan CPP ve Nkrumah'ın önderliğinde şiddetli protesto gösterileri ve grevler gerçekleşti. Ancak Nkrumah'ın yokluğuna rağmen, CPP 1951'de kolonideki ilk genel seçimlerde kazandı ve Nkrumah serbest bırakıldı.

6 Mart 1957'de, CPP'nin çabalarıyla Altın Sahil, sömürge yönetiminden çıkarak bağımsızlığını kazandı ve Altın Sahil adı Gana olarak değiştirildi. Kwame Nkrumah, yeni ulusun ilk siyah başkanı oldu. Nkrumah hükümetinin sömürge yöneticilerinden 200 milyon pound devraldığı düşünülmektedir. CPP ve Nkrumah hükümetinin ilk günlerinde birçok kalkınma projesi yapıldı. Ülkeye yeterli elektrik sağlayan Akosombo Baraj inşaatı, karayolları, okullar, fabrikalar ve tarımda kalkınma bu projelerden bazılarıdır.

Ancak Nkrumah, 1966'da Çin'e yaptığı bir devlet ziyareti sırasında yapılan bir darbeyle devrildi. Otoriter ve hoşgörüsüz olmakla suçlandı. Gana'nın, çok partili demokrasiye geçtiği ve seçimler yaptığı 1992 yılına kadar bir dizi askeri darbe meydana geldi. Aynı yılda, dört yılda bir seçimlere izin veren yeni bir anayasa da geliştirildi. Ulusal Demokrat Kongresi (NDC) 1992 seçimlerini kazanan askeri lider Jerry John Rawlings tarafından yönetildi. O andan itibaren her dört yılda bir yeni lider ve milletvekilleri seçmek için barışçıl seçimler yapıldı.²

Gana daha önce on idari bölgeye ayrılmıştı. Bununla birlikte, 2019'da 1992 Gana Anayasası'nın (C1) maddesinin başarıyla uygulanmasının ardından, 6 bölge daha eklenerek bu sayı 16'ya ulaştı.

2.1.2. Dil ve Kabileler

Gana'nın resmi dili İngilizce olsa da, ülkede çeşitli kabileler tarafından konuşulan 45'ten fazla yerel dil var. Büyük kabilelerin bazıları Ashanti (Asante), Mole Dagbon, Fante, Ewe, Ga-Adangbe, Guan, Dagomba, Hausa ve Kusasi'dir. Tem (Kotokoli), Wangara (Mande) ve Fulani (Fulbe) gibi diğer kabileler, resmi olarak Gana kabilelerinin bir parçası olarak kabul edilmemelerine rağmen sayıları nedeniyle kayda değer kabilelerdir. Tarihsel olarak, şu anda Gana'da yaşayan tüm insanların bölgeye son 700-1000 yıl içinde kuzeyden bir dizi göçle girdiği düşünülmektedir.

2.1.3. Ekonomi

Gana ekonomisi hem özel hem de kamu kuruluşlarının birleşimi ile desteklenmektedir. Ülkenin gelirinin büyük bir kısmı tarımdan ve mineraller, kereste, kakao, boksit, tuz ve son zamanlarda petrol ve gaz gibi doğal kaynaklardan elde edilir.

² Kwabina B.D 1969: 359

Sanayi ve hizmet sektörleri sadece asgari düzeyde katkıda bulunur. Bu minerallerin ve ihracat ürünlerinin neredeyse% 90'ı dünyanın çeşitli yerlerine ihraç edilmektedir.

Tarım sektörü ayrıca nüfusun yarısından fazlasını istihdam etmektedir. Kırsal kesimdeki insanlar çiftçilik ve canlı hayvancılıkla uğraşmaktadır. Bu alanlarda çok az kişi hizmet sunumu ve ofis işleri ile uğraşmaktadır. Öte yandan, kentsel alanlarda insanlar çoğunlukla hizmet sağlama ve endüstriyel işlerinde çalışmaktadır.

Bağımsızlıktan hemen sonra, Dr. Kwame Nkrumah liderliğindeki CPP hükümeti, ülkeyi sanayileştirmeyi ve Afrika'daki imalat açısından en güçlü ülkelerden biri haline getirmeyi amaçladı. Çeşitli sanayileşme politikaları başlatılmış ve sonuç, içecek üretimi, tütün, ayakkabı, kereste, giyim, tekstil, ahşap ürünleri, ilaç ve benzeri gibi çok çeşitli imalat sanayilerinin kurulması olmuştur. Bu endüstriler Gana hükümetine aitti ve hükümet tarafından kontrol edilmekteydi. Bununla birlikte, Ganalı endüstriyel kalkınma politikası, etkin bir ekonomik canlanma için yabancı sermayenin çekilmesinin önemini tanımasıyla sonuçlanan sermaye eksikliğinden etkilenmiştir.

90'lı ve 2000'li yıllarda devlete ait sektörlerin çoğunun özelleştirilmesine yönelik hareket, bazı sektörlerde üretim ve ihracatın arttırılmasına ve yabancı yatırım çekmeye yardımcı olmuştur. Halen devlet gelirinin büyük kısmı satış vergisi, gelir vergisi, emlak vergisi gibi çeşitli vergilerden elde edilmektedir. En düşük ücretli ve yüksek maaşlı arasındaki tazminat farkı, çalışanlar için asgari ücret olmasına rağmen geniş kalmaktadır. Bu ve yüksek yaşam maliyeti (özellikle kentsel alanlarda) ve ulusal para biriminin (cedi) istikrarsızlığı gibi diğer faktörler, çalışan nüfusun çoğunluğu üzerinde ciddi zorluklar doğurmaktadır.

2.1.4. Eğitim

Gana, Batı Afrika'daki en gelişmiş eğitim sistemlerinden birine sahiptir. Eğitim düzeni, beş yaşında başlayan altı yıllık ilköğretim ve ardından üç yıllık ortaokul eğitimi ve üç yıllık lise eğitiminden oluşmaktadır. Ülkenin hemen her bölgesinde, lisans ve doktora seviyelerine kadar çeşitli programlar sunan hem özel hem de kamu üniversiteleri vardır. Eğitime yapılan devlet yatırımları ve özel yatırımlara rağmen, Gana'nın okuryazarlık oranı (% 79), Batı Afrika'daki en yüksek oranlardan olmasına rağmen, dünya standartlarına göre nispeten düşüktür.

Fotoğraf 1: Gana haritası

2.1.5. DİN

Gana çok dinli bir ülkedir ve bu nedenle belirli bir dinle tanımlanamaz. **Hristiyanlık**, ülkenin en büyük dindir. Dinin Afrika'nın geleneksel müritlerinin ticaret seferleri yapan Avrupalılarla temas ettikleri 15.ci yüzyılda yerleştiğine inanılmaktadır. Gana'da çeşitli Hristiyan mezhepleri veya grupları vardır. Volta Bölgesi, yüksek bir Evanjelist-Presbiteryen yoğunluğuna sahiptir. Bu mezhebin en yüksek müritleri Akwapimlere aittir.

Metodist mezhebi, Gana'nın Orta ve Batı bölgelerinde bulunan Fantlar arasında güçlü bir şekilde temsil edilmektedir. Roma Katolik Kilisesi Ashanti, Volta ve Kuzey bölgelerinde oldukça iyi temsil edilmektedir. Gana Hristiyan konseyi, Gana'daki çeşitli Hristiyan gruplar ile Dünya Kiliseler Konseyi ve diğer evrensel kurumlar arasındaki bağlantı olarak hizmet etmektedir.

Son 15 veya 20 yıl boyunca, ülkedeki karizmatik kiliseler, bu kiliselerde meydana geldiğine inanılan mucizeler (hasta ve körlerin iyileşmesi, talihsizliklerin sona ermesi ve refah, vb.) nedeniyle sayıca en fazla insanı buraya çekmiştir. Çevrimiçi bir makalede, Washington'un Pew merkezi 2000'de yaklaşık 6,5

milyon karizmatik takipçisi olduğunu, 2015'te ise bu sayı 10 milyonun üzerine çıktığını belirtti.

İslam Gana'daki en büyük ikinci dindir ve ülkedeki Müslümanların çoğu Sunni mezhebine aittir. Gana'daki Müslümanların çoğunluğu Sünni İslama inanmaktadır. Maliki mezhep Sünni Müslümanlar arasında 1960'lı yıllara kadar yaygındı ve Kuzey bölgesindeki Tamale bir reformistin (Şeyh Ajura) faaliyetlerinin Hanbeli hukuk okulu için ezici bir değişim yarattı.

Her ne kadar Gana'daki Sünni Müslümanlar arasında yaygın olan Süflük yıllar içinde azalmış olsa da, Ticani ve bir şekilde Kadiriye Sofi kardeşlikleri bazı Sünni Müslümanlar arasında hala iyi bilinmektedir.

Ahmediye Müslüman Hareketi, toplam Müslüman nüfusun yaklaşık% 20 nüfusu ile Gana'daki en büyük ikinci Müslüman gruptur ve Kuzeyli ve Wala halkı arasında yaygın olarak bulunur ve Müslümanlık Asante, Fante ve Ga gibi kabilelerde yaygındır.

Şii Müslüman grubu, ülkedeki diğer gruplara göre daha yenidir ve ve ülkenin kuzey kesiminde geniş bir alana yayılmış durumdadır. Grup şu anda toplam Ganalı Müslüman nüfusun% 8'ini oluşturmaktadır. ³

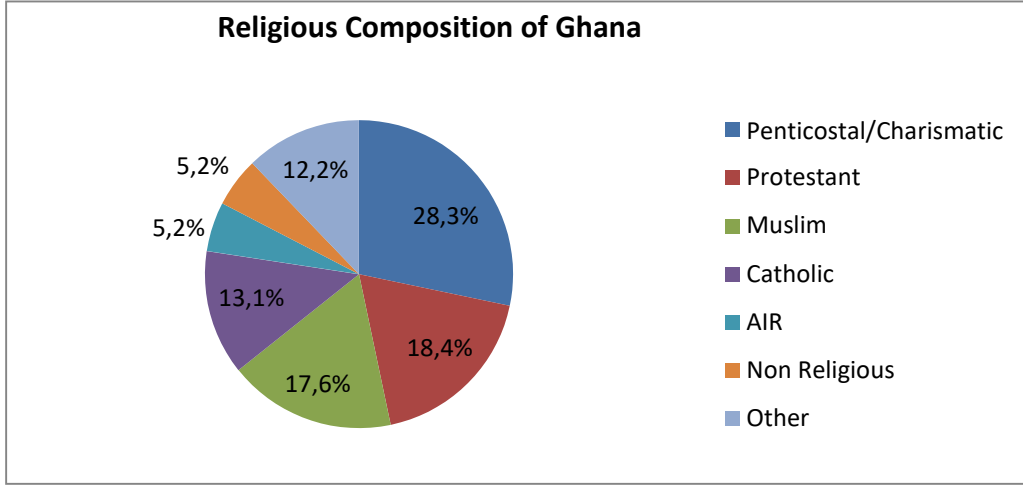
Gana'daki üçüncü dini grup, **Afrika Yerli Dinleridir**. Ülkedeki en eski din olmasına rağmen çok az insan dinin üyesidir. AIR, mevcut Afrikalıların atalarının yürüttüğü inançtan kaynaklanan ve bugün Müslüman olan veya Hristiyan olduklarını iddia eden bireyler de dahil olmak üzere çok sayıda Afrikalı tarafından çeşitli şekillerde ve çeşitli tonlarda ve yoğunluklarda uygulanan dindir. .

Bir nesilden diğerine sözlü olarak aktarılan bir dindir. Öğretileri kağıda yazılmaz, bu dine inanan ve uygulayan insanların yüreklerinde, zihinlerinde, sözlü tarihlerinde, dini törenlerinde, türbelerinde ve dini işlevlerinde bulunmaktadır. Bu bir misyoner dini değildir ve bu dini yayan ve hatta belirli bir ayinle din değişimi yapan misyonerleri bulunmaktadır. Müritleri, dini bir törenle (vaftiz veya sünnet gibi) değil, doğuştan üye olurlar.

Ayrıca, Gana'daki üç ana dinin yanında diğer din türlerine bağlı kalan göçmenler de çok azdır. Ateizm ya da inançsızlık, Ganalı toplumunda yeni bir kavramdır. Bununla birlikte, son birkaç yılda Gana'da dindar olmayan olarak tanımlanan kişilerin sayısında artış oldu.

³ Tomaso 2018: 3

Fotoğraf 2: Gana dini kompozisyon

2.2. Gana'da İslam

2.2.1 Tarihçe

Gana'da İslam tarihi, önce İslam'ın Afrika kıtasının batı bölgelerine nasıl girdiğine bakmadan tartışılmaz. Afrika'nın, 17. yüzyılda İslam'ın Arabistan'a girdiği ilk bölge olduğuna inanılıyor. Kıtanın toplam nüfusunun% 45'ine yakın bir kısmının Müslüman veya İslam inancının müridi olduğuna inanılmaktadır. Bu nüfusun büyük çoğunluğu Afrika'nın kuzey kesimlerinde, batı, Somali yarımadası ve güneydoğu kesimlerinde yer almaktadır.

İslam'ın Afrika'nın Batı bölgelerine nasıl girdiğiyle ilgili farklı görüşler olsa da, Sahra sakinlerinin (Berberiler) ilk din değiştirenler olduğuna dair genel bir fikir birliği bulunmaktadır. Ayrıca, Sahra'nın onuncu yüzyılın ikinci yarısında "Dar el-İslam" veya "İslam ülkesi" olarak bilindiği de kabul edilir. Berberiler, İslam'la daha önce tanışmış Kuzey Afrika Müslümanları ile olan ticari faaliyetleri aracılığıyla İslam'la tanışmıştır.

Berberilerin İslamlaştırılması ile din, Batı Nijer Bend (Senegambia ve Mali) bölgelerine, daha sonra Çad bölgesine ve nihayet Hausaland'a (Nijerya) yayıldı.

Alimlere göre, İslam'ın bu bölgeye girişi ve yayılması üç farklı aşamadan oluşmaktadır: kanaat aşaması, karıştırma aşaması ve reform aşaması.

İlk aşama olan "kanaat", bölgede İslam'ın ortaya çıkışını açıklar. Berberi tüccarlarının dini faaliyetlerinin yanı sıra ticari işlemlerde dürüst olmaları nedeniyle yerel halk tarafından itibar edildiğine inanılmaktadır. Yerli halkın az bir kısmı, Berberilerin uygulamalarını, özellikle günlük ibadetlerini, namazlarını taklit etmeye başladı. Cetveller, yeni dinin eski yaşam tarzlarına verdikleri tehlikelerin farkındalar

ve bu yüzden tüccarların Şehir içinde kalmalarına izin vermedi. Bunun yerine Őehirlerin eteklerinde geçici çadırlar kurdular.

İslam ikinci aşama olan “karıştırma” aşamasında ivme kazandı ve yöneticilere başka seçenek bırakmadı. Müslüman tüccarlar, ticaret için geldikleri zaman Őehirlerin içine yerleŐmeye başladılar. Bazı alimlere göre, bazı Müslüman tüccarlar bölgelere yerleŐmiŐ ve bir daha geri d nmemiŐlerdir. Bu dönemde Berberi ve yerliler arasındaki evlilik meydana geldi. Ayrıca, bazı alimler tarafından “baŐdaŐtırıcı aşama” olarak adlandırılan aŐamada bir kültür ve inanç alışverişi vardı. Bunun nedeni, İslam'ın ve geleneksel uygulamaların ve inançların bir karıŐımıydı.

  nc  aşama, bölge dıŐından ve bölgedeki bazı ülkelerden, İslam'ı incelemek için Arap topraklarına çıkan birçok Cihada tanık oldu. Cihatılar karma uygulama topluluklarını ortadan kaldırmak ve İslam'ın gerçek uygulamalarını ve inançlarını kurmak için yöntemler uyguluyorlardı. Bu Cihatlar arasında en dikkat çeken, Moritanya'daki Sharr Buba tarafından yapılan ve başarısız olan Nasir el Din Cihat'ı ve Nijeryalı din adamı Utman Dan Fodio'nun cihadıdır.

Müslüman tüccarlar, ayrılmıŐ Gana İmparatorluğu'nda çok önemli roller oynadı. Yerel tüccarlara sözleŐme hukuku, kredi ve bilgi ağı gibi araçlar sunarak uzun mesafeli ticareti kolaylaŐtırdılar. Ayrıca imparatorlukta okuma ve yazma bilmelerinden dolayı danışman ve katip olarak görev yaptılar. Yerli halk, Müslümanların manevi yönlerinden etkilendi.

Yine Mali ve Songhai'nin baŐdaŐtırıcı imparatorluklarında, Müslüman tüccarlar danışman ve katip olarak görev yaptı. Mali İmparatorluğu'nun kurucusu Sundiata Keita asla Müslüman olmadıysa da, 1300'den sonra hepsinin Müslüman olduğu görüŐüne inanılıyor. Bunların arasında en  nl s , İslam'ı imparatorluğun dini yapan Mansa Musa idi. Mali İmparatorluğun on-beşinci yüzyıldaki  k Ő , Mande Songhay Krallığı'nın ortaya çıkmasına yol açtı. İslam bir kez daha bu imparatorlukta devlet dini idi, ancak hükümdarlar da dahil olmak üzere halkın çoğunluğu İslam'ı geleneksel inanç ve uygulamalarla karıŐtırmaya devam etti. H k mdarlardan biri olan Sünni Ali'nin (1465-1492) putperest uygulamalarını eleŐtiren Müslüman alimlere zulmettiği söylenmektedir.

Buğ n Kuzey Nijerya'daki Kanem Hausa krallığı d hil Songhay'ın çöküşünden sonra birçok imparatorluk doğdu. Devletin 19. yüzyıl boyunca tamamen Müslüman olduğuna inanılıyor. Ancak, baŐdaŐtırıcı uygulamalar devam etti ve bu reformistler tarafından cihatların karakterize ettiği reform aŐamasının doĐuŐuna yol açtı. Uthman Dan Fodio'nun Cihad'ı ve Senegambiya bölgesindeki diğer cihatlar, yerleŐik düzeni devralmayı ve İslam'ı ve bölgelerin egemen sınıfını dönüŐtürmeyi

başardı.

Osman Dan Fodio, bölgenin Hausa yöneticilerini Fulani (Fulbe) Emiri ile değiştirdi. Yaptığı cihad, Müslüman toplumda gücün merkezileşmesine, eğitim reformlarına ve hukuk devleti dönüşümüne yol açtı. Cihat, Kuzey Nijerya'da Sokoto halifeliğinin oluşumuna yol açtı. Cihadının başarısı, bugünkü Gana'yı da içeren İslam'ın Batı Afrika'daki diğer alanlara daha fazla yayılmasına ve gelişmesine yol açan diğer cihatlara ilham verdi.

İslam'ın modern Gana'ya nasıl girdiği tarihçiler arasında tartışma konusu oldu. Bununla birlikte, dine, eski ortaçağ krallıklarının diğer Afrikalıları ve Kuzey Nijerya'daki Hausaland'dan gelen Müslümanların alım satım faaliyetleri ile ülkeye tanıtılması yaygın olarak kabul görmektedir.

Müslüman Mande tüccarlarının (Ortaçağ Mali İmparatorluğu'ndan) alım satım faaliyetleri yoluyla Gana'ya nüfuz etmiş olduğuna inanılıyor. Altın ve kola cevizi ticareti yapıyorlardı ve bu ürünleri barındırması sebebi ile tüccarları Altın Sahil (Gana) kıyılarına çekiyordu. 15.ci yüzyılın başlarında, Wenchi yakınlarındaki, Begho'nun Akan ormanına yerleştiklerine inanılıyor. Mandes, Altın Sahil halkı üzerinde iki önemli etki yaptı. Birincisi, Begho'nun Altın Sahilde bir ticaret merkezi olarak ortaya çıkması, ikincisi ise halkın İslamlaştırılmasıydı.⁴

Bazı Müslüman Mande âlimlerinin 1700 civarında Gana'nın kuzeyine geldiğine inanılmaktadır. Yerli halk, âlimlere Yarnas, dini lider için Mande kelimesini kullandı.⁵ Gonja, Dabgon ve Güney'deki Ashanti (Asante) krallığı gibi çoğu kuzey krallığında büyük roller oynadıklarına inanılmaktadır.

Gonja krallığının Mande Müslümanlarının âlimlerini yönetimine yardım etmenin yanı sıra manevi koruma sağlamaları için istihdam ettiklerine inanılmaktadır. Krallık farklı sınıflara bölündü. Birinci sınıfın İslam'ı, "gbanya" ya da temel sınıfın, bağdaştırma nedeniyle kusurlu olduğu düşünülüyordu. İkinci sınıf olan "nyamase" ya da avamlara, İslam'ın seçkinlerin ya da üst sınıfın dini olduğuna inanıldığından Müslümanlar tarafından dokunulmadı. "Karamo veya karamogo" nun üçüncü sınıf olduğu düşünülüyordu ve Begho'nun yanı sıra eski krallıklardan Müslüman göçmen olduğuna inanılıyordu.⁶

⁴ Peter B. C 1982:

⁵ Mervyn 1984:112

⁶ Hiskett, a.g.e.

Mandelerin, 1700'lerde Naa Zangina döneminde özellikle Dagbon İmparatorluğu'nda büyük bir rol oynadığına inanılıyor. İslam'ın bölgede büyük bir etkisi olduğu düşünülüyor. Kralın, Müslümanların onlara karşı rakip bir krallık olan Gonjalılara yardım ettiklerini fark ettikten sonra Gonja'nın tehditlerini ortadan kaldırması için Müslümanlardan yardım istediğine inanılıyor. Naa Zangina daha sonra Müslüman göçmenlerle krallık arasındaki ilişkiyi İslam'ı kucaklayarak güçlendirdi. İslam, daha sonra İslam'ın bu insanlar arasında neden bu kadar öne çıktığını açıklayan devlet dini haline getirildi.⁷

Zaten İslamlaştırılmış Gonjas ve Dabgon'da yapılan din değişimleri ticaret faaliyetleriyle İslam'ı Ashanti'nin Güney krallığına yaydı. Kuzeyden gelen Müslüman savaşçılar, Avrupa işgallerinde kendilerine yardımcı olmaları için çeşitli Ashanti kralları tarafından da davet edildi. Ancak, kuzey krallıklarının aksine, İslam hiçbir zaman güney krallığı delip geçmedi. Krallar sadece dinin sahip olduğu güçle ilgileniyorlardı ve din değiştirmediler ancak Kral Osei Bonsu ve Osei Kwame'nin dine çok düşkün olduğu ve Müslümanları gönülden sevdiği biliniyordu. Osei Kwame'in bir noktada İslam hukukunu krallığın medeni kanunu olarak seçmek istediğine ve bu durumun tahttan indirilmesine yol açtığına inanılıyor.⁸

Kuzey Nijerya'dan gelen Hausa Müslümanları, Altın Sahil (Gana) 'deki Yarnas İslam'ına meydan okudu. Mandlar gibi, Hausa Müslümanları da tüccarlardı ve 16.cı yüzyılda bölgedeki ticaret faaliyetleri çoktan başlamıştı. Bununla birlikte, Dan Fodio cihadının başarısı, varlıklarının daha da genişlemesini sağladı ve Altın Sahilde İslam'ın daha katı bir versiyonunun tanıtımını sağladı.⁹

Osman Dan Fodio, Altın Sahildeki ve Volta Havzası'nın diğer kısımlarındaki Müslümanları uyguladıkları bağdaştırıcı İslam doğası nedeniyle “kâfir” olarak adlandırdı. Sonuç olarak, Dan Fodio Müslümanlara bu inançsız ülkeden göç etmelerini tavsiye etti, ancak Altın Sahildeki Müslümanlar asla göç etmediler. Bu, Hausa Müslümanlarının Mande Müslümanlarına ve Yerli halka karşı güvensizlik duygusu yarattı. Gerçek İslami uygulamalarını sürdürebilmek için Hausas, yerleşimlerini Altın Sahilinde birleştirdi. Bu Hausa'da tecrit edilmiş yerleşimler “Zango” olarak bilinirdi ve hala Gana'daki tüm Müslüman yerleşimlere atıfta bulunmak için kullanılıyor.¹⁰

⁷ Peter Clark, Ibid

⁸ Ivor 1989: 127

⁹ Hiskett, a.g.e.

¹⁰ Levtzion & Randall 2000: 63

Altın Sahildeki Hausas'ın varlığı, 1775 yılında Gonjaland'daki Salaga pazarı gibi ticaret merkezlerinin kurulmasında önemlidir. Bu pazar, Batı Afrika'daki en büyük ticaret merkezi olarak kabul edildi ve dünyanın diğer yerlerinden gelen tüccarları cezbedi. ¹¹ Salaga pazarındaki varlıkları, İslam'ın Ashanti İmparatorluğu'na ve daha sonra Akra'ya nüfuz etmesinden de kaynaklanıyor. Müslüman tüccarlar, 1892'deki iç savaş nedeniyle Salaga pazarının dağılmasından sonra Accra, Atebubu, Kete Karachi, Kintampo, Yeji ve Techiman gibi yeni ortaya çıkan ticaret merkezlerine taşındı. ¹²

İngilizlerin, Müslümanları komşu diğer İngiliz sömürgelerinden güvenlik kuvveti olarak alma politikasının özellikle Güney bölgelerde, Altın Sahilde İslami etkinin yayılması ve büyümesi için önemli olduğuna inanılmaktadır. Kuzey Hausa halkı, 1872'de Altın Sahilin güney kesimlerinde polis ve ordu personeli olarak görevlendirildi.

2.2.2. Gana'daki Müslüman Gruplar

Sünni İslam, Gana'daki en büyük Müslüman gruptur. Ayrıca, ülkedeki tüm diğer gruplardan önce geldiğine inanılan Sofi İslam'ın (Ticani Sofi emri) Gana'da çok büyük bir varlığı bulunmaktadır. Ahmediye hareketinin sayısının toplam Müslüman nüfusun yaklaşık% 20'si olduğu,% 8'inin de Şii İslam'a ait olduğuna inanılıyor.

Volta Havzası ve Gana'daki İslam'ın öncülerinin Sofi Müslümanlar (Kadiriye) olduğuna inanılıyor. ¹³ Kadiriye'nin Songhay'da ve kuzey Nijerya imparatorluklarında köklü olduğuna inanılıyor. Bu krallıklarda İslam'ı şekillendirdi ve Batı Sudan'daki diğer devletlere etkisinin yayılması göç, ticaret ve bilgi arayışıyla gerçekleşti. Utman Dan Fodio'nun bir Kadiri olduğu biliniyordu. Hausaland'ı fethetmesi, Kadiriye İslam'ın Volta Havzası ve Altın Sahile yayılmasına yol açtı. ¹⁴

Bununla birlikte, Kadiriye, Ticani'ye Sufi düzeninin, sıradan Müslümanların düzenin bir parçası olması için açık alan sunmadığı esnekliği ve yetersizliği nedeniyle ortaya çıkması nedeniyle gölgede kaldı. Kadiriye ayinlerinin sıradan bir Müslüman için çok katı ve zor olduğu düşünülüyordu. Düzenin seçkin yapısının, sıradan Müslümanlarla herhangi bir sosyal ilgisi olmadığı düşünüldü.

¹¹ Hiskett, a.g.e.

¹² Pade & Brigid 2013: 27

¹³ Hiskett, a.g.e.

¹⁴ Kaba L 1874:

Ticani'ye Tarikat düzeni, ismini Fas kökenli olan kurucusu Ahmad el-**Ticani'den** alıyor. Bu hareketin Batı Afrika ve Altın Sahilde büyümesi 1889 yılına aittir. Altın Şehirde yayılması kuzey Nijerya'dan Hausa'ya ve bazı yerel akademisyenlere atfedilir. 20. yüzyılın ikinci çeyreğine göre, hareketin yaklaşık 50 ila 70 âlim ve bilimsel propagandacıların ilgisini çektiğini düşünüyordu.¹⁵ Bu bilginler sayesinde diğerleri harekete geçtiler. Altın Sahildeki hareketin etkisi, Ticani'nin etkili araştırmacılarının Burkina Faso, Benin, Senegal ve Moritanya gibi ülkelerden yaptığı ziyaretlerle daha da mümkün hale geldi.

Şeyh İbrahim Nyass'ın (bir Senegalli) 1950'lerde Ticani hareketini yaymadaki rolü de Gana'daki hareketin varlığının şekillenmesinde büyük rol oynadı. Şu anki ulusal şef Gana İmamı, Şeyh Uthman Nunu Sharubutu ve yardımcısı Şeyh Kamaldeen Ahmad, Ticani Sofi hareketine aittir.

Vahabilik, Gana'daki Selefi hareketinden çıkan bir gruptur. Selefilik, Kurtuluş sonrası dönemde, uzun zamandır kurulu olan Sufi İslam'a doğrudan muhalif olarak ortaya çıktı. Bu hareket, Suudi Arabistan'dan, kendisi de Suudi olan Muhammed Abdul Vahab'ın bilimsel görüşleri ve faaliyetleri altında ortaya çıkmıştır.

Suudi Arabistan'daki bu hareketin rejimle olan ilişkisinin, camilerin inşası, çalışma yerleri ve diğer İslami öğrenme merkezleri gibi hayır programları aracılığıyla Müslüman dünyaya, özellikle Afrika'ya yayılmasını sağladığı düşünülmektedir. Hareket, çoğu Afrika ülkesinde egemen olan Tasavvuf hareketine bir tepki ya da alternatifti. 1960'lı yıllarda Akra'daki Suudi Elçiliğinde bulunan İslami masa (Suudi dini işler bakanlığının bir parçası), 1960'lı yıllarda Müslümanlarla dini faaliyetleri ve insani yardım hizmetlerini koordine etti.¹⁶

Ancak, Suudi Arabistan, Medine'deki İslam Üniversitesi'nden mezun olan Şeyh Ömer İbrahim, Gana'daki Selefi yeniden canlanmasına katkıda bulundu. Dini faaliyetleri, 1969'da İslam Araştırma ve Reform Merkezi'nin (IRRC) kurulmasına ilham verdi. IRRC, Gana'daki hareketin büyümesinin ve devam etmesinin çok önemli bir parçası olmuştur ve hala çok önemlidir.¹⁷

Enberiye İslam Cemiyeti'nin kurucusu Şeyh Yusuf Ajura, Kuzey Gana'daki en başta Selefi hareketi, özellikle kuzey kesimlerinde ve Ashanti bölgesinde Gana'da hareketin yayılması ve kurulmasını sağladı. Etkisi bu alanlarda hala hissedilmekte ve kurumları ülke genelinde İslami eğitim vermeye devam etmektedir.

¹⁵ Kaba L 1874:

¹⁶ Dumbé 2013: 53

¹⁷ Dumbé, a.g.e.

Başka bir kuruluş olan İslami Çağrı ve Araştırma Yüksek Konseyi (SCICR), 1980'lerde hareketi yaymak için destekleyici olan Suudi lisansüstü öğrencilerin sayısının artması sonucunda ortaya çıktı. Bu platformun amacı lisansüstü öğrencilere yayılma açısından resmi bir organizasyon sağlamaktı ve üyelik çoğunlukla Suudi mezunlarıyla sınırlıydı. Kuveyt ve Bahreyn gibi diğer ülkelerden gelen mezunlar, ülkede Selefilik yayılması için çaba göstermelerine rağmen dışlandılar. Suudi dini makamlar SCICR aracılığıyla Gana'daki lisansüstü öğrencilerinin çalışmalarını koordine etmek üzere çözümler ürettiler.¹⁸

Daha önce de belirtildiği gibi, Ehl'i-Sünnet Wel-jama'ah (ASWAJ) Gana'daki selefi hareketinin bir parçasıdır. 1990'lı yıllarda SCICR üyeliğindeki görüş farklılıklarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Şeyh Umar İbrahim ile SCICR'deki Şeyh Shuaib Abubakar (önde gelen bir bilgin) arasındaki iktidar politikası başka bir nedene dayanmaktadır.

ASWAJ'ın Suudi Arabistan'da eğitim görmemiş ve bu nedenle SCICR'den dışlanmış olan selefi alimlerin tanıtılmaması sorunundan da kaynaklandığı düşünülmektedir. ASWAJ üyeleri, Ticani'ye hareketi ile mezhepsel gerilimlerine yol açan, tasavvufi karşıtı dalaşma vaazları nedeniyle radikal olmakla suçlanıyor. Gerginlikler can ve mal kaybına neden olan çatışmalar yarattı. ASWAJ şu anda Gana'daki en tanınmış Selefi harekettir. Bölgesel ve ulusal düzeylerin yanı sıra hemen hemen tüm ilçelerde müritleri ve şubeleri vardır. Hareket aynı zamanda, Dünya Bankası tarafından başlatılan Gana Din ve Barış Konferansı, İnançlar Arası Atık Yönetimi Komitesi gibi diğer sivil toplum gruplarından da tanındı.¹⁹

Bu hareket, tahkim komitesi aracılığı ile Müslümanların iç meselelerinin çözümünde de aktif olarak yer aldı. Bu, Gana Polis Teşkilatının Adli Yardım Programı, Yerel ve Mağdurlara Destek Birimi (DOVSU), İnsan Hakları ve İdari Adalet Komisyonu (CHRAJ) ve Afrikalı Kadın Avukatlar Federasyonu (SADB) gibi sivil hukuk kuruluşlarından tanınmasını sağladı. FEDA).²⁰

Gana'daki Selefi hareketinin Gana'daki İslam'ın yayılmasına ve büyümesine toplam katkısı, ülkenin dört bir yanındaki çeşitli eğitim merkezlerinin kurulmasında belirgindir. Okullar, ülkedeki birçok Müslüman çocuğa hem dini hem de laik eğitim veriyor.

¹⁸ Dumbe, a.g.e.

¹⁹ Dumbe, a.g.e.

²⁰ Dumbe, a.g.e.

Şiilerin Gana'da dini bir hareket olarak ortaya çıkması, Gana'nın İran İslam Cumhuriyeti'yle olan diplomatik ilişkilerinin bir sonucudur. İran Büyükelçiliği, Kültürel Konsolosluk, Tarımsal ve Kırsal Kalkınma ve İran Tıbbi Misyonu, ülkenin Gana'da hem siyasi hem de dini ajandalarını tanıtmak için çeşitli faaliyetlerde bulunan dört İran hükümet örgütüdür. Bir başka kuruluş olan Ehlibeyt Vakfı (bir STK olsa da) bu hareketin Gana'da yayılmasında kritik öneme sahipti. ²¹

Gana'daki İran Büyükelçiliği'nin kültür konsolosluğu, Ganalı meslektaşları ile Şii'nin dini fikirlerini içeren kültürel alışverişi yapmakla görevlidir. İran kültürü İslam'la aşılandığından, Gana Müslüman topluluğu bu kültürel işbirliğinde ortak olarak tanımlandı. Kültürel konsolosluk, kurumun Gana'daki ara yüzü olarak hizmet etmek için batılı eğitilmiş Müslümanları işe alma yaklaşımını benimsedi. İran devriminin alaka düzeyine dair konsolosluk ve bunun Müslüman topraklar ve kültürler üzerindeki batı kültürel etkisine karşı oynadığı rol ile kamu konferansları ve diğer etkinlikler de düzenlenmektedir.

Ticani'ye alimlerinin Tarım ve Kırsal Kalkınmanın (ARD) kurulmasından büyük ölçüde fayda sağladığı düşünülmektedir. Her ne kadar bu kuruluşun amacı, Gana'daki imtiyazlı olmayan topluluklara yardım etmek olsa da, Ticaniler eğitim altyapısından önemli ölçüde yararlanmış, çünkü Gana'da ARD'nin faaliyetlerinden önce, yabancı ittifaklı hemen hemen tüm kuruluşlar Selefi 'ye yönelmiştir. ²²

İranlıların Şiilik Gana'da yaymak için kullandıkları bir başka yaklaşım eğitimi. Öğrenim merkezleri kurarak, Müslümanlar arasında okuma yazma bilmeme oranının yüksekliğinden ve Batı eğitiminin var olmamasından yararlandılar. Bu merkezler arasında en göze çarpan Ehlibeyt İlahiyat Enstitüsü, Gana İslam Üniversitesi Koleji ve diğer birçok meslek merkezidir. Gana'daki yoksul bölgelerden ve diğer Batı Afrika ülkelerinden gelen öğrencilere bu eğitim tesislerinde ücretsiz eğitim için burs verilmektedir. Şu anda Şiilik, Gana'daki büyüyen Müslüman hareketlerinden biri olmakla beraber çoğunlukla Akra ve ülkenin kuzey kesimlerinde yeni müritler çekmeye devam ediyor.

Ahmediye Müslüman Hareketinin, bölgede yaşayan önceden İslâmlaştırılmış Fantelerin daveti ile 1921 gibi erken bir tarihte Altın Sahildeki küçük bir Fante kıyı topluluğuna geldiğine inanılıyor. ²³

²¹ Dumbe, a.g.e.

²² Dumbe, a.g.e

²³ John H. H 2017: 199

Bay Appah liderliğinde Müslüman Fantes, Hindistan'da Mirza Bashir-ud-Din Mahmud Ahmad ile temas kurduğu söyleniyor. Fantes, eski İslam'a olan ilgisini kaybettiler ve bu karşılaşmadan sonra kuzey Ganalı Müslümanların veya Hausaların ruhsal rehberliği altında kalmak istemediler, böylece Ahmedi misyonerlerini bölgelerine davet ettiler. ²⁴ El-hac Abdul Rahim Nayyar, toplumun davetlerine cevap olarak 1921'de Altın Sahildeki Saltpond adlı bir şehire gelen ilk Ahmedi bilgindi. Hareket 1950'lerde Gana'da, özellikle Kumasi, Wa ve kuzeydoğudaki Dagbon bölgelerinde çok belirgin hale geldi. ²⁵ Hareketin Fante kabileleri ve özellikle Kuzeybatı bölgesi çevresindeki bazı kuzey kabileleri arasında çok belirgin olduğu bilinmektedir.

Ülkedeki Ahmedi hareketinin eğitim sistemi, İslami müfredatın yanı sıra Batı tarzıyla da birleşmektedir. İngiliz sömürge hükümetinin, 1950'de Ashanti İmparatorluğu'nda ilk Ahmediye Okulu'nun kurulması amacıyla izin almak için birkaç dilekçe gönderdiğine inanılıyor. Okul TI Ahmediye Lisesi olarak bilinmekte ve hala ülkedeki en iyi ortaokullardan biri olmaya devam etmektedir. ²⁶ İlerleyen yıllarda da hareket tarafından çeşitli öğrenme kurumları kuruldu. Halen Ahmedi hareketi Gana'daki en organize Müslüman grup olarak kabul edilmektedir. Hareket, Gana'nın her yerinde çok sayıda okul, kolej ve sağlık tesisi bulundurmaktadır. Hareketin ayrıca Saltpond'e yakın bir kasaba olan Mankessim'de misyonerlik eğitim okulu bulunmaktadır.

İslam Gana'da eğitimin gelişimine büyük katkı sağlanmıştır. Bu, ülkedeki çeşitli Müslüman gruplar tarafından kurulan çeşitli okullarda ve öğrenme merkezlerinde belirgindir. Müslümanların (özellikle ülkenin kuzey bölgelerinde) geçmişte laik eğitime karşı olumsuz bir tavırları olduğunu belirtmekte fayda var. Bu, büyük ölçüde laik eğitim veren kavram okullarından ve Hristiyanlıkla ilişkili olduğundan kaynaklanmaktadır. Bu nedenle Müslüman anne-babalar, bu okulların Müslüman gençlerin beynini yıkamak için Hristiyan misyonerler tarafından bir taktik olmasından korkuyordu. Müslümanlar, tamamen İslam din okulu olan "Makarantas" ı (medreseler) seçtiler.

²⁴ Samwini, a.g.e.

²⁵ Samwini, a.g.e.

²⁶ Atoine M 2010: 74

Bu, yeni kentleşen Gana'da talep edilen laik eğitim, bilgi ve beceriye sahip olan Hristiyan meslektaşları ile rekabet edememelerinden dolayı Gana'daki Müslümanların ekonomik ve sosyal gelişimini etkilemekte uzun bir yol kat etmiştir. İslami eğitim reformuna ve dolayısıyla İslami Eğitim Birimi'nin (IEU) kurulmasına neden olan aynı tutumdur.

IEU'nun amacı, laik müfredatın Medrese sistemine dahil edilmesini kolaylaştırırken, İslami eğitim sağlama konusundaki asıl görevlerini sürdürmektir. Gana hükümeti, laik öğretmenlerin ve diğer öğrenme imkanlarının sağlanmasından sorumluydu. Ayrıca, okulların mülk sahiplerinin mülkiyetinde ancak Gana Eğitim Bakanlığı tarafından denetlenen bir birim olan Gana Eğitim Hizmetinin (GES) yönetimi altında olacağı kabul edildi.

Skinner gibi bilim adamları, Müslümanlar tarafından laik eğitim sağlanmasının 1930'lardan bu yana Ahmediye misyonu ile çoktan başladığını belirtti.²⁷ Bununla birlikte, bu dönemlerde Gana'daki Müslümanlar arasında laik eğitimin büyümesini hızlandırmak için harcanan her türlü çabanın az bir sonuç verdiğine şüphe yoktur.

Çeşitli Müslüman örgütlerin, paydaşların ve Gana hükümetinin yıllar boyu sürdürdüğü çabalara rağmen, Gana'daki Müslümanlar arasındaki cehalet oranı hala çok yüksek kalmaya devam etmektedir. Birçok alim okur yazarlık seviyesinin nedeni olarak yoksulluk suçlarken, diğerleri bunu Müslümanların davranışlarına bağladı. Sonraki alimlere göre, çağdaş Ganalı Müslümanlar, sömürge ve sömürge sonrası çağlarda laik eğitime yönelik Müslümanlar tarafından sergilenen davranışlara benzer davranışlar sergilemektedirler.

Gana'daki Müslümanların örgün eğitime direncinin etkisi, Gana'daki Müslümanların çoğunluğunun zayıf ekonomik refahında hâlâ belirgindir. Müslümanlar sömürge ya da laik eğitimi göz ardı etmeleri, halkın yaşam standartlarını iyileştirmeye yönelik ekonomik politikalarından marjinalleşmelerini sağlamıştır. İslami okullar din alimlerini mezun etmeyi başarsa da, mezunlar laik eğitim eksiklikleri nedeniyle ekonomik olarak haklarından mahrum edildiler.

Müslüman tüccarların Gana ekonomisine yaptığı geniş katkılara rağmen, Zongolar veya Müslüman topluluklar ülkedeki en kötü topluluklar olmaya devam etmektedir. Topluluklarda uygun konut planı, tuvalet yerleri, altyapı ve yollar gibi sosyal olanaklar bulunmuyor.

²⁷ Kwame O. A. 2017: 38

Zongo'nun bu toplulukların sınırları dışındaki önemsiz tavırları korku yaratmaktadır çünkü zongolar ve genel olarak Müslümanlar şiddet, silahlı soygun ve diğer sosyal olarak kabul edilemez ahlaksızlıklarla ilişkilendirilmişlerdir. Zongo gençliği arasındaki işsizlik, çoğunlukla okuma yazma bilmeyenlerin oranı ve mesleki becerilerin yetersizliği nedeniyle çok yüksektir.

Ganalı Müslümanların bu kötü durumunu değiştirmek için yıllar boyunca Müslüman temsilciler siyasette çaba göstermiştir. Parlamentodaki Gana Müslüman Meclisi, Gana'daki Müslümanlar arasında yoksulluk, hastalık ve yoksunlukla mücadele amacıyla 2010 yılında Zekât ve Sadaka Güven Fonu'nu başlattı. Fon ayrıca, Müslüman topluluklardaki cehalet seviyesini en aza indirme umuduyla Müslüman alimlere eğitim bursları sunmaktadır.

Ganalı Müslüman nüfus içinde yoksulluğa son vermek amacıyla çeşitli uluslararası STK'lar ve yabancı devletler tarafından milyonlarca para da yatırılmıştır. Ancak, paranın Ganalı Müslümanların ekonomik ve sosyal kalkınmasını sağlayan alanlara ödenip ödenmediği sorusu hala devam etmektedir.

2.2.3. Gana'daki Müslüman Gruplar Arasındaki İlişkileri

Gana, ülkede uzun yıllardır var olan dini hoşgörü seviyesi nedeniyle Batı Afrika alt bölgesinde ve dünyada en barışçıl ülkelerden biri olarak takdir görmektedir. Fildişi Sahili, Burkina Faso, Nijerya ve Mali gibi komşu ülkelerde yıllar boyunca yaşanan çatışmalardan farklı olarak, Gana bu çatışmaları büyük ölçüde yaşamadı.

Gana, alt bölge içerisindeki hiçbir yerle karşılaştırılmayan dini hoşgörü seviyesini koruyabilmiştir. Ve bu birçok nedenden kaynaklanıyor. Bir çevrimiçi makalede Wimbledonlu Ahmed'e (devlet bakanı) göre, Müslümanlar ile Hristiyanlar arasında olduğu kadar yüksek oranda hoşgörü düzeyi ve inanç içi ilişkiler çarpıcıydı. Bu, çocukların birbirlerinin inançlarını ve inançların farklı yorumunu öğrendiği okulda başlar. Çeşitliliğe saygı, hem Hristiyan hem de Müslüman bayramların ulusal olarak tanınması, tüm ulusal ve yerel olaylardaki dinler arası dualar veya dinler arası evlilikler yoluyla Ganalı toplumunun dokusu ile işlenmektedir.

Bahsedilen bu kültürel uygulamalar, Hükümet tarafından, dini gerekçelerle tüm ayrımcılığı yasaklayan ve barışçıl dini bir arada yaşama örnektin bir şekilde sürdürme çabalarını yasaklayan çabalara öncülük etti.²⁸

²⁸ Frances A 2017:

Paskalya ve bayram gibi büyük festivallerde Hristiyanlar, Müslümanlar ve gelenekçiler birbirlerine davet vermektedirler. Kiliseler ve Camiler, tüm inançlara sahip insanlara sosyal hizmetler sunmaktadır. Ülkenin anayasası inanç temelli siyasi partileri yasakladığından, bütün siyasi partiler farklı inançlara sahip Ganalılardan oluşmakta ve bu sayede birlik ve beraberlik sağlanmaktadır.

Sadece belirli bir dini grubun yaşadığı bir topluluk veya bölge bulmak çok zordur. Müslüman nüfuslu bölgelerde veya Zongolarda bile farklı dini kökenli insanlar yan yana yaşar ve kendi ibadet yerlerine sahiptir. Ganalılar, dini yönelimlerine bakılmaksızın aynı yerleşkeler, apartmanları ve binaları paylaşırlar.

Dini hoşgörüye ve çeşitli dini gruplar arasında barışçıl bir arada yaşama katkıda bulunan bir diğer faktör, farklı etnik gruplar arasındaki gerilimleri önlemek ve karara bağlamak için çalışan inanç ve etnik grupların temsili organı olan Ulusal Barış Konseyi'nin (NPC) faaliyetleridir.

Ancak, bu ülkede her şeyin iyi olduğunu söylemez çünkü ülkedeki çeşitli dini gruplar arasında aşiret, siyasi, şeflik ve dini şiddet arasında değişen şiddet vakaları vardır. Dinler arası çatışmanın en önemli örneklerinden biri, 2015 yılında Atebubu'daki Müslüman-Hristiyan çatışmasıdır. Başka bir örnek de, Müslümanları ve Hristiyanları da içeren Kenya'daki (Ashanti bölgesi) 2017 çatışmasıdır.

Hristiyan-Gelenekselci ve Müslüman-Gelenekselci çatışmalar, Akra, Eski Tafo ve Hohoe gibi bazı alanlarda dini ritüellerin çatışmasıyla ilgili olarak kaydedilmiştir. Hohoe çatışmaları, Hohoe şefi İmam'ın vücudu ve 21 yaşındaki Müslüman bir çocuğun vücudunun, bölgedeki reisin emrindeki gelenekçi gençler tarafından parçalanmasından sonra başlamıştır. İmamın parçalanmış bedeninin, şehir ile komşu bir şehir arasındaki bir karayoluna atıldı. Bu, reisin evini yakarak tepki veren Müslüman topluluğunu rahatsız etti. Her ne kadar çoğu rapor bu çatışmayı kabile olarak nitelendirse de; hiç şüphe yok ki, Müslüman Hohoe topluluğu bunu dinlerine ve liderliklerine doğrudan hakaret olarak görüyordu.

Bununla birlikte, ülkedeki çeşitli Müslüman grupları içeren dini-dinsel çatışma olayları, Müslüman-Hristiyan veya Hristiyan-gelenekçileri içerenlerden ağır basmaktadır. Gana'nın ilk Müslüman-Müslüman ihtilaf anlaşmazlığı deneyimi, 1930'ların başlarında, Ahmediye Misyonu ve Wa'daki (diğer batı bölgesi) diğer Müslüman gruplar arasında meydana geldi; ancak bu çatışma daha sonra ortaya çıkan Ehl'i-Sünnet kardeşliği ve Ticani Sofi grubu arasında çıkan çatışmalar gibi ulusun

huzur veya barışı tehdit etmedi.

Bu iki Müslüman grup arasındaki ilk kaydedilen çatışma, 1970'lerde Hz. Muhammed'in doğum gününün (Mevlit) kutlamaları sırasında Tamale (Kuzey bölgesi) ve Prang (Brong Ahafo bölgesi) idi. Gruplar arasındaki iki şiddetli çatışma, Hz. Muhammed döneminde Müslümanlar ve kâfirlerin arasında savaştığı Bedir savaşına atıfta bulunarak "Bedir 1 ve Bedir 2" olarak anıldı. Bunun nedeni iki grubun birbirlerini kâfir (Kuffar) olarak görmesi ve bu nedenle inançsız veya kâfirlerle savaşmasıydı.

Tafo'da (Ashanti) 1986-1987 yılları arasında bu gruplar arasında çatışmalar vardı. 1995'te, Wenchi'deki (Brong Ahafo) bu gruplar arasında bir çatışma çıktı ve bu, Ehl'i Sünneti'nin bir üyesinin ölümüyle sonuçlandı. Aynı bölgede daha ciddi bir çatışma 1998'de meydana geldi ve 4 kişi öldü, 26 kişi ağır yaralandı. Bu sefer çatışmalar Kumasi'ye yayıldı ²⁹

Akra, Koforidua, Hohoe ve yıllar içinde birçok başka alanda yaşanan çatışmalar da barışın ve mal varlıklarının bozulmasına neden oldu. Özellikle bu çatışmaların çeşitli nedenleri arasında öğretisel farklılıklar, politika ve bir ölçüde etnik faktörler bulunmaktadır.³⁰

Şii ile ASWAJ ve Ticiani gibi diğer Müslüman gruplar arasındaki gerilimler de son on yılda artmaktadır. Şu anda alarm vermek için bir sebep olmamasına rağmen, bu gerilimler artmadan ve ülkedeki uzun süren barışa zarar vermeden çok erken aşamalarda bastırılması konusunda tedbir alınması şarttır.

Ticiani mezhebinde, özellikle merhum Şeyh Abdullah Maikano Jallo'nun (Gana'daki Ticiani öncülerinden biri) müritleri ve Gana Şeyh Uthman Sharubutu'nun (Gana Ulusal Şefi Ihmama) arasındaki çatışmalar da son birkaç yıldır artmaktadır. Ülkenin çeşitli bölgelerinde bu gruplar arasında çatışmalar olduğu bildirilmiştir.

Gana'daki Müslüman gruplar arasındaki çatışmalar çok zarar verdi ve ülkedeki kalkınmayı engelledi. Mevcut durumun geçmiş yıllara göre ümit verici olarak nitelendirilmesine rağmen, ülkedeki çeşitli Müslüman gruplar arasındaki ilişkinin kırılğan kaldığı ve çatışmaların veya çatışmaların herhangi bir zamanda kolayca patlayabileceği konusunda hiçbir şüphe yoktur.

²⁹ Abdussalam 2009

³⁰ All Africa Press Service (AAPS) 1998

2.2.4. Gana'da Müslümanların Zorlukları

Gana'daki Müslümanlar ekonomik, sağlık, siyasi, liderlik, eğitim ve benzeri konularda birçok zorlukla karşı karşıyadır. Cehalet, en büyük zorluk olmaya devam ediyor. Gana Müslümanları arasındaki okuma yazma bilmeme oranı, Ganalı hükümetinin, çeşitli STK'ların ve diğer paydaşların herkese eğitim sağlama çabalarına rağmen hala yüksektir. Müslümanların laik eğitimin hiçbir önemi olmadığı eski inancından tamamen geri kazanılmadığı ya da uzak durduğu ve yabancı sponsorların yardımıyla ülkedeki Hristiyan çoğunluğun Gana Müslümanlarını Hristiyanlığa döndürmeyi amaçladığı bir mekanizma olduğu açıktır.

Müslüman ailelerin çoğu, çocuklarını sadece İslami dini eğitim verilen Medrese ya da İslami okullara göndermeyi tercih ediyor. Çocuklarını laik okullara vermeye istekli olanlar, çocuklar orta öğretimini tamamladıktan sonra desteklerini geri çekmektedirler. Çok az kişi, çocuklarını üçüncü seviyeye kadar eğitiyor. Müslüman gençlerin tutumuna yüksek cehalet oranı sebep olmaktadır. Çoğu okuldan ayrılıyor ve meslektaşlarına daha hızlı para kazanma ümidiyle ticaret, suç ve diğer faaliyetlerde katılıyor.

Gana'daki gençlerin çoğunun hayatını şekillendiren işsizlik ve umutsuzluk bu gençleri Senegal, Nijerya, Fildişi Sahili, Mali, Gambiya, Sierra Leone gibi komşu ülkelerdeki diğer gençlere katılmaya zorladı ve Batıda daha iyi bir yaşamın umutları ile Akdeniz'i geçerek yaşamlarını riske attılar. Bu gençlerin çoğu okuldan ayrılan veya hiç eğitim fırsatı bulamayan Müslümanlardır.

Yoksulluk, Gana'daki Müslümanlar için bir başka önemli zorluk olmaya devam ediyor. Uygun eğitim veya mesleki becerilerin eksikliği, onları mevcut fırsatlardan mahrum etti. Medreselerden mezun olan az sayıda kişi niteliklerine uygun iş bulamıyor. Uzun yıllar boyunca, Suudi Arabistan, Libya, Kuveyt, Katar, Sudan, İran gibi Müslüman ülkeler ve çeşitli STK'lar aracılığıyla çok daha fazlası ülkelerindeki Gana'daki Müslümanlara yüksek eğitim bursları sundular. Bununla birlikte, bu burslar yalnızca dini çalışmalarla sınırlı kalmıştır (tam olarak İslam). Bu nedenle Müslüman toplumda mühendis, doktor, hemşire, avukat, pilot, bilim insanı eksikliği bulunmaktadır.

Müslüman topluluklar veya yerleşimler (Zongolar) ülkedeki en kötü yerleşim birimleri olmaya devam ediyor. Bu yerleşim yerlerinin konut planlaması, yollar, hastaneler, okullar, tuvaletler, temiz su bulunmamakta ve toplumlar pislik içindedir. Zongolar suç mahalli, suçlu, katil, korku ve cehalet dolu yerler olarak bilinir.

Zongo'dan sadece adından bahsetmek bile Müslümanları şiddet ve suçla ilişkilendirmeye çalışan gayri Müslimlerin tüylerini diken etmektedir. Şu anda, Müslüman gençlik, kendilerine atfedilen bu klişeler nedeniyle, güvenlik personeli tarafından vurulma riski çok yüksektir.

Her ne kadar Gana politikasına Müslümanların katılımı yıllar içinde iyileşmiş olsa da, hiçbir zaman hiçbir Müslüman hükümetin en yüksek pozisyonlarına seçilmemesi şaşırtıcıdır. Ülke 1957'deki bağımsızlıktan bu yana devlet daima Hristiyan kökenli liderler tarafından yönetildi. Bir Müslümanın seçildiği en yüksek makam başkan yardımcılığı makamıydı. Bu nedenle çoğu Müslüman, her zaman bir Hristiyan ülkesi gibi yönetilen ülke hakkında şikayetçi olmuştur. Diğer şikayetler, Müslüman nüfusun ulusal nüfus sayımında yanlış sunulması, iş yerlerinde ve okullarda dini ayrımcılık yapılmasının yanı sıra sınırlı iş olanakları ve kaynakları için eşit fırsatlar verilmemesidir.

Gana'daki Müslümanlar arasında kalkınmayı engelleyen bir diğer önemli zorluk da liderliktir. Bazı gruplar ülkedeki en yüksek makam olan Müslüman erkanlarını (ONCI) tanımıyor ve kendi liderlerini seçmeyi seçti. Bu, ülkedeki Müslümanların sorunlarını veya şikayetlerini yetkililere yönlendirmelerini zorlaştırmaktadır

Halen Ulusal İmam Ofisi (ONCI), tanınmış bir Ticani olan Şeyh Uthman Nuhu Sharubutu tarafından yönetilmektedir. Ofisi yıllardır ülkedeki tüm Müslüman gruplarla iyi ilişkiler kurmayı başarmış olmasına rağmen, liderliğine kızan ve birkaç kez otoritesine ve meşruiyetine meydan okuyan gruplar olduğu konusunda hiçbir şüphe yoktur. Bu gruplara göre mevcut İmam, hiçbir zaman Müslümanlar tarafından veya ülkedeki tüm Müslümanlar için ulusal bir lider tayin etmek zorunda olan bir Müslüman kuruluş tarafından atanmamış veya seçilmemiştir. Aksine mevcut şef İmam, o zamanlar askeri yönetici olan Jerry John Rawlings tarafından Müslümanların başına getirilmiştir.

Diğer nedenler şu anki ulusal şef İmam'ın Ganalı bir kabileden olmadığından ve bu nedenle Ganalı Müslümanların lideri olmaya hak kazanmamasıdır. Ganalı bir ulusal şef İmam'ın Ganalı bir kabileden ve aynı zamanda Gana'da İslam'ın giriş ve yayılmasının öncüsü olan bir kabileden geldiği sanılıyor. Laik bilgi ya da mevcut İmam'ın hiç laik eğitim almadığı gerçeği de sorgulandı. Bu, İmamı, özellikle ulusal ve uluslararası nitelikteki meselelerle uğraşırken Müslümanları tam olarak temsil edemeyecek duruma getirdiğini söylüyor.

Bu nedenle bu gruplar, özellikle 30 günlük Ramazan başlangıcı için bir tarih belirleme ve Ramazan bayramı kutlamaları için dini konularda ulusal imamın verdiği talimatlarına uymazlar. Bu zorluklara cevap vermek için çeşitli grupların temsilcilerinden oluşan Hilal komitesinin kurulmasına rağmen, yıllar içinde çok az şey başarılmıştır.

Gana'daki Müslüman liderlik sorunları sadece ulusal şef imam pozisyonuyla değil aynı zamanda bölgesel ve toplumsal düzeyde de meydana çıkmaktadır. 1960'lardaki Kumasi merkez Camii krizinden ve ayrıca Takoradi merkez Camii'nden de söz edilebilir. Son zamanlarda Volta bölgesinde ve Koforidua'da da benzer endişe verici ve hala çözülemeyen bir kriz bulunmaktaydı.

Şu anki 100 yıllık ulusal şef İmam, Gana'daki Müslümanlar için değil, diğer her bir Ganalı için de çok büyük bir endişe kaynağı oldu. Bu konunun sadece düşüncesi bile korku vermektedir çünkü bu durum Gana'da kolayca çatışmaya neden olabilecek bir durumdur.

2016'da, ASWAJ, Ticani ve Şii mezheplerinden temsilcilerden oluşan bir grup olan Gana'daki Müslüman Örgütler Koalisyonu (COMOG), ülke genelinde Müslümanlar için liderlik planında çalışmak üzere 25 üyeli bir komite kurdu. Örgütün başkanı Dr. Hüseyin Zekeriya'na göre bu komite yıllar içinde Müslümanlar arasında yaratılan ayrımlar nedeniyle gerekli hale geldi.

Uluslararası bir sivil toplum örgütü olan Kamu Politika Forumu (PPF) proje araştırma ekibi ulusal İmamlık makamı için başarı bir plan ve Müslüman liderliğin yeniden yapılandırılması için 7 yıl (2008-2014) süren bir araştırma yapmışlardır. Baş İmama gönderilen 12 Mayıs 2016 tarihli bir mektupta örgüt 7 yıllık kapsamlı rapordaki tavsiyelerinin uygulanmaması konusunda hoşnutsuzluklarını dile getirdi.

Ekip, Gana'daki ulusal baş İmam ve yardımcısı, bölgesel imamlar, Gana'daki tüm gruplardan önemli Müslüman alimler, Müslüman profesyoneller ve ülkenin dört bir yanındaki Müslüman örgütlerin temsilcileri gibi iki yüzün üzerinde Müslüman ulusal liderlerinin görüşlerini aldı ve bu görüşleri birleştirdi. . Araştırmanın bulguları, baş imama ve ofisine, çeşitli grupların imamlarına ve parlamentodaki Müslüman yönetim kuruluna sunuldu. Rapor ve tavsiyeler, genel halkın yararı için yayımlandı.

Grubun önerileri arasında, Ulama Ulusal Konseyi'nin (NCU) veya Şura Konseyi'nin (SC) yeniden canlandırılması veya reformu, İmamları seçme metodolojisi (danışma), iki ulusal genel başkan yardımcısının atanması, düzenlemeler ve atamalar

yapılması ve Müslüman profesyoneller ve aydınlar başkanlığında Gana Müslüman Konseyinin (GMC) oluşturulması bulunmaktaydı.³¹

Geçtiğimiz on yıl boyunca çeşitli STK'lar ve diğer ilgili kuruluşlar tarafından Gana'daki Müslümanların dikkatini bu endişe verici soruna çekmeye yönelik çabalar olmuştur. Ancak, mevcut araştırma yapıldığı zaman, kaçınılmaz olanın gerçekleşmesi durumunda mevcut baş İmam'la sorunsuz bir şekilde bir araya gelmesini sağlamak için uygun bir sistem kurulmamıştır. Ülkenin hükümeti, zaten hassas olan durumun kötüleşmesinden korktukları için sürecin tamamına dahil olmuyor.

Ancak, bu sorunun bir ulusal güvenlik meselesi olduğuna dair hiçbir şüphe yoktur, çünkü herhangi bir gerginlik ülkenin barışını etkileyecek ve ülkeyi kargaşa sürükleyecektir. Bu nedenle, düşünmesi bile kötü olan bir geleceği önlemek için Müslüman liderin bir çözüm sunamaması nedeni ile hükümetin bir adım atması gerekiyor.

³¹ Jara M. 2016

İKİNCİ BÖLÜM

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜ (STK) ve İSLAM'DA HAYIR KAVRAMI

3.1. Sivil Toplum Örgütü

3.1.1. Tanımlar

Genel ya da küresel olarak kabul edilmiş bir STK tanımı yoktur, dolayısıyla farklı bilim adamlarının, kurumların veya kuruluşların farklı tanımları vardır. Oxford sözlüğü bir STK'yı, herhangi bir hükümetten bağımsız olarak çalışan, genellikle amacı sosyal veya politik bir meseleyi ele almak olan kar amacı gütmeyen bir organizasyon olarak tanımlar.

Benzer şekilde Cambridge sözlüğü aynı zamanda bir STK'yı sosyal veya politik amaçlara ulaşmaya çalışan ancak hükümet tarafından kontrol edilmeyen bir organizasyon olarak tanımlamaktadır.

Birleşmiş Milletlere (BM) göre, STK kar amacı gütmeyen, kendi çıkarlarını destekleyen meseleleri ele almak üzere yerel, ulusal veya uluslararası düzeyde örgütlenmiş gönüllü vatandaş grubudur. STK'lar çeşitli hizmetler ve insani yardımlar gerçekleştirmekte, vatandaşların endişelerini hükümetlere bildirmekte, politikaları izlemekte ve programın uygulanmasını sağlamakta ve sivil toplum paydaşlarının topluluk düzeyinde katılımını teşvik etmektedir.³²

Uluslararası Kamu Hukuku Ansiklopedisinde STK'lar özel şahıslar tarafından kurulan, devletten bağımsız, hukukun üstünlüğüne odaklı, kamu hedeflerini amaç olarak sürdüren ve asgari bir örgütsel yapıya sahip olarak tanımlanmaktadır.³³ Öte yandan, Uluslararası Hukuk Sözlüğü bir STK'yı uluslararası ilişkilerde özel ulusal gruplar arasında işbirliği için bir mekanizma işlevi gören özel bir uluslararası kuruluş olarak tanımlamaktadır.³⁴

Kısacası bir STK, bir hükümet tarafından kurulmamış, kar amacı gütmeyen, özel kişiler tarafından kurulan herhangi bir örgütlenme olarak tanımlanabilir. Bunlar toplumun veya sivil toplumun üçüncü sektörünün önemli bir yönüdür.

STK'ların hükümet tarafından oluşturulmamasına veya kar amacı güdülmesine bağlı olmamasına rağmen, bazı STK'lar büyük devlet fonları alırken, diğerleri çeşitli ticari faaliyetlerle kar elde eder ve karı kuruluşun faaliyetlerine geri yatırır.

³² Birleşmiş Milletler'in tanımı, www.un.org/dpi/ngosection/criteria.asp

³³ Encyclopedia of Public International Law 2017

³⁴ Robert & Boleslaw 1987

3.1.2. Tarihçe

STK'ların ortaya çıkması için kesin bir tarih veya saat verilemez. 21. yüzyılın başlarında, küresel bir örgütlenme veya örgütsel devrimin, savaşa cevap olarak dünyanın hemen her köşesinde büyük bir organize, özel gönüllü faaliyet akışı olduğu iddia edildi. Davies Thomas (2014) gibi araştırmacılar, STK'ların tarihini 18. yüzyılın sonlarına kadar izlemişlerdir.³⁵

Bir makalede David Lewis ayrıca, ulusal düzeyde meseleye dayalı örgütlerin köle ticaretinin kaldırılması ve barış hareketlerinin kaldırılması üzerine odaklandığı Batı ülkelerinde 18. yüzyıldan beri uluslararası düzeyde aktif olduklarını belirtti. 20. yüzyılın başlarında kimliklerini ve gündemlerini ulusal ve uluslararası düzeyde destekleyen STK'lar birlikleri vardı.³⁶

1910 Dünya Kongresinde, ulaşım, fikri mülkiyet hakları, narkotik kontrol, halk sağlığı sorunları, tarım ve doğanın korunması gibi konularla ilgilenen 132 uluslararası dernek vardı. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Milletler Cemiyeti'nde STK'lar öne çıktı. Ancak, STK'ların katılımı, 1935'ten bu yana, Milletler Cemiyeti'nin Avrupa'daki siyasi gerilimler tarafından zayıflatılmasıyla azaldı.³⁷

Bununla birlikte, “sivil toplum kuruluşu” terimi, 1945'te Milletler Cemiyeti, BM veya Birleşmiş Milletler aracılığıyla ortaya çıkan yeni bir fikirdir. Örgüt, devlet kurumları ve özel kuruluşlar tarafından işletilenlerin katılım haklarını farklılaştırmak istediğinden yeni bir terim geliştirilmiştir. Bu nedenle STK'lar, BM Şartı tarafından, hükümet kontrolünden bağımsız, hükümetlere siyasi bir parti olarak, kar amacı gütmeyen bir kuruluş olarak meydana okumayan ve kar amacı gütmeyen bir faaliyette bulunmaya çabalayan tüm kuruluşlar veya kuruluşlar olarak tanındı.

Yıllar boyunca, STK'lar, çeşitli akademisyenlerin nedenlerinden biri ya da diğeri nedeniyle çok fazla eleştiriye maruz kaldı. Bu tür eleştirilerden biri, STK'ların yıllar içinde dikkatini devlet kurumlarından daha özel kurumlara kaydırmakta oynadığı roldür. STK'ların özelleştirme sürecinde kamu hizmetlerinin sözleşmelerine katılarak ve ayrıca toplumda yoksulların lehine olmayan yeni liberal politikaların yarattığı sorunların ortadan kaldırılmasında sorumluluk alarak yeni liberal politika değişikliğini kolaylaştırdığına inanılmaktadır.

³⁵ Davies 2014: 21

³⁶ David 2010

³⁷ Steve 1997

STK'lar da sorumlulukları nedeniyle eleştirildi. Sorumlulukları, bu tür kuruluşların mali kaynaklarını yerel vatandaşlara açıklama ve açıklama yapma yeteneklerini ve ayrıca paranın nasıl ödendiğini şeklinde açıklıyoruz. STK'ların eleştirildiği bir diğer alan, kendi gündemlerini dayatan ya da kendi adına çalışan kişilerin hesabına kişisel gündemleri öne çıkaran bir çıkarıcı bir aktör olma eğilimidir. STK'ların insani krize etkili bir şekilde cevap verebilme şekli de büyük eleştiriler aldı. Gösterdikleri çabayı boşuna tekrarlama, içinde bulunulan durumları az şekilde anlama ve çatışma ve istikrarsızlığa neden olan sebepleri anlama ve koordinasyon eksiklikleri yüzünden suçlanmaktadır.

Bu eleştirilere rağmen, STK'ların sivil toplum için önemini ve dünyadaki birçok soruna çözüm bulmada yıllar boyunca oynadıkları roller inkar edilemez. Tıpkı Chornovitz'in (1997) belirttiği gibi, STK'ların sosyal dönüşümle ilişkisi pek çok biçimde olmaktadır. Bazıları için, STK'lar yararlı aktörlerdir, çünkü esnek yöntemlerle düşük maliyetli hizmetler sunabilirler, bazıları için ise değişim için mücadele eden ya da kalkınma sorunlarına yeni fikirler ve yaklaşımlar üreten mücadeleciler insanlardır.

3.1.3. STK'ların Sınıflandırılması

Sivil Toplum Örgütleri, faaliyetlerinin kapsamı, odakları ve operasyonel formatları veya sistemleri gibi birçok faktöre göre sınıflandırılmaktadır. Dünya Bankası'na göre STK'lar Operasyonel ve Danışmanlık olarak sınıflandırılabilir.

Operasyonel olarak, amacı kalkınma projeleri tasarlayıp uygulamak olan tüm sivil toplum kuruluşları anlamına gelir. Bu tür organizasyonlar ulusal, uluslararası ve yerel olarak veya toplum temelli olabilir. Danışmanlık STK'ları, ihmal edilmiş ya da sivil toplum tarafından bilinmesi gereken belirli bir amacı destekleyen kuruluşlardır. Bu tür organizasyonlar lobicilik, basın çalışmaları, kampanyalar ve benzeri çeşitli faaliyetlerle farkındalık ve bilgi edinme çabasıdır.

STK'lar Oryantasyonlarına ve İşbirliği seviyelerine göre de sınıflandırılır. İşbirliği ile, STK'ların yerel, ulusal veya uluslararası seviyesini veya çalışma ölçeğini kastediyoruz. Bu sınıflandırma altındaki kuruluş türleri şunları içerir:

- Topluluk temelli organizasyonlar (CBO): Spor kulüpleri, dini veya eğitim kuruluşları gibi bireylerin kendi inisiyatifleri ile oluşturduğu organizasyonlar. Bu yerel organizasyonların bazıları, faaliyetlerini kolaylaştıran ulusal veya uluslararası desteğe sahiptir.
- Şehir Geneline Organizasyonlar: Bunlar arasında ticaret ve sanayi odaları, iş

koalisyonu, rotary kulüpleri vb.

- Ulusal STK'lar: Topluluk örgütleri birliği, Meslek örgütleri vb.
- Uluslararası STK'lar (USTK'lar): Bunlar, dünyanın her yerinden üyelerle uluslararası, ulus ötesi veya küresel düzeyde faaliyet gösteren kar amacı gütmeyen gönüllü kuruluşlardır. Bu kuruluşların örnekleri arasında Uluslararası Af Örgütü, Dünya Dostları, Kızıl Haç, Rockefeller vakıfları, Clinton Vakfı, Gates Vakfı vb. gösterilebilir.

Oryantasyona göre sınıflandırma, işin türünü veya bir kuruluşun dahil olduğu faaliyetleri ifade eder. Bu faaliyetler, insan haklarının teşvik edilmesini, yoksulluğun azaltılmasını, sağlığı iyileştirmeyi, eğitimi teşvik etmeyi içerebilir. Oryantasyona göre sınıflandırılmış organizasyonlara örnek olarak:

- Servis Odaklı Organizasyonlar: Bunlar, sağlık, eğitim, aile planlaması gibi alanlarda hizmet sunan kuruluşları içerir. Eğitim programları normal olarak bu kuruluşlar tarafından ücretsiz olarak düzenlenir. Bazen ücretsiz tarama gibi sağlık aktiviteleri de bu kuruluşlar tarafından ücretsiz olarak sunulmaktadır.
- Katılımcı Odaklı Organizasyonlar: Bu tür organizasyonlar, belirli bir yerel projenin uygulanmasında yer alan yerel olarak örgütlenmiş bireyleri içerir. Bu yerel birey grupları önce ihtiyaç, plan, katkıları (para, araçlar, arazi, işçilik vb.) belirler, daha sonra projenin uygulanmasına devam edilir.
- Odaklı Kuruluşların Güçlendirilmesi: Bir toplumda yoksullara, ezilenlere ve azınlıklara beceri ve eğitim sağlayarak yardım eden örgütleri içerir. Yaşamlarını etkileyen ekonomik ve politik politikaları net bir şekilde anlamının yanı sıra, çeşitli toplumlarına uymalarını sağlayacak gerekli becerilere sahip olmalarını sağlamaktadır. Bu tür organizasyonlar arasında dikkat çeken, kadınları güçlendirmeye ve hakları konusunda farkındalık yaratmaya çalışan Kadın Hakları örgütleridir.
- Bağış Odaklı Organizasyonlar: Bunlar, fakirlerin toplumdaki ihtiyaçlarına cevap vermeye odaklanan STK'lardır. Bu tür örgütler normalde yiyecek, giysi, ilaç, konut, okullar, ibadet yerleri vb. gibi faaliyetlerde bulunurlar. Ayrıca doğal afetler, savaşlar ve çatışmalar gibi durumlarda yardım faaliyetlerine katılmaktadırlar. Hayırseverlik faaliyetlerinde bulunan örgütlerdir.

Bu çalışmanın amacı için, aktif bir organizasyon olan (Aziz Mahmud Hudayi Vakfı) bu kategoriye girdiğinden beri bir STK'nın sınıflandırması çok dikkat

çekecektir.

Yardım kuruluşları her insan toplumunda çok uzun zamandır varlığını sürdürmektedir. Alimler ve tarihçiler arasında, erken dönemlerde yardım faaliyetlerinin dini kurumlar aracılığıyla yapıldığına dair genel bir inanç bulunmaktadır. Osmanlı Vakıflarının veya Vakıfların 18. yüzyılda zirveye ulaştığı biliniyor. Bu dönemde, Balkanlardan Tunus'a kadar dini ve kültürel girişimleri finanse eden yaklaşık 35.000 vakıf vardı. Vakıfların hastanelere, okullara vb. fon sağlamak gibi belirli amaçlarla oluşturulmuş olmasına rağmen, felaketlere ve değişen ihtiyaçlara cevap olarak fon sağladıkları da bilinmektedir.

Osmanlı İmparatorluğunda Kanuni Sultan Süleyman'ın eşinin, 1552 yılında, Kudüs'teki Haseki Sultan İmaret Bağış Merkezini açmak için dini miras ya da İslami vakıf (mülkün bağışlanması) uygulamasını kullandığı kaydedilmiştir. Merkez yetimler, dullar ve fakirlere destek vermekteydi. Aynı dönemde Çin'de özel bağışçıların ortaya çıktığı biliniyordu. Amerika'nın yeni Avrupalı sakinleri, İspanya, Portekiz, İngiltere ve Fransa gibi Avrupa ülkelerinden gelen modelleri temel alan hayırsever gelenekler oluşturmaya başladı.

Yardım faaliyetlerinin, Kilise devletten ayrıldığında 1833 yılında arttığına ve böylece özel hayırsever faaliyetlere yol açtığına inanılmaktadır. ABD'deki özel şahıslar fonları harekete geçirmeye başladılar ve devlet desteği olmadan yardım kuruluşları oluşturma sorumluluğunu üstlendiler. Benzer şekilde, 19. yüzyıldaki İkinci Büyük Uyanış veya Protestan dininin uyanışı sırasında, dini prensipleri sosyal reformlara uygularken özel konulara odaklanan gönüllü dernekler şeklinde bağışlarda muazzam bir artış bulunmaktaydı.

90'lı yılların ortasında, zengin Türk Müslüman işadamı Vehbi Koç gibi bireysel hayırseverler, Ankara Çocuk Hastanesi'nin kurulması da dahil olmak üzere çeşitli kursları desteklemek için vakıflar kurdu. Dikkate değer bir başka birey ise eğitim, araştırma ve yardım projelerine katkıda bulunan Hamdard Vakfını kuran Pakistan Hâkim Muhammed Said'dir.

90'lı yıllarda Sınırı Olmayan Doktorlar (bir grup Fransız doktor tarafından) ve Bill ve Melinda Gates Vakfı gibi çeşitli Uluslararası Yardım Derneklerini kuruldu. Bu kuruluşlar, dünyanın fakir bölgelerinde birçok farklı yardım sağlamaya devam ediyor. Örneğin Gates Vakfı, 2003 yılında Hindistan'da AIDS ile savaşmak amacıyla bir kardeş kuruluş olan Avahan'ı finanse etti. Gates vakfı, Afrika'da, Afrika toplumlarının çoğunu tahrip eden sıtma, Ebola ve kolera gibi hastalıkların tedavisini sağlama amaçlı

araştırmalar yapan Afrika'da da çok aktif olmuştur.

Yardıma ya da gönüllü verme davranışının evrensel olduğu ve şimdiye kadar var olan her insan toplumu için gerekli olduğu kesindir. Bu hayırsever davranışa verilen ad, kültürden kültüre, toplumdan topluma ve hatta bir kuşaktan kuşağa değişebilir. Bununla birlikte, amaç her zaman evrenseldi; yani, sel, deprem, tsunamiler, kazalar veya savaşlar ve çatışmalar gibi insan kaynaklı felaketler gibi doğal afet mağdurlarının yanı sıra toplumdaki muhtaç insanlara yardıma etmektir.

3.2. STK'ların Toplumsal İşleri

STK'lar, çok uzun yıllar boyunca sivil toplumda kilit rol oynadıklarını kanıtlamışlardır. Bu kuruluşlar, gerek ihmal gerekse sınırlı kaynaklar nedeniyle, çeşitli ülke yönetimlerinin başıboş bıraktıkları birçok projeyi üstlenmeye devam etmektedirler. Kuruluşlar, aile, ekonomi, eğitim, sosyal entegrasyon ve bunun yanı sıra sosyalleşme gibi alanların gelişimine büyük çapta katkı sağlamaktadırlar.

3.2.1. Aile

Aile her toplumun temelidir. Üyelerin toplumlarına sorunsuz bir şekilde entegrasyonlarını sağlamak için onları sosyalleşme ve eğitmede rol oynar. Ailenin refahı sağlıklı ve mutlu bir toplum sağlamaktadır ve bu başarılamazsa, bir bütün olarak toplum kaosa sokulur. STK'lar aileye çeşitli desteklerin sağlanması aracılığıyla çok önemli rol oynamaktadır. Yıllardır savaşlar, çatışmalar ve sel, deprem ve tsunami gibi diğer doğal afetler ile kaybedilmiş aileleri bir araya getirmekten sorumlu çok sayıda STK bulunmaktadır.

STK'lar ayrıca ailenin dengesi için büyük bir problem teşkil eden bir hadise olan aile içi şiddete karşı kampanyaya aktif olarak katılmaktadırlar. Uzun yıllar boyunca, kadınlar özellikle kocaları, babaları, erkek kardeşleri ve hatta oğulları tarafından çeşitli derecelerde istismara uğramıştır. Bu tür istismara uğrayan mağdurların bazısı kendi başlarına üstesinden gelebilmelerine rağmen, bunların çoğunluğu maruz kaldıkları şeylerin üstesinden gelmek için danışmanlık, koruma, mali destek ve tıbbi bakıma gibi desteklere ihtiyaç duymaktadırlar. Bu suiistimallerin en kontrolsüz olduğu gelişmekte olan ülkelerde, finans eksikliği ve sınırlı kaynaklar nedeniyle hükümetler bu ihtiyaçları sağlayamamaktadırlar. STK'lar bu hizmetleri mağdurlara ücretsiz olarak sağlamaktadırlar. STK'ların dahil olduğu diğer aile diğer alanları, insan haklarının korunmasını (zellikle çocuklar), kadınların becerileriyle güçlendirilmesini, maddi destek sağlanmasını ve kayıp, aileleriyle birlikte modern

köleliğe veya kaçakçılığı yapılan çocukları birleştirilmesini içermektedir. STK'ların bir diğer önemli katkısı ise, savaş ya da çatışma alanlarındaki çocuk askerlerin yanı sıra çocuk işçiliğine karşı da mücadele etmektir.

3.2.2. Ekonomi

STK'lar, iyi yönetim ve hesap verebilirlik kampanyalarının yanı sıra üstlendikleri gelişim projeleri yoluyla da ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmaktadır. Bu kuruluşların esas amacı, insanların yaşamlarını iyileştirmektir ve bunu başarmanın en büyük yolu, yoksulluğun azaltılmasıdır. STK'lar hem yurtiçinde hem de yurtdışında projeler başlatmak için tüm dünya genelindeki hükümetlerle ve özel paydaşlarla lobi oluşturmaya devam etmektedirler. Bunun dışında, kuruluşlar aynı zamanda insanları yerel ve uluslararası olarak harekete geçirmek ve ekonomik gelişimleri için beceri ve tekniklerle güçlendirmekle iştigal etmektedirler.

Çeşitli STK'lar tarafından faaliyetleri aracılığıyla sağlanan gelirler, okullar, hastaneler, sosyal merkezler, şirketler vb. kalkınma projeleri yoluyla topluma geri yatırılmaktadır. Devlet sektörü tarafından işsiz bırakılan insanlara STK'ların çeşitli kuruluşlarında iş imkanı sağlanmakta olup, böylece ulusal kalkınmaya katkıları da sağlanmaktadır. STK'lar ayrıca, hükümetler ve diğer kamu sektörü memurları tarafından hesap verilebilirliği ve şeffaflığı sağlamaya yardımcı olma yoluyla ekonomik kalkınmaya büyük çapta katkı sağlamaktadırlar. STK'lar tarafından yapılan çeşitli müdahaleler nedeniyle, hükümetler sınırlı kaynakları ve fonlarını gözetimsiz bırakılacak olan diğer gelişim alanlarına yönlendirebilirler.

3.2.3. Eğitim

STK'ların eğitimin gelişiminde oynadıkları roller veya katkılar çok büyük bir rol veya katkı olmaya devam etmektedir. Kuruluşlar, eğitimin kalkınmada oynadığı önemli rol nedeniyle eğitime öncelik vermektedirler. Bu sebeple, STK'lar çeşitli eğitim girişimlerine büyük miktarda zaman ve kaynak yatırmaktadırlar. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda, çalışan nüfusun neredeyse yarısı, aslına bakılırsa bu ülkelerdeki kalkınmayı etkileyen yüksek cehalet (okuma yazma bilmeme) oranı nedeniyle işsiz bırakılmaktadırlar. Hükümetler, bu ülkelerde eğitim altyapısı sağlamada büyük ölçüde STK'lara bağımlı hale gelmişlerdir.

Okullar, kütüphaneler, araştırma merkezleri kurmak ve çeşitli topluluklara kırtasiye ve diğer eğitim ihtiyaçlarını sağlamak dışında, STK'ların ayrıca öğretmenlere eğitim sağlamanın yanı sıra eğitimin gelişmesine yönelik

uygulayabilecekleri yeni fikirler geliştirmeleri amacıyla çeşitli araştırmalar üstlendikleri de bilinmektedir. Kuruluşlar aynı zamanda, imkanları az ve üstün olan öğrencilere çeşitli düzeylerde finansal destek ve burs sağlamaktadırlar.³⁸

STK'lar, dünyadaki çoğu toplulukta yaygın eğitimin gelişimine yönelikte büyük çapta katkı sağlamaktadırlar. Bunlar, kültür veya diğer sosyal sebeplerden dolayı örgün eğitim alma imkanı verilmeyen kadınlar için yetişkin eğitimi programları ve diğer şekillerde eğitim programları düzenlemektedirler. Bazı STK'lar aynı zamanda herkes için kaliteli ve eşit eğitim fırsatlarının savunuculuğunda da yer almaktadırlar. STK'lar, aynı zamanda durmadan değişen iş piyasası talebini karşılayan yeni müfredat gibi değişiklikleri savunmaktadırlar.

3.2.4. Sosyal Entegrasyon

Sosyal Entegrasyon, gerek savaş ve çatışmalardan gerekse de ekonomik zorluklardan kaçan insan göçündeki büyük artış nedeniyle son zamanlarda özellikle Avrupa dahilinde ve bir nebzede olsa ABD'de çok önemli bir tartışma konusu olmuştur. Birçok ülke sınırlarında, mülteci ve sığınmacı akınının üstesinden gelmek için mücadele etmiştir. Entegrasyon sorunu sadece hükümetlerle sınırlı olmayıp, aynı zamanda mültecilerin veya sığınmacıların yanı sıra ev sahibi ülkelerin vatandaşlarıyla da sınırlıdır. Ülkelerin göçmenleri toplumlarına uygun şekilde bir entegre edememeleri, Güney Afrika'da yüksek derecede hoşgörüsüzlük, yoksulluk, ayrımcılık, ırkçılık ve son zamanlarda yabancı düşmanlığı saldırılarına yol açmıştır.³⁹

Çoğu zaman mülteciler ve sığınmacılar, gerek kültürel farklılıklar ve din gerekse ırksal farklılıklar nedeniyle ev sahibi topluluklara uyum sağlamak ya da asimile olmak için mücadele etmektedir. Bu durum, insanları yeni toplumlarına entegre etmeye yardımcı olmak amacıyla insan hakları kuruluşlarının yanı sıra hükümetlerle ve BM gibi diğer kuruluşlarla yorulmadan çalışan çeşitli STK'ların ortaya çıkmasına neden olmuştur. STK'lar, danışmanlık ve ev sahibi ülkelere sorunsuz bir şekilde entegre olmalarına yardımcı olmak amacıyla tüm dünyadaki çeşitli mülteci ve sığınmacı kamplarında entegrasyon programları başlatmaktadırlar. Bu girişimler veya programlar, dil eğitimi, beceri kazanma, göçmenlerle potansiyel işverenlerin bağ kurması ve kültürel entegrasyon arasında değişmektedir.

³⁸ Crone 2005

³⁹ David 2010

3.2.5 Sosyalleşme

Bu her insan toplumunda çok önemli bir süreçtir. Belirli bir toplumun hem yeni hem de eski üyelerinin topluma uyum sağlamaları amacıyla yönlendirildikleri veya eğitildikleri süreçleri yansıtmaktadır. Bu sürecin çeşitli faktörleri arasında aile, okul, dini kuruluşlar, kitle iletişim araçları vb. bulunmaktadır. STK'lar da aynı zamanda bu sürecin faktörlerinden biri olarak bilinmeye başlamışlardır. Özellikle de özel ihtiyaçları olanlar çocukların sosyalleşme sürecine yardım etmenin yanı sıra, bazı STK'lar aynı zamanda politik sosyalleşme araçları olarak da hareket etmektedirler.

Bu tür STK'lar, çeşitli toplumların gençleri için sivil eğitim programları sağlamaktadırlar. Programlar gençlerin kendi toplumlarının siyasi süreçlerini anlamalarına yardımcı olmanın yanı sıra onları politik olarak aktif olmaya hazırlamayı da hedeflemektedir. STK'lar, savaş ve çatışmaların bir sonucu olarak diğer ülkelerde doğan çocukların sosyalleşmesine de aktif olarak dahil olmaktadır.

3.3. İslam'da Bağış

3.3.1. İslam'da Yardım Tarihi ve Türleri

Bağış, İslam'ın çok önemli bir yönüdür. İslam'ın en önemli desteklerinden biridir ve her bir Müslümanın hem ruhani hem de fiziksel doyum elde etmek ve ayrıca Allah'ın lütfuna erişmek için herhangi bir şekilde bağış vermesi beklenmektedir. Kur'an, İslam'da vermenin önemini ifade eden ayetlerle doludur. Ayetler, Hz. Muhammed'in verene, alana ve genel topluma vermenin önemini gösteren birçok hadisleri tarafından da desteklenmektedir.

İslam, toplumun temelinde inşa edilmiştir ve bu nedenle toplumun refahı her zaman önceliklidir. İslam'da verme geleneği, ezilen Mekke Müslümanları Medine'ye göç ettiğinde daha büyük bir ölçekte sergilendi. Medine halkının sadece Mekkelileri topluluğuna kabul etmediği, aynı zamanda evlerini, kişisel eşyalarını paylaştığı söyleniyor. Peygamberimiz Muhammed'in hayatı boyunca çok hayırsever biri olduğu biliniyordu.

Sistemli bir İslami refah ve maluliyet kavramı Hz. Peygamber'in ölümüne sunulmamıştır. Bu kavramın 7. yüzyılda dört halife dönemi tarafından Halife Ömer bin Hattab tarafından tanıtıldığı ve Rashidun halifeliğini devam ettiren Abbasi halifeliği tarafından sürdürüldüğü söylenmektedir. Devletin günlük çalışması için toplanan vergilerin yanı sıra yoksullar, yaşlılar, yetimler, dullar ve toplumda engelliler dahil olmak üzere ihtiyaç sahiplerine yönelik gelir toplanmıştır. Çeşitli illerdeki hükümetler, kıtlık durumunda yiyecek kaynaklarını stoklamakla görevlendirildi,

böylece yiyecek kıtlığı yaşanmayacaktı. ⁴⁰

Halife Ömer'in, farklı refah programları başlattığı ve ayrıca valiler ve yetkililer için zenginlik konusunda sınırlamalar getirdiği de biliniyordu. Çeşitli girişimlerin bir parçası olarak, sosyal güvenliği tanıttı. Yaralanan ya da savaşta kaza veya yaralanmalar nedeniyle herhangi bir işte çalışamayan vatandaşlar devletin sorumluluğundaydı. Aileleri ve işsizler devlet tarafından sosyal güvenlik programı kapsamı altına alındı. ⁴¹ Yaşlı vatandaşlara emekli maaşları verildi ve terk edilmiş veya öksüz olanlar da bu program kapsamında devlet tarafından koruma altına alındı.

Halife Ömer'in Vakıf veya yardım sisteminin uygulanması yoluyla kamu güvenini ve kamu mülkiyeti getirdiğine inanılmaktadır. Bu sistem veya program kapsamında, zengin olanlardan toplum hizmetlerinin sunulması için sosyal bir fona bağış istenmiştir. Halife, bu sistemin önemini, kendi parasıyla bir arazi satın alarak ve hayır vakfına dönüştürerek, toplumun refahın için bağışlayarak göstermiştir. Topraktan elde edilen kâr ve ürünler fakirlere, kölelere ve hatta yolculara yiyecek içecek sağlamayı amaçladı.

Halife Ömer tarafından başlatılan diğer hayırsever programlar, 638 CE'de büyük kıtlık döneminde başlatılan karne ile gıda alım programlarını içerir. Buğday ve çilekle takas edilebilen kuponlar muhtaç ve fakirlere ücretsiz olarak verilerek açlıktan ölmeleri engellendi. Yoksulluk eşiği, imparatorluğun içinde makul bir yaşam standardını sağlamak için de tanıtıldı.

Emevi ve Abbasi halifeliği altında benzer programlar başlatıldı. Emevi Halife Al-Valid'in muhtaçlar için ödeme ve hizmet sağladığına, eski askerler dahil olmak üzere engellilere yönelik kör ve emekli aylığı başlattığına inanılmaktadır. Halifelik altındaki diğer hükümdarların ayrıca, kıtlık sırasında insanlara vergi indirimi, yiyecek ve yardım fonları sağladığı bilinmektedir. Daha sonra fakir ve ihtiyaç sahiplerine ücretsiz hizmet sunmak için eğitim merkezleri (Medrese) ve sağlık tesisleri de kuruldu. ⁴²

İslam'da, Sadaka (gönüllü yardım) ve Zekâta (zorunlu yardım) şeklinde iki ana yardım şekli vardır. Her iki kavram da Kuran'ın çeşitli bölümlerinde ve çeşitli hadislerde belirtilmiştir. Sadaka ve Zekât, Müslümanların manevi arınma kazanmayı ve ayrıca sosyo-ekonomik sürdürülebilirlik ve sosyal reformlar inşa etmeyi amaçladığı bir araçtır.

⁴⁰ Crone 2005

⁴¹ Shadi 2003

⁴² Crone, a.g.e

3.3.2. Sadaka (Gönüllü)

Sadaka (gönüllü yardım) kelimesinin çeşitli anlamları vardır. İyi bir karaktere ve görgüye sahip olma anlamının yanı sıra dürüst olmak anlamına gelebilir. Ayrıca, Allah rızası için muhtaç veya fakirlere verilenleri tanımlamak için kullanılır. Bazı durumlarda, yüce Kur'an-ı Kerim'de bir erkek, evlenmeyi planladığı bir kadına ödediği çeyizle ilgili olarak da kullanılmıştır. Genel olarak, sadaka kelimesi maddi şeyler vermekle sınırlı kalmamakta, aynı zamanda insanlara ne şekilde olursa olsun yararlı olmalarının yanı sıra iyi davranmak, nazik olmak, faydalı bilgiyi yaymakla da tanımlanır.

Her ne kadar bu tür yardımlar bağışçı için mecburi veya zorunlu olmasa da, hem Allah hem de hem manevi hem de maddi kalkınma için gönüllü olarak yapılır. Kur'an-ı Kerim, bölüm 2. ayet 274'de, *“Mallarını (sadaka ile) gece ve gündüz gizlice ve halka açık olarak verenler Allah tarafından ödüllendirileceklerdir: korku veya üzüntüden uzak olacaklardır.”*

Aynı bölümde (ayet 261) *“Mallarını Allah yolunda harcayanların örneği, her başağında yüz tanenin bulunduğu yedi adet başak çıkaran bir tohum tanesi gibidir. Allah dilediğine katlayarak verir, Allah (zât ve sıfatlarında) sınırsızdır, her şeyi bilmektedir.”* demektedir.

Yukarıdaki ayette, Allah'ın sadaka verenin, sadakada sunduğunun iki katından fazlasını verdiği anlaşılabilir. Verme eylemi aynı zamanda verdikleri toplumu iyileştirmek için uzun bir yol kat eder ve böylece içinde yaşadığı toplumun veya toplumun refahına katkıda bulunur.

Müslümanlar, sadaka olarak verdikleri her şey hakkında sessiz kalmaları veya iyi işlerinin yararlarını ya da ödülleri kaybetme riskleri almaları konusunda teşvik edilmektedir. Bu, Kuran bölüm 2: 264'te açıkça görülmektedir; *“Ey inananlar, malınızı insanlara gösteriş için harcayan ve Allah'a, ahiret gününe inanmayan kişi gibi sadakalarınızı, başa kakmakla minnet ve eziyetle hiç verilmemiş bir hale getirmeyin. O çeşit adam, sanki şiddetli bir yağmur altında kalıp üstündeki toprağın kayarak sıvışmasıyla kaypak bir hale gelen kayadır.”*

Sadaka, alıcının duygularının ve kimliğinin isimsiz kalması için gizli tutulmalıdır. Gizliliği koruyarak, verici aynı zamanda her ikisi de İslam'ın üzerine attığı nitelikler olan övünç ve kibirli olmaktan korunuyor.

Sadakayı ne zaman verebileceği konusunda belirli bir zaman veya sınırlama yoktur. Sadaka her zaman tavsiye edilir. Zenginler her zaman ihtiyaç sahiplerine ve

yoksullara yardım eli uzatması için teşvik edilir. Zengin olmayanların da sadakayı iyi görgü biçimlerinde vermeleri, güçleriyle yardım etmeleri ve savunmasızları koruması gerekmektedir.

3.3.3. Zekat (Zorunlu)

Zekat kelimesi, gelişmek, sağlıklı olmak veya saf olmak anlamına gelen Arapça “al-zeka” kelimesinden gelmektedir. Bir Müslümanın yeterince donanımına bağlı olarak vermesi beklenen zorunlu sadaka tanımlamak için kullanılır. Burada verilen kelime hem parayı hem de hayvancılık gibi diğer zenginlikleri kapsar.

Sadakanın aksine (gönüllü), bağışçı, alıcı gibi zekat şartları ve gerekli bağışların oranı asil Kur'an ve Hz. Muhammed'in geleneklerinde açıkça belirtilmiştir. Zekat, yalnızca fiziksel ve ruhsal arınma amacıyla, Allah'ın kendisine verdiği miktar ve yerlerde bahşettiği harcamadır.⁴³

Zekat, İslam'da çok önemli bir kavramdır ve inanç maddelerinin bir kısmını veya İslam dayanaklarının bir bölümünü oluşturur. Kutsal Kuran'da çeşitli durumlarda beş vakitli namaz ile birlikte her zaman bahsedilmiş olmasının önemi açıktır. Örneğin bölüm 2.43'te yüce Kuran şöyle buyurur “*Namazı kılın, zekâtı verin ve rukûa varanlarla birlikte siz de rukûa', varın.*”

Allah ayrıca, 9:18. Ayette “Allah'ın mescitlerini sadece Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazını doğru kılan ve zekatını veren ve Allah'tan başkasından korkmayanlar onarabilir. İşte bunlar doğru yola erenlerden olabilir. 9:11, 9:54, 9:60, 7: 156-157, 5:55, 6: 114 gibi başka ayetler de vardır, bunlar zekat kavramıyla ilgilenir.

Kur'an'ın bu çeşitli bölümleri, Hz. Muhammed'in sayısız hadisleri tarafından da desteklenmektedir. Bu tür hadislerden biri, “Yüce Peygamber, zekatın İslam köprüsü olduğunu söyler; böylece bunu yapanlar köprüden geçebilir. Zekat, Rab'bin öfkesini söndürüyor. ”⁴⁴ Başka bir hadiste Peygamber, “Allah bu millete zekattan daha ciddi bir şey empoze etmedi ve bu nedenle onların çoğu yok olacak” dedi.⁴⁵

Peygamber şöyle buyurmuştur “Zekatın sebebi fakirlerin devamlılığını sağlamak ve zenginlerin servetini arttırmaktır. Allah'a göre, kutsanmış ve yüce olan, sağlık ve hastalıklardan etkilenen insanların işlerini koruyarak sağlık durumundaki insanları suçlamıştır. ”⁴⁶ Trimidhi, Buhari, Müslim ve daha pek çok farklı hadisler

⁴³ Omer 2007

⁴⁴ Bihar al-Anwar, Vol 74, Page 405

⁴⁵ Al-Kahfi, vol 3, page 497

⁴⁶ Bihar al-Anwar, vol 93, Page 18

var ve bunun üzerine Hz. Peygamber'in Zekat'ın vericiye ve alıcıya önemini vurguladığı bildirildi.

Mekke'de İslam'ın ilk döneminde, hayırseverliğin tek şekli gönüllü Sadakaydı ve inananların bunu önerme ya da vermeme seçeneğine sahiplerdi. Zorunlu yardım veya zekat, Hz. Peygamber'in yeniden yerleştirilmesinden ve Müslüman bir toplumun kurulmasından sonra Medine'de ortaya çıkmıştır. Bu dönemde zekat devlet tarafından toplandı ve yönetildi. Peygamber, zekatı toplamak ve dağıtmak üzere etrafta dolanmakla görevli olan kişiler atadı.

Zekatın toplanması ve dağıtılmasından sorumlu olan bu devlet geleneği, Muhammed'in ölümünden ve İslam imparatorluklarının bitişinden sonra halifelerin öncülüğünde sürdürüldü. Bununla birlikte, İslam imparatorluğuna da son veren halifeliğin çöküşünden sonra, zekatın ödenmesi ve dağılması bireylerin görevi haline geldi. Halen bazı Müslüman veya İslam ulusları olmasına rağmen, devlet bu görevi bir dereceye kadar yerine getiriyor.

3.3.4. İslam'da Sadaka Koşulları

İslam'da sadaka kavramı ile ilgili dört koşul veya kural vardır. Bu kurallar verici, alıcı, verilenleri ve niyeti içerir. Verici veya bağışçı ile ilgili olarak, vericinin akliselim olması, düşünebilmesi, ergenlik çağına ulaşmış olması ve işlem yapmak için nitelikli olması gerekir. Kısacası, hak kazanma ve görevleri kabul etme yetkinliğine ve yasal kapasitesine sahip olmalıdır.⁴⁷

Bağış alıcısı ihtiyacı olan akrabaları, muhtaç gençleri, ihtiyaç sahiplerini olan ve yiyecek, giysi ve barınağa ihtiyaç duyan fakirleri, dilencileri ve köleleri içermektedir (eski zamanlarda).

Para, hayvan veya hizmet biçiminde verilen Sadakanın verenin (sadaka durumunda) sevdiği ve değer verdiği şeyler olduğu varsayılmaktadır. Bu kural, Kuran bölüm 3:92 ile desteklenir: “Kesin olarak hayır ve ihsan mertebesine erişmezsiniz. Sevdiğiniz şeyleri harcamadıkça ve şüphe yok ki Allah, harcadığınız şeyleri bilir.”

Niyet ayrıca İslam'da sadaka önemli bir bileşenidir. İyi niyet çok önemli bir gerekliliktir, çünkü verilen her şey Allah rızası içindir. İyi niyetlerin önemi Kuran ayet 9: 98-99'da vurgulanmıştır.

⁴⁷ Wabbah 1989:

İslam'da sadakanın gelen amacı yoksulluğun ortadan kaldırılması ve insan refahının teşvik edilmesidir. Halen, tüm dünyada yardım sunan pek çok Müslüman yardım kuruluşu veya STK bulunmaktadır. Batıda bazı ülkelerde Müslümanlar, zekatlarını ve diğer gönüllü yardım kuruluşlarını bu örgütler aracılığıyla dağıtıyorlar. Bu kuruluşlar arasında aşağıdakiler bulunmaktadır:

- 1984 yılında kurulan İslami Yardım. Bu organizasyon afetlere ve sürdürülebilir ekonomik ve sosyal kalkınmanın teşvik edilmesine odaklanmaktadır.
- İnsani Yardım 1991 yılında, dünyanın en fakir ülkelerinde sürdürülebilir kalkınma programları sunmaya odaklanarak kuruldu.
- İslami Yardım: 2003 yılında Uluslararası felaketsel odaklanarak ve Birleşik Krallık'ta küresel ve ulusal olarak savunmasız topluluklarla çalışarak kuruldu.
- Müslüman Yardımları: 1985 yılında yoksullukla mücadele ve ekonomik ve sosyal adaleti destekleme odaklı olarak kuruldu.
- Ümmet Refah Vakfı: 2001 yılında acil yardım, temiz su sağlama, yetimlere sponsorluk yapma, binaları yeniden inşa etme ve bakımını yapma, tıbbi ve rehabilitasyon klinikleri oluşturma ve gelir nesillerini uygulama odaklı olarak kuruldu.
- Ulusal Zekât Vakfı: Tıbbi bakım, eğitim, temiz içme suyu, barınak ve daha fazlasına odaklanmıştır.

Bunlar, özellikle Afrika başta olmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinde yardım faaliyetlerinde bulunan çok az sayıda organizasyondur. Suudi Arabistan, Kuveyt, Türkiye, Katar, Bahreyn, İran ve diğerleri gibi Müslüman ülkelerin hükümetleri de dünyanın çeşitli yerlerinde bazı hayırsever faaliyetlerde bulundular.

1 Mayıs 2015 tarihinde, İslâm Dünyası Sivil Toplum Örgütleri Konferansı İstanbul'da gerçekleşti. 40'tan fazla ülkeden üç yüzün üzerinde katılımcıya ev sahipliği yapan konferans, “Değişen Dünyada Yeni Bir Vizyon Arayışı” teması altında gerçekleşti. Konferansın sonunda katılımcılar “İslam Dünyası Sivil Toplum Kuruluşları Birliği (UNIWI)” nin kurulması için bir taslak üzerinde anlaştılar.

UNIWI'nin misyonları, İslam dünyasının sivil toplum kuruluşları arasında ortak esneklikler geliştirerek ve sendikanın amacına dayalı kuruluşlar arasında bilgi, deneyim ve görüşler sağlayarak avantajlar elde ederek işbirliği ve koordinasyon sağlamayı içerir. Birlik ayrıca, İslam Dünyasında işbirliğini ve dayanışmayı tesis etmeye yönelik tüm yerel, bölgesel ve uluslararası girişimleri desteklemeyi

amaçlamaktadır.

Böylece UNIW, çeşitli Müslüman STK'lara, uluslararası gelişim projeleri ve desteğine dahil olmanın yanı sıra, küresel bir tanıtım imkânı da sunuyor. Aynı zamanda çeşitli kuruluşların ortak projeler geliştirmeleri ve deneyimlerini ve uzmanlıklarını paylaşmaları için bir platformdur.⁴⁸

⁴⁸ IDSB 2019

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM BİR STK'NIN KURULMASINI YÖNELİK YASALAR VE GANA'DA MÜSLÜMAN STK'LARININ TARİHİ

4.1 STK Kurulmasını Yöneten Yasalar

4.1.2. Bazı Seçilmiş Ülkelerde Yasalar

Yardım faaliyetlerinin oluşumunu ve yürütülmesini düzenleyen yasalar ülkeden ülkeye değişmektedir. Bu yasalar, ister yerel ister uluslararası bir destek olsun, faaliyet göstereceği ülkeyi veya eyaleti yöneten hükümet veya anayasal politikalarla uyumludur. Yasalar çoğunlukla bu tür bir kuruluşun amaçlarını ve hedeflerini, faaliyetlerini, yan kuruluşlarını ve kuruluşun fon kaynaklarını dikkate alır.

Örneğin, 2004 tarihli Avustralya Yardım Amaçlı Yasası, ülkenin fon sağlama niyetinde olduğu her bir yargı yetki alanına kayıt yaptırmak için hayır kurumu olarak tanımlanmış herhangi bir kuruluşa ihtiyaç duymaktadır. Çevrimiçi gibi diğer yardım fonlarının da yetki alanlarına kayıtlı olması gerekiyor.⁴⁹ Kanada'da, kuruluşların Kanada Gelir Ajansı Yardım Kuruluşları Müdürlüğüne kaydolmaları gerekmektedir. Ajans, bu tür bir organizasyonun faaliyetleri ve amacının halka gerçek anlamda fayda sağlaması için diğer birçok şey talep eder. Bu tür organizasyonlardan halkın tamamı veya önemli bir bölümü yararlanmalı ve sosyal kulüpler veya meslek kuruluşları gibi özel bir bağlantıyı paylaşan grup üyeleriyle sınırlandırılmamalıdır.

İngiltere, Galler, İskoçya ve Kuzey İrlanda'daki yardım kanunları ayrıca, İngiltere ve Galler ve İskoçya için Yardımlaşma Teşkilat Ofisi İskoçya Yardım Kuruluşuna tescil edilmiş yardım kuruluşlarına ihtiyaç duymaktadır. Kuzey İrlanda'da bulunanlar Kuzey İrlanda Yardım Komisyonu'na kaydolmak zorundadırlar.

Aynı Kanada'da olduğu gibi ABD'de de hayır kurumlarının halkın çıkarına fayda sağlamak amacıyla faaliyet göstermeleri gerekmektedir. Ülke içindeki hem yerli hem de yabancı yardım kuruluşları, Milli Gelir Kanunu'nun 501 (c) (3). Maddesi uyarınca vergiden muaf olmaları şartıyla özel vakıflar olarak kabul edilir. Bu tanımlamaya girmeyen diğer tüm kuruluşlar, Genel Gelir Kanunu'nun 509 (a) bölümündeki genel yardım olarak kabul edilir.⁵⁰

Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada gibi büyük ülkelerde, bir hayır kurumunun oluşturulması ve yürütülmesine yönelik şartların ve prosedürlerin eyaletten eyalete ve ilden eyalete değiştiğine dikkat etmek önemlidir. Bir örgütün

⁴⁹ACNC

⁵⁰ Investopedia 2012

“hayır kurumu” olarak tanımlanması, örgütün faaliyet göstermeye çalıştığı eyalet veya il yasalarının gerekliliğine bağlıdır.

Suudi Arabistan Krallığı gibi İslam ülkelerinde, tüm gereklilikleri yerine getirdikten sonra hayır kuruluşları sadece kar amacı gütmeyen bir kuruluşun geleneksel hedeflerini desteklemekle kalmayıp, aynı zamanda yararlanıcıların finansal olarak bağımsız olmalarına yardımcı olarak sürdürülebilir kalkınmaya odaklanmakla görevlidir. Bu tür kuruluşlar ayrıca, dolandırıcılık, seks ticareti ve kaçakçılığı, domuz eti yeme, sarhoş edici madde kullanımı (şarap dahil), kumar ve katılımcı partilerin yükümlülüklerinin açıkça belirlenmediği belirsiz anlaşmalar dahil olmak üzere Şeriat kapsamında yasaklanan faaliyetlerde bulunmamalıdır. . Krallık ayrıca, kara para aklama suçunu ve terörizmin yardım kuruluşlarını finanse etmesini de suç olarak tanımlamaktadır.⁵¹

Müslümanların Türkiye'de hâkim olduğu zamanlarda vakıflar Türk Medeni Kanunu (TTK) ve Vakıflar Kanunu'nda (FL) düzenlenmektedir. Hayır kurumları genellikle “vakıf” veya “dernek” olarak sınıflandırılır. Dernek kurma ve vakıf kurma hakkı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 33'üncü maddesi uyarınca verilmiştir. Türkiye'de ikamet etme hakkına sahip olan yabancı şahıslar ayrıca, TTK 93. maddesi uyarınca bir kuruluş kurma veya mevcut bir kuruluşun üyesi olma hakkına sahiptir.⁵²

Komşu Nijerya'da Sivil Toplum Örgütü'nün oluşması, Nijerya Kurumsal İlişkiler Komisyonunun onayından geçer. Ülkenin anayasası, grubun veya kuruluşun amacının yasadışı olmaması şartıyla herkes için örgütlenme özgürlüğüne izin verir. Ülkenin yasaları her grubun tescilli olmasını gerektirmese de, yasal veya vergi avantajlarından yararlanmak isteyen vakıflar Şirketler ve İttifaklı Konular Yasasına (CAMA) tabidir. C20, Nijerya Federasyonu Kanunları 2004.⁵³

4.2 Gana'daki Kanunları

Gana'da ayrıca, ülkede yardım organizasyonunun oluşumunu ve yürütülmesini düzenleyen yasalar vardır. Tıpkı diğer birçok Afrika ülkesinde olduğu gibi, ülkenin her yerinde çeşitli yardımlar sunan birçok yerel ve uluslararası yardım kuruluşu vardır.

⁵¹ ICNL 2007

⁵² Billur Yalti, *Taxation of Charities in Turkey (Draft)*, www.eatlp.org

⁵³ ICNL, a.g.e.

Gana'daki STK'ların veya yardım kuruluşlarının, Ganalı “nnoboa” veya “kendi kendine yardım modeli olan misyonerler tarafından kilise yardımı olarak kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu dönemlerde, kuruluşlar tamamen yerel halkın mülkiyetindeydi ve yerel halk tarafından yönetilmekte olup yerli halkın refahını teşvik etmeyi amaçlıyordu. Örgütlerin ülkenin uzak bölgelerinde ve hatta ülkenin kentsel şehirlerinde okullar ve klinikler kurduğu biliniyordu. ⁵⁴

Ülkede STK'ların gelişimi aşamalı bir süreçti ve 1930'da Gana'da sadece resmi olarak kayıtlı üç STK vardı. Bununla birlikte, 60'lı ve 70'li yıllarda bu sayı giderek arttı ve 1996'da ülkede faaliyet gösteren 320'den fazla kayıtlı yabancı ve yerel STK vardı. ⁵⁵

STK sektörünün Gana'daki büyümesi, bunun ülkenin siyasi ve sosyo-ekonomik ortamındaki aşağı yönlü eğilimlerle çakışmasıyla bağlantılı olmuştur. Hükümet yoksullar için kalkınmayı ve refahı teşvik etmek için yardıma ihtiyaç duyuyordu. 1972'den 1981'e kadar kırılğan siyasal ayaklanma, sağlık, eğitim ve barınma gibi sektörlerde zaten kötü olan sosyal altyapının durumunu kötüleştiren ekonomik çöküntü yarattı. ⁵⁶

Şu anda, eğitim, sağlık, kız çocuğu gelişimi, din, insan hakları ve benzeri alanlara odaklanan, ülkenin her yerinde faaliyet gösteren binlerce kayıtlı yerli ve yabancı STK veya Yardım Kuruluşu bulunmaktadır.

4.1.1. Yerel STK'lar

2004'te STK'lara ilişkin Ulusal Politikanın hazırlanmasına kadar, sivil derneklerin veya Gana'daki diğer gönüllü kuruluşların oluşumuyla ilgili özel bir mevzuat yoktu. Bu nedenle, Gana'daki STK'lar meşruiyetlerini Gana Anayasasının 21. Maddesinden çıkardılar ve sivil toplum örgütlerinin ortak yasalarına uygun olarak işlettiler. Gana hükümetinin 1995 yılında STK'ların kayıt ve işleyişini kolaylaştıracak bir tasarımı uygulamaya koyma çabaları sivil toplum tarafından reddedildi ve göz ardı edildi. ⁵⁷

Halen, Gana'da faaliyet gösteren yerel STK'lar, Çalışma Bakanlığı Gana Genel Kayıt Şirketi'ne kayıt yaptırmaktadır. Bazı şartlar altında bazı yerel STK'lar, STK'ların hedefleri altındaki tüm faaliyetlerden sorumlu olan sektör bakanlığına kaydolurlar.

⁵⁴ Irene t.y.: 4

⁵⁵ Bob 2005

⁵⁶ Gymafi 2010

⁵⁷ Bonaventure 2001: 33

Yerel STK'ların kaydolması için herhangi bir yasal zorunluluk bulunmamakla birlikte, çoğu, vergi muafiyeti ve faydalanıcıların, ortakların ve bağışçıların gözünde güvenilirlik kazanılması gibi faydalar sağlayan yasal statü kazanmak için yapar.⁵⁸

2004 Ulusal Politikasının yasal çerçevesi şunları gerektirir:

1. Kayıt ve Akreditasyon

- a. Bir STK olarak tanınmak ve bu şekilde faaliyet göstermek isteyen sivil toplum örgütleri önce Genel Müdürlüğe kaydolmak zorundadır. Örgüt, daha sonra Sivil Toplum Kuruluşları Ulusal Komisyonu aracılığıyla İnsan Gücü Geliştirme ve İstihdam Bakanlığı'ndan akreditasyon için başvurabilir.
- b. Bir kuruluşun akredite olması için, İşgücü Geliştirme ve İstihdam Bakanlığı'nın RGD'ye kayıt sertifikası, yazılı bir anayasa ve irtibat kişi (ler) gibi belirli bir şartı yerine getirmesi gerekmektedir.
- c. Bölgede, bölge meclisleri bir STK Ulusal Komisyonu adına bir kuruluşa akreditasyon vermeye yetkili olabilir.

2. Vergilendirme ve Muafiyet

Akreditasyon kaydeden ve alan kuruluşlar vergi indirimi ve gümrük vergileri muafiyeti gibi ayrıcalıklara hak kazanabilir. Bu ayrıcalıklar devlet tarafından STK'ların işlem maliyetlerini düşürmeyi amaçlayan dolaylı fon olarak verilebilir. Bununla birlikte, kuruluşun çalışanlarının gelirleri ve ticari faaliyetlerden elde edilen önemli karlar üzerinden vergi ödemesi gerekecektir.

3. Finansman ve Hesap Verebilirlik

Öte yandan, hükümetin ülkedeki STK'ların uzun vadede etkin ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak için uluslararası kalkınma ortakları tarafından hayırseverlik, kaynak yaratma ve hibeleri desteklemesi bekleniyor. Bu kursa katkıda bulunan kişilere, gruplara ve şirket firmalarına katı hesap verilebilirlik koşulları altında vergi indirimi verilecektir. Bu nedenle, STK'ların, kar amacı gütmeyen kuruluşların ayrıcalıkları altında kendilerine verilen kamu fonlarını kullanmalarında şeffaf ve hesap verebilir olmaları beklenmektedir.

4.1.2. Yabancı STK'lar

Gana'da faaliyet göstermek isteyen yabancı STK'lar veya Yardım Kuruluşları da izin almak ve kayıt olmak zorundadır. 1992 yılına kadar yabancı STK'ların, Çalışma ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile bir Mutabakat Zaptı imzalamaları istendi.

⁵⁸ Bonaventure, a.g.e.

Yabancı STK'ların faaliyetlerini onaylama gücü o zamandan beri Parlamento'ya devredildi. Halen, yalnızca geçici izin, Çalışma Bakanlığı tarafından parlamento tarafından onaylanmak üzere beklenmektedir. Geçici izin, çoğu zaman parlamentonun onay vermemesi nedeniyle kalıcı bir izin haline gelir.⁵⁹

Yabancı sivil toplum kuruluşları veya yardım kuruluşları, Ganalı sivil toplumunda çok önemli bir rol oynamaktadır. Gana'daki yerel STK'ların bile fonlarının neredeyse% 70'ini yabancı bağışlardan ve iki taraflı ve çok taraflı ortaklardan yardım aldıkları tespit edildi. 2017 yılında dış bağış fonu, Gana'nın üç bölgesindeki STK bütçelerinin% 80 ila% 90'ını oluşturdu. Bunun nedeni, yerel kaynakların dahili olarak üretilen fonlar açısından yıllık bütçeye katkısının, çoğu STK için% 10'dan az olmasıdır.⁶⁰

4.1.3. Gana'daki STK'ların Rollerini

Hem yerli hem de yabancı STK'lar, Ganalı kitlelerinin gelişmesine ve refahına büyük katkı sağlıyor. Bu kuruluşlar birkaç yıl boyunca, hükümetin yetersiz kaldığı gelişimsel boşlukları doldurmak için uzun bir yol kat etmiş çeşitli gelişimsel projelere katılmıştır. STK'lar devletin sürdürülebilir kalkınma sağlama çabalarına destek veriyor. Gana, diğer düşük ve orta düşük gelirli ülkeler gibi, en büyükleri yoksulluk, işsizlik, kaliteli sağlık bakımı vb. Gibi birçok zorlukla karşı karşıyadır. Hem yerli hem de yabancı STK'lar bu sorunları azaltmak ya da ortadan kaldırmak için hükümetle el ele çalışmaktadır.

Eğitim, her gelişmiş ulusun bel kemiği, ülkede faaliyet gösteren STK'ların ana alanlarından biri olmuştur. Gana, alt bölge içindeki en iyi eğitim sistemlerinden birine sahip olmakla övünmekle birlikte, diğer bölgelerdeki ve dünyanın bazı bölgelerindeki standartlara kıyasla daha yapılması gereken çok şey var. Ülkedeki kırsal alanların çoğu, yetersiz altyapı, kırtasiye ve iyi öğretmenler gibi sorunlardan dolayı kaliteli eğitim almamaktadır. Bazı alanlarda öğrenciler ders alırken ağaçların altında ve çıplak zemine oturmak zorunda kalırlar. Bazı topluluklarda, öğrenciler derslere katılmak için diğer yerlerde ikamet ettikleri yerlerden kilometrelerce yürüyorlar. Bu, çoğu ailenin, çocuklarını okula yürürken maruz kaldıkları çeşitli tehlikelerden dolayı, çocuklarını okuldan aldı.

⁵⁹ Bonaventure, a.g.e.

⁶⁰ Albert & et al 2018

Eğitim, her gelişmiş ulusun bel kemiği, ũlkede faaliyet gösteren STK'ların ana alanlarından biri olmuştur. Gana, alt bölge içindeki en iyi eğitim sistemlerinden birine sahip olmakla vnmekle birlikte, diğer bölgelerdeki ve dünyanın bazı bölgelerindeki standartlara kıyasla daha yapılması gereken çok Şey var. ũlkedeki kırsal alanların çoğu, yetersiz altyapı, kırtasiye ve iyi öğretmenler gibi sorunlardan dolayı kaliteli eğitim almamaktadır. Bazı alanlarda öğrenciler ders alırken ağaçların altında ve çıplak zemine oturmak zorunda kalırlar. Bazı topluluklarda, öğrenciler derslere katılmak için diğer yerlerde ikamet ettikleri yerlerden kilometrelerce yürüyorlar. Bu, çoğu ailenin, çocuklarını okula yürürken maruz kaldıkları çeşitli tehlikelerden dolayı, çocuklarını okuldan aldı.

Eğitim sektörünün karşı karşıya kaldığı bir diğer zorluk, ũlkedeki çeşitli öğrenim kurumlarındaki kız ğrenci sayısının az olmasıdır. Bu sorun daha çok Müslüman nüfuslu ũlkenin kuzey kesimlerinde yaygındır. Bu nedenle, ũlkenin bu kısmının ũlkedeki en fakir bölge olmaya devam etmesi şaşırtıcı değildir. Gana hükümetinin temel eğitimi ve en son orta ğretimi ũlke çapında ücretsiz yapma çabalarına rağmen, çoğu aile hala kızlarını okula göndermeyi reddetmektedir.

Her ne kadar bazı araştırmacılar bu tutumu halkın İslam dinine bağlı olmasına dayandırsalar da, çeşitli araştırmalar tutumun kültürel bir Şey olduğunu kanıtlamıştır. Ganalı kültüründe kız çocuklarının yalnızca annelerin evini nasıl yönetecekleri ve çocuklara hitap etme gibi becerilerinden ders almaları gerekir; çünkü toplumdaki yerleri mutfak ve yatak odasıdır.

Okula kayıtlı olduğu için çok şanslı olan çok az kişi ya yoksulluk ve destek eksikliği gibi çeşitli nedenlerden ötürü ya okulu bırakmakta ya da yükseköğrenim görmemektedir. ũlkede faaliyet gösteren STK'ların çoğu, ũlkenin farklı bölgelerinde daha fazla eğitim tesisi kurarak, bu eğitim sorununa çözüm bulmak için hükümetle ve diğer hissedarlarla birlikte çalışmaktadır. Diğer girişimler arasında kitap, ofis ve ğretim materyal ve ekipmanları, okul ũniformaları vb. gibi kırtasiye malzemelerin tedariki bulunur. ũlkenin kuzey bölgelerinde yoksun kalan bölgelerde, çeşitli kuruluşlar kız çocuklarının eğitimi ve gelişimini savunuyor.

Yerli ve yabancı Müslüman STK'lar veya Yardım Kuruluşları da eğitim sektöründeki boşluğu kapatmak için bu mücadelenin bir parçası olmuştur. Müslüman örgütlerin çoğu, yalnızca Müslümanlara değil, diğer dinlerden insanlara iyi bir eğitim hizmeti sunan eğitim tesisleri kurmuştur. Müslüman rgtler ayrıca kız çocuklarının eğitimine ve diğer eğitim faaliyetlerine aktif olarak katılmaktadırlar.

STK'lar sağlık sekt6r6nde de 6zellikle kırsal alanlarda 6ok aktif olmuştur. 2000 yılında kurulan Gana Sağlık STK'ları Koalisyonu (GCNH), 6lkenin sağlık sekt6r6ndeki kayıtlı t6m STK'ların faaliyetlerinin Őemsiyesi ve koordinasyon organı olarak hareket etmektedir. Bu 6rg6t6n ama6ları:

- S6rd6r6lebilir sağlığı geliştirme sonu6ları i6in sağlık sekt6r6 araştırmalarını teşvik etmek
- 6ye kuruluşların topluluklarda standart halk sağlığı hizmetleri sunmalarını sağlamak
- Kanıta dayanan savunuculuk ve kampanyalar y6r6tmek 6zere sağlık sekt6r6ndeki STK'lara bir forum sağlamak
- Ulaştırılması zor toplulukları eğiterek ve onlara ulaşarak herkes i6in kaliteli sağlığı iyileştirmek.

STK'ların sağlıktaki odağı 6oğunlukla HIV-AIDS, sıtma, kolera, bebek 6l6m6 gibi hastalıkların 6nlenmesi ve ayrıca portatif i6me suyu temini ve rahatlığın daha iyi olduğu yerler olmuştur. Yine 6lkenin kuzey kesimleri, sağlık y6nelimli STK'lar akını 6lkenin diğer kesimlerinden daha fazla yaşadı. Bu, b6lgedeki y6ksek sıtma, gine kurdu, ishal ve yetersiz beslenme durumlarından kaynaklanmaktadır.

Dolaylı olmasına rağmen, hem yerli hem de yabancı STK'lar da istihdam sekt6r6ne b6y6k katkı sağlıyor ve b6ylece Ganalı n6fusunun yaşam koşullarını iyileştiriyor. Yerli ve yabancı STK'lar hem Ganalı'ları 6rg6tlerinde 6eşitli pozisyonlarda istihdam ediyorlar hem de maaşlarını 6d6yorlar. Bazen STK'ların istihdam sekt6r6ne katkısı, iş bulma niyetinde olan n6fusa 6cretsiz iş eğitimi ve beceri sunmak Őeklinindedir.

Gana'daki STK'ların diğer faaliyetleri arasında 6evre koruma, insan ve 6ocuk haklarının teşvik edilmesi, aile i6i Şiddet, iyi ve hesap verilebilir y6netişim bulunmaktadır. Bazı sosyal projeler yoluyla refahı ve 6eşitli dinlerin yayılmasını teşvik etmeye 6alışan dini STK'lar da var.

4.2. Gana'daki M6sl6man STK'lar

M6sl6man STK'larının veya insani yardım kuruluşlarının bir b6t6n olarak Afrika'da ortaya 6ıkması i6in 6eşitli nedenler vardır. M6sl6man STK'larının fenomeninin, 1970'lerde Afrika'da ortaya 6ıktığına ve 1980 ile 2000 yılları arasında b6y6k bir b6y6me ge6irdiğine inanılıyor.⁶¹

⁶¹ Valeria 2012

Ortaya çıkma nedeninin, Hıristiyan misyonerlik faaliyetlerine ve Hıristiyan misyonerlerin dini ve eğitimsel ile sağlık ve sosyal aktiviteleri birleştirme becerisine karşı bir tepki olarak ortaya çıktığına inanılmaktadır. 1970'lerde ve 1980'lerde Afrika STK sektörü, çoğunlukla yabancı STK'ların büyük etkisi ve bazı Afrika ülkelerindeki kuraklık ve iç savaşların bir sonucu olarak hızla büyüdü. Bu dönem üç ana özellik ile tanımlandı. Bunlar arasında, özellikle savaş yüzünden perişan olan ülkelerdeki yardım ve rehabilitasyon alanındaki yabancı STK faaliyetlerinde bir artış, bazı Afrika devletlerinin İslam STK'ları ve yeni kurulan Afrika'nın yeni kurulan gücü ile desteklenen Afro-Arap diyalogu da dahil olmak üzere yabancıların kabulünde bir artış bulunmaktadır⁶²

Bu dönem, Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu tarafından getirilen ekonomik reformlar nedeniyle, çoğu Afrika ülkesinin vatandaşlara sosyal refah sağlamasının bir kısmındaki genel geri çekilmeye tanık oldu. Afrika ülkeleri siyasi ve doğal afet mağdurlarına destek sağlama konusunda yetersiz kaldı. Bu, İslami STK'lara çoğunlukla Müslüman Afrika ülkelerinde sosyal hizmetler ve insani yardım sağlanmasında yer açma fırsatı veren bir boşluk yarattı.

Afrika'daki İslam STK'larının ortaya çıkması için kredilendirilen bir diğer önemli faktör, İran Cumhuriyeti'nin Humeyni altında teokratik bir İslam devleti olarak dönüşümünü izleyen İslamcı hareketlerin gelişmesidir. Bu, seküler devletlerde benzer teokratik İslami devletler kurma amacı ile hem Arap dünyasında hem de Afrika kıtasında çeşitli İslami hareketleri başlattı. Hareketin, İslami yardım kuruluşlarıyla birlikte doğrudan temsilciler olarak ya da sempatizanlar oluşturmak ve insan ve finansal kaynakları harekete geçirmek için bağlı ya da destekleyici kuruluşlar olarak geliştiği söyleniyor.⁶³

1980'lerin ve 1990'ların, yabancı ve Afrika STK'ları arasında ve içindeki işbirliği ve diyalogun artmasıyla karakterize olduğuna inanılıyor. Bu zamana kadar yabancı STK'lar yerel kuruluşların kalkınmadaki önemli rolünü gerçekleştirdiler. Bu işbirliği, İslam STK'ları da dahil olmak üzere Afrika'daki STK fenomeninin genişlemesine neden olmuş ve kıtadaki varlıklarını güçlendirmiştir.

1980'de, Afrika'da faaliyet gösteren STK'ların sayısında İslami STK'lar% 7.4'ü temsil ediyordu. 2000 yılında, rakam Afrika kıtasında faaliyet gösteren toplam STK sayısının% 15.1'ini temsil eden 138'ten 891'e çıktı. Sayıdaki bu keskin yükselişin

⁶² Salih 2001: 5

⁶³ Valeria, a.g.e.

ana kilit bileşeni, 80'li ve 90'lı yıllar arasında Afrika'da meydana gelen demokratikleşme sürecinin bir sonucu olarak örgütlenme veya dernek kurma özgürlüğüne bağlanabilir. ⁶⁴

Afrika'daki İslam STK'larının çoğu, Afrika kıtasının karşılaştığı çeşitli sorunlara bir cevap olarak ortaya çıksa da, buna İslam dinini daha da yayma fikri eşlik etti. Hristiyan misyonerler ve yardım kuruluşları Afrika kıtasında benzer politikalar kullandılar ve çalıştığını ispatladılar. Bunun bir kanıtı, Gana'nın kuzeyindeki Hristiyan misyonerlerinin özellikle Roma Katolik'inin yardım faaliyetleriyle bazı Müslümanları Hristiyanlığa dönüştürmekte başarılı olmalarıdır. Bu nedenle Arap petrol zengini ülkelerinin, halkın ihtiyaçlarına cevap vererek İslam için benzer ruh kazanma politikaları kullanmaya karar vermeleri şaşırtıcı değildir.

Gana örneğinde, Müslüman hayırsever örgütlerin ya da STK'ların ortaya çıkması ve genişlemesi iki ana faktöre bağlanabilir. İlk faktör, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'dan gelen Müslüman ülkeler tarafından Gana'da diplomatik misyonların kurulmasıdır. Bu, ilk siyah cumhurbaşkanı Dr. Kwame Nkrumah'ın savunduğu yeni kurulan sömürge sonrası Gana dış politikası ile mümkün oldu. Politikanın amacı, Gana'yı, petrol açısından zengin olan Kuzey Afrika ve Körfez ülkelerini içeren Üçüncü Dünya ülkeleriyle birlikte tüm Afrika ile bağlamaktı.

Akra'daki Mısır ve Suudi Arabistan diplomatik misyonlarının kurulması, 1960'lı yıllardan beri İslami Çalışmalar Enstitüsü, İslami Araştırma ve Reformasyon merkezi ve İslami Yardım Merkezi olan Kadın Oryantasyon Merkezi gibi çeşitli kuruluşların ortaya çıkmasına neden oldu. Nkrumah hükümeti ile Orta Doğu ve Kuzey Afrika ülkeleri, özellikle Suudi Arabistan Krallığı ve Gamel Abdul Nassir'in Mısır'ı arasındaki yeni kurulan ikili ilişki, çeşitli İslami hükümet ve sivil toplum kuruluşları tarafından çeşitli Gana Müslüman örgütlerine doğrudan ve dolaylı destek sağladı. ⁶⁵

Suudi hükümet, Suudi Kalkınma Fonu (SFD) aracılığıyla Gana hükümetine fon sağladı. Bu fon, tarım ve sağlık sektörlerini hedef aldı. İslami Kalkınma Bankası (IDB) ayrıca eğitim gibi alanlarda Müslüman topluluklara fon sağlamaktadır. 1987 ve 2005 arasında, IDB'nin Gana'ya toplam 4.146.000 dolar verdiğine inanılıyor. Projelerinin neredeyse% 80'i, ülkenin en çok Müslüman olan kuzey bölgelerinde yer almaktadır. ⁶⁶

⁶⁴ Sali, a.g.e.

⁶⁵ Weiss 2008: 40

⁶⁶ Dumbé, a.g.e.

1970'lerde ve 1980'lerde Gana, daha fazla Müslüman bağlantıya yol açan diğer ülkelerle daha diplomatik ilişkiler geliştirdi. Başkan Rawlings rejimi sırasında Libya ve İran ile ilişkiler, Gana'daki çeşitli Müslüman kuruluşlar ve konseylerle bağlantılar kurdu. 1980'lerde bu tür örgütlerin en derin olanı, bir Libya uluslararası örgütü olan Dünya İslam Çağrı Birliği (WICS) idi.

Dünya İslam Çağrı Birliği, Gana'ya Müslümanların eğitim altyapısı ve çeşitli İslami merkezlerin sağlanması yoluyla Gana'ya insani ve eğitim yardımı verdi. Bu organizasyon tarafından Kumasi, Takoradi, Suhum ve Akra'da gençler ve üst düzeydeki eğitim kompleksleri kuruldu. Ülkedeki çeşitli Eğitim Birimlerine yardım desteği de verildi. Libya hükümeti, Gana'daki insancıl faaliyetleri ile meslek merkezleri ve klinikler kurdu ve ülkenin kuzey bölgelerinde tarıma fon sağladı.⁶⁷

İran'ın varlığı ayrıca, Fatimat Bintul Zahra Mesleki Kızlar için Mesleki Eğitim Merkezi, Ehl'i-Bayt İlahiyat Enstitüsü ve yeni kurulan İslam Üniversitesi Koleji, Gana ve Leydi Fatma Kız Lisesi gibi merkezlerin kurulmasını sağladı.⁶⁸ Tarımsal ve Kırsal Kalkınmanın (ARD) 1990'lı yıllarda İranlılar tarafından kurulması, Ganalıların İran'la olan ilişkilerinden edindiği hayırseverliklerden biriydi. ARD, Gana'daki yoksul topluluklara temel olanaklarla yardım etmek amacıyla kuruldu.⁶⁹

Gana'daki Müslüman STK'ların varlığına ithaf edilen ikinci faktör, Mısır, Suudi Arabistan, Bahreyn ve Libya gibi ülkelerde burs almaya hak kazanmış ve yurda geri dönen Müslüman öğrenciler kavramıdır. Bu, ülkedeki diplomatik misyonlarının kurulmasından sonra Ganalı Müslüman topluluk ile yabancı Müslüman devletler arasında ortaya çıkan samimi ilişki sayesinde mümkün oldu. Geri dönenlerin çoğu çeşitli hayırsever organizasyonlar kurmuş ve çeşitli ülkelerinden finansman sağlamıştır.

Mısır, Kahire'deki El Ezher Üniversitesi'nde daha fazla öğrenim görmeleri için hak eden Ganalı Müslümana burs verdi. Suudi Arabistan, Bahreyn, Tunus, Katar, Kuveyt ve Fas gibi diğer ülkeler de kendi ülkelerinde veya Türkiye gibi diğer ülkelerde eğitim almak için Gana Müslümanlarına eğitim bursları sundu. Şu anda bile, bu ülkelerin çoğu hala yükseköğrenim görmek isteyen Gana Müslüman öğrencilerine burs ve eğitim bursu veriyorlar.

⁶⁷ Dumbe, a.g.e.

⁶⁸ Weiss , a.g..e

⁶⁹ Dumbe, a.g.e.

Ancak, yurda dönen Suudilerin yerel STK'ların kurulmasında diğer ülkelerden geri dönenlerden daha önemli rol oynadıkları vurgulanmalıdır. Yurda dönen Suudilerin İslami çalışmalar için çeşitli eğitim merkezleri kurduğu bilinmektedir. Geri dönen Suudiler arasında şu kişiler bulunmaktadır: Alhaj Umar Ibrahim (Ehl-i Sünnet Val-Cemat şu anki imamı, Gana ve İslami Çalışmalar Enstitüsü kurucusu), Şeyh Adam Baba (El-Azhariya Eğitim Kompleksi'nin kurucusu) ve Tamale'de Şeyh Afa Yussuf Ajura'dır (Anbariyya Eğitim Merkezi'nin kurucusu).

Diğer yurda dönen Suudiler Suudi Arabistan'daki hem bireylerden hem de STK'lardan büyük miktarda destek alan insani yardım kuruluşları kurdu. Örnekler İslami Kitapların Dağıtım Merkezi, El-Muntada Eğitim Vakfı ve El-Hudaibiyya'da bulunmaktadır. İslami Kitap Dağıtım Merkezi'nin finansmanı Riyad'daki Uluslararası ve Ticaret Bankası tarafından karşılandı. Örgüt Gana'daki Müslüman öğrencilere eğitim altyapıları sağladı ve burslar verdi.⁷⁰

El-Muntada Eğitim Vakfı (ayrıca bir Suudi Fonlu STK) eğitim, su, sağlık, İslami merkezlerin inşası ve Ramazan ve bayram şenlikleri sırasında Gana Müslümanlarının desteklenmesi gibi alanlara odaklanmaktadır. Örgüt ayrıca, kırsal topluluklardaki camilerin inşasına da katılıyor.

El Hudaibiyya Yardım Servisi, Dumbe (2013) tarafından Gana'daki en hareketli Suudi Bağlı STK olarak tanımlandı. Örgüt okullar, camiler ve taşınabilir su temini ile uğraşmaktadır. Örgüt bugüne kadar ülkenin 10 bölgesinde 242 farklı projeye imza attı. Bu projeler arasında okulların, camilerin ve sondajların yapımı bulunmaktadır. Sadece Kuzey bölgesi, Büyük Accra bölgesinden sonra Ashanti bölgesinden sonra gelen projelerin neredeyse% 50'sini oluşturur.

Müslüman ülkelerde burs ile eğitim almaya gitmemiş olan Ganalılar tarafından kurulan STK'lar da var. Bu tür organizasyonlardan biri 1991 yılında Şeyh Mustapha Ibrahim tarafından kurulan İslami Kalkınma ve İnsani Yardım Konseyi'dir (ICODEHS). Örgüt, aynı Şeyh Mustapha Ibrahim tarafından 1980 yılında kurulan İslami Kitap Geliştirme ve Çeviri Konseyi'nden (IBDTC) ortaya çıktı. Bu organizasyonu Gana'daki yerel olarak kurulan birçok Müslüman STK'dan ayıran şey, ICODEHS'nin yalnızca Gana'da değil aynı zamanda Batı, Orta ve Doğu Afrika

⁷⁰ Dumbe, a.g.e.

ICODEHS projeleri arasında kuyu / sondaj kuyuları, klinikler, yetimhaneler, kadınların ekonomik olarak güçlendirilmesi, bağışlar, kitap ve gazete yayınları yer almaktadır. Örgütün bağışçıları ve ortakları arasında Kuveyt Zakat Evi, Uluslararası İslami Yardım Vakfı, İslami Çağrı Topluluğu, Dubai Yardım Derneği, Katar Yardım Derneği, Birleşik Arap Emirlikleri'nin Kızılay'ı, Müslüman Dünya Ligi, İki Kutsal Caminin Koruyucusu, Birleşmiş Milletler Ofisi bulunmaktadır.

Kadınların Güçlendirilmesi Programı kapsamında, örgüt, tarım, hurma yağı tarlaları, fırıncılık, dikim, mantar ve salyangoz yetiştiriciliği ile kravat ve boya sektöründeki çeşitli işletmeleri için kadınlara faizsiz krediler sağlamaktadır. Bununla birlikte, kredinin gereği olarak, ilgilenen kişilerin paranın ne için kullanılacağına dair net bir fikir vermesi ve hangi ticaretle uğraşmak istediğini her türlü ticaretin uygulanabilirliğini kanıtlaması gerekmektedir. Yararlanıcıların kredi aldıktan sonra krediyi geri ödeyecekleri konusunda istekli olması gerekmektedir böyle diğer ilgili kişilerde yardım alabilirler.

Örgütün keçi, koyun ve inek gibi hayvanları içeren bir hayvancılık programı vardır. Bu program kapsamında hayvan yetiştiriciliği yapmak isteyen kişilere hayvanlar ücretsiz verilmektedir. Bayram organizasyon aynı zamanda fakirlerin yanı sıra ülkedeki çeşitli Müslüman liderlere hayvanları bağışlamaktadır.⁷¹

Diğer bir aktif yerel STK, ulusal İmam şefi Şeyh Osman Nuhu Sharubutu tarafından kurulan Dr. Şeyh Osmanu Nuhu Sharubutu Eğitim Vakfı Fonu'dur (SONSETFund). Kuruluşun temel amacı, burs ve maddi yardım yoluyla eğitim verilmesidir.

Organizasyon pek çok şey arasında şunları amaçlamaktadır:

- Özellikle yoksun ve daha az ayrıcalıklı Zongo toplulukları içinde, Gana'daki eğitim standartlarının seviyesinin yükseltilmesine yardımcı olun
- Gana'da güvenilir ve uygulanabilir çalışma kurslarına devam edebilmeleri için ihtiyacı olan gençlere finansal yardım ve diğer destek sağlamak
- Yoksul ve daha az ayrıcalıklı topluluklarda eğitim kurumları ve diğer tesisler kurulmasına yardım etmek
- Öğrencilere ve işsiz gençlere eğitim, girişimcilik ve iş alımları konusunda ücretsiz danışmanlık ve destek sağlamak.

⁷¹ www.icodehs.org

Kuruluşun finansman kaynağı hem yerli hem de yabancıdır. SONSETFUND, İslami metin mesajları yoluyla fon toplamak için ülkenin önde gelen mobil servis sağlayıcılarından MTN ile ortaklık yaptı. Ortaklıktan elde edilen para, Yukarı Batı ve Doğu bölgelerindeki bazı lise okullarını yenilemek için kullanıldı. Örgüt ayrıca, özellikle ülkenin kuzey bölgelerinden gelen Müslüman öğrencilere öğrenci kredisi programları yoluyla destek vermek için bir program başlattı. 2000'den fazla öğrencinin şimdiye kadar programdan yararlandığı bilinmektedir.

Örgüt ayrıca, parlak öğrencilere burs verilmesi de dahil olmak üzere üçüncül seviyede Müslümanlar arasında eğitimi teşvik etmek için 2015 yılında Gana İslam Üniversitesi Koleji ile bir mutabakat zaptı (MOU) imzaladı.⁷²

Müslüman Aile Danışmanlığı Hizmeti (MFCS) ve Gana Müslüman Yardımlaşma Derneği (MURAG) gibi diğer çok etkili yerel Müslüman STK'lardan da söz edilebilir. MFCS 1990 yılında, nüfus, üreme sağlığı, kız çocuk evliliği, gençlerin güçlendirilmesi, insan hakları ve buna benzer konularda Gana'daki yoksul topluluklar (çoğunlukla Müslüman) hakkında bilgi ve hizmetler sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Örgüt, yıllar geçtikçe, katılımcı toplum seferberliği faaliyetleri, kültürel, üreme sağlığı, çocuk ve anne sağlığı, HIV / AIDS ve gelir getirici faaliyetler için kapasite geliştirme yoluyla yoksul topluluklardaki kişilerin marjinalleşmesine ve yoksun bırakılmasına ulaşmıştır.⁷³

MURAG, 1986 yılında, Ganalı halkına sağlık, eğitim ve yoksulluğun azaltılması alanlarında hizmet vermek amacıyla kurulmuştur. Örgüt HIV / AIDS, üreme sağlığı, kadın sünneti, uyuşturucu ve madde kötüye kullanımı, TB ve sıtma önleme, mikro kredi programı, gelir getirici faaliyetler, entegre İslami laik eğitim ve daha fazlası gibi alanlara odaklanmaktadır.

Ülkede, Gana'daki hem Müslüman hem de Müslüman olmayan topluluklara çeşitli insani yardım hizmetleri sunan birçok yerel Müslüman STK vardır. Ancak, yabancı bağışçıların Gana'daki STK sektöründe çok önemli bir rol oynadığı açıktır.

Gana'daki Müslüman Sivil Toplum Örgütlerinin faaliyetlerini karakterize eden rahatsız edici bir faktör, kuruluşların neredeyse% 90'ının mezhepsel çizgiler ve gündemlerine doğru yavaşlamasıdır. Bu, çeşitli STK'ların Gana'daki Müslümanların

⁷² www.sonsetfundgh.org

⁷³ www.mfcsghana.org

çeşitli zorluklarını tam olarak ele alma yeteneklerini engelledi. Geçmişte başka araştırmacılar tarafından yürütülen araştırmacılar, mezhep mensuplarının ülkedeki çeşitli örgütlerin faaliyetlerini nasıl belirlediğini ve bunun bazı Müslüman topluluklar ile ülkede faaliyet gösteren birçok Müslüman STK arasında güvensizlik duygusu yarattığını ortaya koyuyor.

Bağışçı ülkelerin Ganalı Müslüman topluluklara sunduğu çeşitli burslar konusunda da benzer gözlemler yapılmıştır. Geri dönenlerin çoğu, ülkeye döndüklerinde kendilerine burs veren ülkelerin ideolojilerini yayma görevi ile görevlidir. Dolayısıyla, bu çeşitli Müslüman Sivil Toplum Örgütlerin politikaları, özellikle yabancı bağlantıları ve desteği olan ülkeler, her zaman doktrin çizgileri üzerine odaklanmıştır.

Bu politikaların sonucu, Müslüman Sivil Toplum Örgütlerin hizmet vermeye çalıştıkları insanların acil ihtiyaçlarının ihmal edilmesidir. Para ve kaynaklar, insanların ihtiyaçlarına cevap vermeyen alanlardaki projelere harcanıyor. Durum, “yardımının insanlara nasıl fayda sağladığını değil, kimin kontrol ettiğini” söylemiştir.

Bu, özellikle dini projelerle ilgili halktan karma tepkiler yarattı. Ülkedeki Müslüman Sivil Toplum Örgütleri ve yabancı bağışçıları, halkın ihtiyaçlarına cevap vermeyen ancak o bölgedeki bağlı kuruluşlarının kontrolünü oluşturan camilerin inşa edilmesine çok fazla konsantre olmakla suçlanıyor. Bağışçıların, cami komplekslerinin inşası için kaynak sağlamada “açık elle” olduğu açıklanmıştır, ancak yerel Müslüman STK'ların sosyal refah ve altyapı projeleri için bu yabancı bağışçılardan fon alması zordur.

Gana'daki çoğu Müslüman STK'nın faaliyetleri “propaganda” olarak tanımlanmıştır, çünkü amaç, Ganalı Müslümanların karşılaştığı çeşitli sorunları güçlendirmek ya da çözmek değil, bağışçıların gündemini teşvik etmek gibi görünmektedir.⁷⁴

“Kültürel Yakınlık Teorisi” ne gitmek, Müslüman STK'lar, mezhep üyeliğinden bağımsız olarak Müslüman halk arasında kapsamlı kalkınma ve insani hedefleri gerçekleştirme konusunda daha iyi bir yeteneğe sahip olmalıdır. Bununla birlikte, Gana'daki durum biraz farklıdır çünkü mezhepsel katılım büyük bir rol oynamaktadır ve yardımın akışını ve ödenmesini neredeyse dikte etmektedir.

⁷⁴ Weiss, a.g.e.

4.3.1 Gana'daki Müslüman STK'ların Zorlukları

Gana'da faaliyet gösteren yerli ve yabancı Müslüman STK'ların karşı karşıya kaldığı çok çeşitli zorluklar var. Sorunların çoğu, tüm dünyadaki STK'ların karşılaştığı evrensel sorunlardır.

Bu sorunlardan en önemlisi, eğitilmiş personel eksikliğidir. STK'lar, kar amacı gütmeyen kuruluşlar olup, topluma ücretsiz olarak sosyal hizmet sağlamaya ilgi göstermektedir. Bunu akılda tutarak, Gana'daki STK'ların çoğu personeli eğitimsiz, vasıfsız ve hatta sosyal hizmetlerin sağlanması konusunda gerekli bilgiye sahip olmayan vasıfsız kişilerdir. Çoğu durumda personel, kuruluşlara geçici veya yarı zamanlı olarak katılan ücretsiz çalışanlardır. Bazı kuruluşlarda, yönetici üyeler bile aile veya diğer yakın bağlar nedeniyle yüksek pozisyonlar verilen eğitimsiz kişilerdir.

Müslüman STK'lar söz konusu olduğunda, özellikle geri dönenler tarafından kurulanlar söz konusu olduğunda, kurucular böyle bir organizasyonu yönetme konusunda bilgi ve uzmanlığa sahip değillerdir. Sadece bu ülkelerde okurken geliştirdikleri yakın bağlardan dolayı yabancı bağışçılarından fon çekmeyi başardılar. Diğerleri, mezhepsel bağları nedeniyle ve böyle bir organizasyonu yönetme kabiliyetleri ya da kapasiteleri nedeniyle de fon alıyorlar.

Fonların kötüye kullanılması ve hesap verilebilirlik, Gana'daki çoğu STK'nın karşılaştığı bir başka önemli zorluktur. Kurumun kişisel kullanım amaçlı olan para yönlendirme kurucuları vardır. Bu, Gana'daki en çok yabancı bağışlı odaklı Müslüman STK'lar arasında çok yaygın hale geldi. Şu anda çoğu, bağışların yanlış yönetilmesine katılımları nedeniyle çöktü. Kurucular, yurtdışındaki bağışçılar proje önerileri gönderir ve para ya da hibe verildikten sonra proje asla yürütülmez. Projelerin yürütüldüğü çoğu durumda, verilenlerin çok az bir kısmı kullanılmakta ve geri kalanı kişisel kullanıma yönlendirilmektedir. Bu uygulama için sorumluluk eksikliği suçlanabilir çünkü ülkede bu tür kuruluşların aldıkları bağışları hesaba katmalarından emin olmakla görevli hiç kimse yoktur.

Diğer bir sorun, hedef odaklı ve bazen zamana bağlı projeler konusudur. Bağışçıların çoğu, nasıl, nerede ve ne zaman ödenmesi gerektiğine bağlı olarak belirli şartlar altında para verirler. Bu bağışçıların kendi gündemleri dikkate alındığından, STK'nın bu para ya da hibenin arandığı amacını gerçekleştirme çok zorlaşmaktadır. Geri dönenlerin oluşturduğu kuruluşlar için bu, birçoğu bağışçılarıyla benzer amaç ve hedefleri paylaştığı için zor olmayabilir. Ancak, bu tür yabancı bağışçılarla bağlantısı olmayan yerel halk tarafından kurulan Müslüman STK'larda, projelerin desteklenmesi

ve yürütülmesi çok zordur, çünkü amaçları bağışçıların amaçları veya gündemiyle çelişebilir.

Ülkedeki yabancı STK'lar ayrıca hizmet etmek veya yardım etmek istedikleri insanlar hakkında yeterli bilgiye sahip değil. Örgütlerin çoğu, yardımın hangi alanlara yönlendirileceğinin net bir şekilde anlaşılması ve anlaşılması için toplulukların arka planlarını araştırmak için daha az zaman harcıyor. Bazıları sadece internet gibi medya kuruluşlarından gelen bilgilere veya çoğunlukla yanıltıcı olan haberlere dayanır. Çeşitli Müslüman yabancı hükümetlerin ve bağışçıların Afrika'daki dini projelerle harcadıkları para miktarı göz önüne alındığında, Afrika Müslüman cemaati hakkındaki fikirlerinin, haberlerde ve sosyal medyada öne sürülen görüntüler etrafında inşa edildiği açıktır. İslam'ı tam olarak anlamayan bir topluluğun imajı, Allah'a ibadet etmek için hiçbir yere sahip değildir, bu yüzden bu tür şeylere acilen ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkedeki STK'ların kapsamı, örgütün politikaları, bağlılıkları ya da yerel halkın örgütle ilgili yanlış algılamaları nedeniyle halkın katılımı ile karşı karşıya kalmaktadır. Her ne kadar dış yardımın Gana'daki STK'ların hayatta kalması için çok önemli olduğu kanıtlanmış olsa da, özellikle dini yönelimli halkın bir kısmından olumsuz tepkiler aldı. Ganalı bir Hıristiyan, hiçbir Müslüman STK'nın faaliyetlerine katılmak istemeyecek, bir Müslüman da Hristiyan STK'larının faaliyetlerine katılma fikrini benimsemeyecektir. Dini bir düzeyde ve özellikle Gana'daki Müslümanlar arasında, Sünni bir Müslüman her zaman Şii odaklı bir STK'nın faaliyetleri hakkında şüphelidir ve bunun tersi de geçerlidir. Bir Ticani ve Ahmedi için de benzer şeyler söylenebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

AZİZ MAHMUD HUDAYI VAKFI

5.1 Tarihi

5.1.2 Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın Kuruluşu

Aziz Hudayi Vakfı'nın tarihi Erenköy Cemaat ve Topbaş ailesinden bahsetmeden analiz edilemez. Erenköy dini cemaati, İstanbul'da Nakşibendi Tarikat grubundan biridir. Grubun adını İstanbul'un Asya bölgesindeki Erenköy ilçesinden alıyor. Grubun oluşumu, 1979'da Suudi Arabistan'da ölen Mahmut Sami Ramazanoğlu'nun eserlerine atfediliyor. Halefi Hacı Hasan Efendi, Kayseri'deki cemaat işlerini devralırken Musa Topbaş, İstanbul'daki ofislerden sorumluydu.

Topbaş ailesi Konya'dan geldiği bilinen çok girişimci bir ailedir. Ailenin Türkiye'nin çeşitli sektörlerinde işleri var ve ülkenin en zengin ailelerinden biri olduğuna inanılıyor. Erenköy Cemaati'nin Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'na ek olarak Muradiye Vakfı ve ILEM'i (Bilimsel Araştırma Merkezi) kurduğu bilinmektedir. Musa Topbaş, Hudayi Vakfı'nın kurulması için önemli kişilerden biridir. Kendisi, ölene kadar vakfın lideriydi. 1999 yılında oğlu ve şimdiki lideri Osman Nuri Topbaş vakfın lideri olarak atandı. Halen, diğer iki Topbaş ailesinin yanı sıra, Ahmed Hamdi ve Abdurrahman Topbaş, vakfın üst düzey yetkilileri arasındadır.

Vakfın 4 Ocak 1985'te İstanbul'da kurulduğuna inanılıyor. Teknoloji ve bilim dünyası geçen yüzyılda büyük miktarda ilerleme yaşamış olsa da, kıt kaynakların tüm insanlık arasında eksiksiz bir mutluluğun ve eşit dağılımının sağlanması ve gerçekleştirilmesi konusunda çok az şey başarmıştır. Özellikle az gelişmiş veya üçüncü dünya ülkelerinin hükümetleri, özellikle ekonomik sorunlar ve felaketler nedeniyle vatandaşlarına yiyecek, giyecek, barınma vb. gibi temel ihtiyaçları sağlama konusunda mücadele etmektedir. Bazı ülkelere, savaşlar ve çatışmalar milyonlarca insanı mahsur kaldı ve ölümün eşiğinde bıraktı. Hudayi gibi vakıflar, doldurulmadan bırakılan bu boşlukları doldurabilmeleri için çeşitli hükümetlere ve ülkelere gerekli desteği sağlayarak bu sorunlara cevap olarak yayıldı.

Hudayi Vakfı yıllar boyunca, savaşlar, çatışmalar, fırtınalar, tsunamiler vb. İnsan yapımı ve doğal afetlerde önemini kanıtladı. Hüdayi vakfı, adını 1541-1628 yılları arasında yaşayan, dindar ve yardımsever bir tarihi şahsiyet olan Aziz Mahmud Hudayi'den alıyor. Yaptığı işler, konuşmalar ve mektuplarla insanları Allah'a, gerçeğe, iyi ve aynı zamanda birliğe ve dayanışmaya çağırdığı bilinmektedir. Camileri, yoksul ve muhtaçlara barınak sağlarken bilim, kültür ve bilgi merkezlerine dönüştürdü. Aziz

Mahmud Hudayi, ölümünden yüzlerce yıl sonra devam eden komplekslerinde, toplumdaki yoksul ve muhtaçlara ücretsiz sağlık hizmeti sağladı.

Bu nedenle, mevcut vakfın kurucularının, hayırsever faaliyetleri, ölümünden uzun bir süre sonra toplumda ilgili olmaya devam eden yardımsever bir kişinin ismini almaya karar vermeleri şaşırtıcı değildir. İstanbul-Türkiye merkez ofisi ile Aziz Mahmud Hudayi vakfının faaliyetleri Türk sivil toplumuna hizmet etmenin ötesine geçiyor. Vakıf neredeyse tüm kıtada çok aktif olmuştur. Vakıf pek çok şey arasında şunları amaçlamaktadır:

- Eğitim, sağlık, sosyo-kültür, spor ve çevre ile ilgili her türlü faaliyette bulunarak sosyal ve insani sorunların çözümünü ve toplumun maddi ve manevi gelişimini desteklemek.
- İhtiyacı olanları özellikle yoksul ve mahalledeki yardıma muhtaçları nakit ve ayni olarak desteklemek.
- Sağlık kurumları ile işbirliği yaparak fakir ve muhtaç hastalara tıbbi muayene ve tedavi araçları sağlamak. Klinikler, hastaneler ve sanatoryumlar kurmak, inşa etmek ve işletmek.
- Yurtiçinde ve yurtdışında okullar, eğitim merkezleri, camiler veya mescitler ve diğer kutsal yerler inşa edin, etkinlikler, seminerler ve eğitim etkinlikleri düzenlemek.
- Türkiye'yi yurtiçinde ve yurtdışında, özellikle Türkiye'nin ortak bir kültürü paylaştığı ülkelerde tanıtmak için her türlü kültürel, dini ve sosyal yönden bilgilendirici faaliyetleri yapmak.

Vakfın genel odağı, yalnızca dini değil, insan toplumunun hemen her yönüne odaklanmıştır. Vakfın misyonu, “yoksulluk ve cehalete karşı mücadele” misyonunda yer almaktadır. Vakfın faaliyetleri; samimiyet, fedakarlık, yetkinlik, sorumluluk duygusu, adalet, bilgi, içgörür ve kararlılık, zarafet, şeffaflık ve hesap verebilirlik değerleri ve ilkeleri tarafından yönlendirilir.

Fotoğraf 3: İstanbul-Türkiye Aziz Mahmud Hudayi Vakfı Genel Merkezi

Kaynak: <http://hudayivakfi.org>

5.2. Vakfın küresel faaliyetleri

Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın faaliyetleri genel olarak eğitim ve sosyal olmak üzere iki ana alan altında sınıflandırılabilir. Bununla birlikte, bu iki ana alanın üzere insan toplumunun neredeyse tüm yönlerini kapsadığı vurgulanmalıdır. Vakıf, hem Türkiye içinde hem de Afrika, Amerika, Asya, Balkanlar, Orta Doğu ve Avrupa gibi dünyanın diğer bölgelerinde bulunan tüm bu alanlarda çeşitli faaliyet ve projeler yürütmektedir.

5.2.1 Eğitim

Eğitim Hudayi vakfının politikalarının çok önemli bir bileşenidir. Vakıf, eğitimin her toplumun gelişimi için önemini kabul etmekte ve bu nedenle Türkiye içinde ve dışında eğitimin gelişimine (hem genel hem de dinsel) yeniden yapılanmaların çoğunu ayırmaktadır. 1992'den itibaren, vakıf, Afrika, Balkanlar, Orta Asya, Kafkasya ve Avrasya'daki otuzdan fazla ülkeyi kapsayacak şekilde Türkiye'den Eğitim Projesi'ni genişletti.⁷⁵ Vakfın eğitim programı, hem Türkiye içinde hem de yurtda yurtların kurulması, Türkiye'de ve dışında üniversitelerde okuyacak öğrencilere eğitim bursu paketlerinin sağlanması, eğitim komplekslerinin kurulması, kütüphanelerin kurulmasını içermektedir.

⁷⁵ <http://hudayivakfi.org>

1992'den beri vakıf, teoloji fakülteleri, teolojik lise, öğretmen yetiştiren okullar, araştırma merkezleri, yurtlar, kreşler ve yetimhaneler dahil 135 eğitim kurumunu kurmuştur. Bu kurumlar ve Hudayi vakfının desteklediği diğer kurumlar içerisinde, 10.000 öğrenci örgün eğitim alırken, yılda 35.000 öğrenci örgün eğitim almaktadır. Örgün eğitim programından 36 binden fazla öğrencinin mezun olduğu ve çeşitli ülkelerde çeşitli ülkelere parasal olarak hizmet verdiği tahmin edilmektedir.

Fotoğraf 3: Africam Öğrenci Birliği

Çeşitli ülkelerde eğitim desteği sağlamanın yanı sıra, vakıf, eğitimi Türkiye ile çeşitli ülkeler arasındaki sosyal ve kültürel bağların güçlendirilmesinde bir araç olarak kullanmaktadır. Bu program kapsamında, Balkanlar, Afrika, Asya ve Orta Doğu'dan öğrencilere, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde okumak için eğitim bursları sunulmaktadır. Bugüne dek bu program kapsamında 56 doktora, 255 yüksek lisans, 2200 lisans, 1850 Kuran öğrencisi Türkiye'ye getirildi. Halen program kapsamındaki 400'den fazla öğrenci halen Türkiye'de çeşitli üniversitelerde, birçoğu mezun olmuş ve ülkelerine geri dönmüştür.

Fotoğraf 4: Afrika'daki Hudayi okul kompleksi
Kaynak: Hudayi Foundatim

Vakıf ayrıca, teolojik konularda özel seminerler düzenlemek için Bilimsel Araştırma Merkezi (ILAM) ile de ortak. Araştırma merkezi, İstanbul'un en önemli kütüphanelerinden birine sahiptir ve ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora gibi farklı eğitim seviyelerinde programlar düzenlemektedir. ILAM ayrıca dini ve kültürel değerlere ilişkin entelektüel birikim alanında Türkiye'nin önde gelen STK'larından biridir. Merkez ayrıca ahlaki ve manevi olgunluğa yönelik hem öğrenciler hem de araştırmacılar için eğitim programları düzenlemektedir.

Vakfın, uluslararası öğrencilere, Türk üniversitelerinde ilahiyat fakültelerinde eğitim görmeleri için dört yıllık bir uzaktan eğitim burs paketi sunduğu ILAM Akademisi olarak bilinen özel bir programı vardır. Her yıl vakıf, bu bursu farklı ülkelerden 100 nitelikli öğrenciye sunmaktadır. Uluslararası öğrenciler bu program kapsamında Türkçe eğitimi de alabilirler. 2019'dan itibaren programdan yararlanan öğrencilerin 140'ı Türkiye'de yükseköğrenime devam etti.

Hudayi vakfında, Hudayi Uzaktan Eğitim (HUZEM), Hudayi Sosyal Girişimcilik, Kişilik Akademisi ve Kuran Ezberleme Geliştirme Birimi gibi başka programlar da öğrencilere hem laik hem de İslami bilgilerde kendilerini geliştirme fırsatı sunuyor.⁷⁶

⁷⁶ <http://hudayivakfi.org>

Fotoğraf 5: Hudayi Kuran Ezber Geliştirme Birimi

Kaynak: Hudayi Vakfı

Vakfın Türkiye'de 20'den fazla öğrenci yurdu ve yirmiden fazla ülkede 20'den fazla yurt var. Öğrencilerin çalışmaları boyunca bu yurtlarda ücretsiz olarak yaşamalarına izin verilmektedir. Hudayi vakfı da yayınlar yapıyor. 55 ülkede, 9 dilde 17 dergi, 9 dilde 61 CD, 7 dilde 9 takvim olmak üzere toplam 1224 kitap basılmıştır. Yurtlarda sunulan diğer hizmetler ücretsiz yemekler ve Kuran dersleridir. Vakıf tarafından sunulan bu ve daha birçok eğitim projesi, vakfın eğitime verdiği önemin bir kanıtıdır.

5.2.2. Sosyal ve İnsani Hizmetler

Vakıf, dünya genelinde çeşitli sosyal ve insani yardım hizmetleri sağlama konusunda oldukça aktif olmuştur. Hudayi vakfının muhtaç ve farklı ülkelerdeki fakirlerin çeşitli toplumsal ihtiyaçlarına cevap vermesi daha önce görülmedi. “Hudayi Acil Yardım” olarak bilinen bir programla vakıf, felaketlerden etkilenen kişilere barınma, yiyecek, tıbbi ve temizlik malzemeleri sağlamaya devam ediyor. Vakfın Gıda Bankacılığı programı, muhtaçlara yardım eşyası sağlamada çok önemli olmuştur. Vakfa bağışlanan yiyecek ve diğer temel eşyalar, ihtiyaç duyulduğunda ihtiyaç sahiplerine depolanmakta ve teslim edilmektedir. Türkiye'nin vergi politikası, vakfın Gıda Bankacılığı programı kapsamında yapılan bağışlarda% 100 vergi muafiyetine izin vermektedir.

Vakıf ayrıca, İstanbul'un birçok yerinde ve diğer ülkelerde binlerce öğrenciye ve fakirlere ücretsiz günlük yemekler sunmaktadır. Kahvaltı ve akşam yemeği vakfın

tüm dünyadaki çeşitli yurt ve merkezlerinde sunulmaktadır. Hudayi vakfı, Gıda ve Arz Destek Programı ile Türkiye içindeki ve her ayın ötesindeki ailelere gıda ürünleri tedarik etti. Bu program, ülkelerinde süren iç savaş nedeniyle yerlerinden olmuş Suriyeli ailelere yardım konusunda çok kritikti. Özellikle Suriyeli olmak üzere çoğu aileye çocuk bezi, soba, battaniye, ev eşyası ve aylık para gibi diğer malzemeler de sağlanmaktadır.

Fotoğraf 6: Hudayi gıda yardım projesi

Kaynak: Hudayi Vakf

Türk hükümeti ile işbirliği içinde bulunan vakıf, Türkiye'deki ve Suriye-Türkiye hırsızları boyunca yaşayan Suriyeli mültecilere çeşitli yardım ve destek sağlıyor. 2011'den 2016'ya kadar, Suriyeli mülteci krizine cevaben vakıf tarafından 968 projenin başlatıldığı tahmin ediliyor. Projelerin yedisi yurtdışıyken, iki yüz altmış sekiz proje Türkiye'deydi. Vakfın 2011-2015 yılları arasında denizaşırı Suriye yardım projelerine altmış milyon dolar harcadığı tahmin ediliyor. Yirmi yedi milyon Türk Lirası, Türkiye içindeki projelere harcandı.⁷⁷

Sosyal Hizmet faaliyetlerinin bir parçası olarak, vakıf, dünyadaki çeşitli topluluklara portatif içme suyu sağlamak için kuyuların ve sondajların yapımına dahil olmaktadır. Özellikle Afrika'nın pek çok ülkesinde, portatif içme suyuna erişim ve erişim topluluklar ve hükümetler için büyük bir sorundur. Bu toplulukların çoğunda insanlar su aramak için kilometrelerce yürümek zorunda kalıyorlar. Bazı durumlarda insanlar sınırlı temiz kirli suyu çiftlik hayvanlarıyla paylaşmaya zorlayarak çeşitli hastalıklara maruz kalırlar.

⁷⁷ İsmail 2017

Fotoğraf 7

Kaynak: Hudayi Vakfı

5.2.3 Sağlık Hizmetleri

Hudayi vakfı, Türkiye içindeki ve dışındaki ailelere sağlık yardımı sağlıyor. Hastane faturaları ve ilaç masrafları gibi sağlık desteği, ihtiyaç sahibi ailelere periyodik olarak verilmektedir. Sultanbeyli Belediyesi ve Mülteci Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği aracılığıyla Hudayi, İstanbul'daki ailelere tıbbi harcamalar şeklinde sağlık desteği sağlıyor.

Vakfın çeşitli girişimleri, insanların yoksul yaşam standartlarını iyileştirmelerinin yanı sıra, birçok fakir toplulukta kolera, yetersiz beslenme ve gine solucanı hastalığı gibi yüksek sayıda hastalığı azaltmaya yardımcı olmuştur. Hudayi Acil Yardım Birimi (HAY) ayrıca deprem, sel, savaş, çatışma ve diğer ilgili felaket mağdurlarına ilaç, sağlık ürünleri ve yiyecek gibi acil hizmetler de sunmaktadır.

5.2.4. Dini Faaliyetler

Hiç şüphe yok ki, dini ile ilgili projeler Aziz Mahmud Hudayi Vakfı'nın genel odağına hâkim durumda. İslam'ın yayılması ve tüm dünyadaki Müslümanların refahı vakfın çok önemli bir gündemini oluşturuyor. Dünyadaki çoğu Müslüman topluluk, sosyalden dine kadar birçok zorlukla karşı karşıya. Bu, çoğunlukla Afrika'nın fakir bölgelerinde Hristiyan misyonerlerinin yarattığı tehlikelerle birleştiğinde, Müslümanların Hristiyanlığa dönüştürülmesini önlemek için Müslümanların hızlı bir şekilde harekete geçmelerini talep ediyor.

Hudayi vakfı, tüm dünyada cami, mescit ve öğrenim merkezlerinin kurulmasıyla ilgileniyor. Camilerin çoğu, İmamlar için ultra modern olanaklar ve ofislerle birlikte geliyor. Bazı alanlarda, camilerde ayrıca bilgi arayan insanlara ücretsiz İslami bilgi verilen bir öğrenme merkezi vardır.

İbadet ve öğrenim yerlerinin kurulmasının yanı sıra, vakıf, Ramazan ve bayramların Müslüman festivalleri boyunca tüm dünyadaki Müslümanlara çeşitli desteklerde bulunuyor. Ramazan döneminde vakıf, Türkiye'nin çeşitli yerlerinde iftar düzenliyor. Ayrıca, vakfın faaliyet gösterdiği hemen hemen tüm ülkelerde iftar programı var. Gıda maddeleri de ailelere 30 gün boyunca hızlı bir şekilde tedarik edilir.

Kurban ve inek gibi hayvanlar, hem İstanbul hem de diğer ülkelerdeki Kurban Bayramı sırasında (kurban bayramı) katledilir ve Müslümanlara dağıtılır. Türkiye dışındaki ülkelerde hayvanlar, vakfın çeşitli temsilcilerinin ve bu topluluklardaki Müslümanlara dağıtılan etlerin gözetimi altında katledildi. Bu süre zarfında, bağışçılar, dünyanın her yerindeki çeşitli bölgelere para tahsis eden vakfa hayvan ve para bağışında bulunuyorlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

GANNA'DA AZİZ MAHMUD HUDAYI VAKFI ÇALISMALARI

6.1 Tarihi

Vakıf, bir süredir Afrika'da çalışmakta olup, çeşitli ülkelerde farklı gelişim projeleri yürütmektedir. Vakıf tarafından yıllar boyunca Afrika'nın çeşitli yerlerine yardım sağlanması, okulların yapımı, kuyu veya sondaj kuyuları ve çeşitli ibadet merkezlerinin kurulması gibi çeşitli projeler üstlenilmiştir. 15 yıldan daha uzun bir süre önce, vakıf faaliyetlerine Batı Afrika ülkesi Burkina Faso'da başladı ve o zamandan beri faaliyetlerini Alt Bölgedeki çeşitli yerlere genişletti.

Vakıf, Somali, Sudan ve Orta Afrika Cumhuriyeti gibi savaştan kopmuş bölgelerde etkilenen ailelere yardım sağlayarak çok aktif çalışmaktadır. Okulların kurulması, burs sağlanması vb. Projeler de bu ülkelerdeki vakıflar tarafından yürütülmektedir.

Hudayi vakfının Afrika'daki faaliyetleri aile, toplum ve eğitime odaklanmıştır. Vakfın, kıtadaki kırk ülkedeki operasyonları yönettiği Orta ve Batı Afrika'da olmak üzere dokuz Afrika ülkesinde ofisleri olduğu tahmin ediliyor.⁷⁸ Batı Afrika Alt Bölgesi'nde, Benin, Burkina Faso, Kamerun, Fildişi Sahili, Mali, Nijerya ve Senegal gibi ülkelerde vakıf bulunuyor. Bu ülkelerdeki çoğu Müslüman toplulukta vakfın çeşitli projeleri bulunabilir.

Vakıf, 2008 civarında, Batı Afrika ülkesinde yaşayan 10 milyondan fazla Müslüman'ın karşılaştığı çeşitli zorlukları çözdükten sonra faaliyetlerini Gana kıyılarına genişletme kararı aldı. Ganader ve Gana Hüdâyî Mütevelli Heyet Başkanı Ramazan Arıtürk'ün 14 Temmuz 2019 tarihinde İstanbul'da verdiği bir röportajda kendilerinin operasyonlarını Gana'ya yaymak için motive eden aynı sebepler ile dünyanın çeşitli yerlerinde çalışmalarını için vakfı motive ettiklerini belirtmiştir.

Ramazan Arıtürk'e göre, 2008'de Gana ziyareti sırasında Sayın Seyfullah Ersoy'un önderlik ettiği vakfın bazı temsilcileri, Türkiye'de okumuş bir Ganalı eczacı olan Abdul Nasiru Deen ile bir araya geldi. Bu iki beyefendinin sıkı çalışmasıyla vakıf, 2010 yılında "İnsani Kalkınma Derneği Uluslararası (HUDAI)" adı altında ülkedeki faaliyetlerine resmen başladı. 2008 ziyareti sırasında Ganalı Müslümanların görevlileri tarafından çeşitli zorlukların gözlemlenmesi, vakıfların kendilerine çözüm sağlama umuduyla Gana'ya taşınmaya gerçekten inandırıcı olduğunu söyledi.

⁷⁸ Mehmet 2013: 46

Yetkililerin Gana'daki Müslümanların ibadet ve diğer dini faaliyetler için uygun bir merkezi camiye ya da son teknoloji bir tesise sahip olmadığı gerçeğinin anlaşılması, vakfın adım atması ve endişe verici bir konuya son vermesi gerektiği anlamına geliyordu.

Vakıf çeşitli yasal işlemlerden geçti ve ülkede faaliyet göstermek için lisans aldı. Ramazan, lisansın alınmasında bazı zorluklar yaşanmasına rağmen, kayıt ve diğer tüm belgelerin sorunsuz alındığını belirtti. Vakıf, Gana'daki sağlık sektörünü kapsayacak şekilde faaliyetlerini genişletme planlarıyla eğitim, sosyal hizmetler ve din odaklı olmak üzere Akra'daki bir ofisi ile Gana'daki faaliyetlerine resmen başladı. Ramazan'a göre, vakıf yalnızca Gana'daki Müslümanların hayatlarına yardım etmek ve iyileştirmekle ilgileniyor ve başka hiçbir gizli amacı veya gündemi bulunmuyor, vakıf da ülkedeki faaliyetlerinden kar elde etmeyi hedeflemiyor.

Ülkedeki diğer dış yardım kuruluşları gibi, vakıf da, yüksek yoksulluk, yetersiz eğitim olanakları, uygun Müslüman ibadethaneler, taşınabilir içme suyu vb. üzerinde odaklanmıştır. Bu, ülkenin başka yerlerinde vakıflar tarafından üstlenilmediği anlamına gelmiyor, çünkü Akra, Kumasi ve benzeri gibi diğer şehirlerde çeşitli projeler var.

Vakfın kaynaklarının çoğunu ülkenin Kuzey bölgelerine yönlendirmesi şaşırtıcı değildir, çünkü bu alanların Müslümanlar tarafından doldurulduğu ve uzun zamandır marjinalleştirildiği bilinmektedir. Bu alanların az gelişmiş olması da büyük ölçüde zaman zaman tekrar eden sürekli olarak devam eden çok sayıda kabile ve başa çıkma çatışmalarından kaynaklanmaktadır.

6.2. Faaliyetleri

6.2.1. Gana'da Eğitim Faaliyetleri

Eğitim, dini veya seküler olsun, her zaman vakıf faaliyetlerinin ayrılmaz bir parçası olmuştur. Gana'daki Müslümanların kötü durumunu gözlemlemesiyle kurulan kuruluş, Gana Müslümanları ile diğer dinlerden olan meslektaşları arasındaki eğitim farkının çok geniş olduğunu fark etti. Gana'daki Müslümanlar arasındaki dini okuryazarlık ikna edici düzeyde olsa da, özellikle ülkenin kuzey kısımlarındaki laik eğitim konusunda da aynı şey söylenemez. Bu nedenle vakıf, ülkede hem dini hem de laik eğitimin gelişimine büyük yatırım yapmaya karar vermiştir.

Vakıf, ülkenin bazı bölgelerinde okullar kurmuştur ve bu okullar, ülkenin her yerinden çoğunlukla Gana'daki Müslümanlara hem dini hem de laik eğitim vermektedir. Cömert hayırseverlerinden biri olan vakıf Nihat Karataş, Wa'da (Yukarı

Batı Bölgesi) 80 kişilik bir eğitim tesisi kurdu. Fatima Farida eğitim tesisi, erken çocuk gelişimi ve kreşten birincil seviyelere eğitim sunmaktadır. Tesis ayrıca çocuklar için özel olarak Kuran okuması, ezberleme, hadis ve diğer ilgili alanlara İslami eğitim sunmaktadır.

Fotoğraf 8

Vakıf tarafından Gana'nın ikinci başkenti Kumasi'de bir başka hayırsever olan Emin Üstün aracılığıyla başka bir okul da kurulmuştur. Kentin, daha çok ülkenin kuzeyinden ve diğer bölgelerinden gelen Müslümanların yanı sıra komşu ülkelerden gelen yabancıların varlığının yüksek olduğu bilinmektedir. Okulun 120 öğrenci kapasiteli 12 sınıfı var. Okulda eğitim, hem laik hem de İslami çalışmalardaki dersler ile birincil düzeydedir. Okul, dini üyeliğe bakılmaksızın herkese açık olmasına rağmen, asıl hedef, vakfın yaşamlarının ilk dönemlerinden itibaren gelişmeyi amaçlayan Müslüman gençler.

Fotoğraf 9

Birkaç yıl önce kurulduğundan bu yana, her iki okul da Gana'daki Müslüman çocuklara ülkedeki çeşitli özel okullara kıyasla çok uygun ücretlerle kaliteli eğitim sağlamıştır. Okullar Gana eğitim hizmetine (GES) kayıtlıdır ve işletme için gereken tüm akreditasyonlara sahiptir. Erken çocuk eğitimi ve gelişimi, iyi planlanmış bir eğitim sistemi ve yetenekli öğretmenler gerektiren çok hassas bir iştir. Bu nedenle, yüksek vasıflı ve eğitilmiş Ganalı öğretmenleri, ülkedeki vakıf temsilcileri tarafından istihdam edilmektedir. Zeki ve yoksul öğrencilere bu eğitim tesislerinde ücretsiz ders çalışmak için burslar da sunulmaktadır.

Konya'da 19 Temmuz 2019 tarihinde Bay Abdul Nasiru Deen ile yapılan bir mülakata, bu iki okulun dışında Hudayi ve diğer ortak Türk vakıfları tarafından kurulmuş başka okullar olduğunu belirtti. Ona göre, Kumasi'de bu tür okullardan üçü, biri de Tamale'de. Sn. Nasir, toplamda Gana'nın her yerinde Hudayi Vakfı tarafından kurulan okul sayısını 10'a çıkardı.

Okulların yanı sıra, vakıf aynı zamanda başkent Akra'da son derece modern bir lise kurdu ve görevlendirdi. Türk kardeşler Abdullah ve Fahreddin Tivnikli'nin adını taşıyan Tivnikli Uluslararası Imam Hatip Lisesi, 2018 yılında 120 kişilik bir öğrenci ile faaliyetlerine başladı. Tesis, Gana Eğitim hizmet standartlarına göre 100 ile 300 arasında 400 öğrenci toplamına sahiptir.

Okul ayrıca, ortaöğretimini sürdürürken kampüste kalmak isteyen 200 öğrenci için ultra modern bir yurt var. Çoğunlukla şehirlerden uzaktaki öğrenciler, kalabalık Akra kentinde okurken kalmak için daima çaba sarf ediyorlar. Bu nedenle okul kampüsündeki yatılı tesisin mevcudiyeti bu zorluğu azaltır ve öğrencilere ders çalışmak için iyi bir ortam sağlar. Ülkenin dört bir yanından yüzlerce öğrenci, 2018/2019 akademik yılının başlangıcından önce okulun ilk giriş sınavına katıldı. 120 başarılı aday seçildi ve Genel bilim, Genel Sanatlar ve İşletme gibi çeşitli derslere kabul edildi. Okulda sunulan diğer dersler, Türkçe ve Arapça dillerini İngilizce olarak eğitim dili olarak içerir.

Fotoğraf 10: Tivnikli Uluslararası Imam Hatip Lisesi (Tinasco)

Okul sadece erkekler içindir ve mezunlar Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde eğitimlerini ilerletme olanağına sahiptir. Türkiye'deki çalışma bursları, yüksek niteliklere sahip çok iyi öğrenciler için de mevcuttur. Kişisel kariyer rehberliği hizmetleri, öğrencilere üçüncül seviyede devam etmeyi düşündükleri kariyere karar vermede yardımcı olmak için mevcuttur. Okulun ayrıca, uzun tatillerden yararlanarak

bilgilerini geliştirmek için diğer okullardan öğrencileri ve öğrencileri için yaz programları vardır.

Vakıf, ülkedeki Müslüman kızlar için benzer bir ultra-modern eğitim kompleksi kurmayı da planlıyor. Sayın Abdul Nasir Deen'e göre, vakıf, bu proje için Akra'dan çok uzak olmayan Nsawam'da çok büyük bir arazi parçası edindi. Planların çok ileride olduğunu ve tesisin inşaatının yakında başlayacağını belirtti.

Fotoğraf 11: Tinasco İlk Öğrencileri

Okullar dışında, Vakıf ayrıca Gana'nın 10 bölgesinde yaygın eğitim merkezleri kurmuştur. Bu merkezlerde hafta içi ve hafta sonları öğrencilere temel İslami eğitimler verilmektedir. Bu merkezlerde ebeveynler, çalışanlar ve aileler için sosyal ve sağlıktan farklı konular üzerine seminerler düzenlenmektedir. Merkezlerde düzenlenen lise ve üniversite seminerleri bugüne kadar ülkenin her yerinden konuşmacılar çekti.

Vakfın genç kadrosu Sayın Hasan Furkan'a göre, İstanbul'daki bir röportajda Gana'ya atanan vakfın, 7 yıldan fazla bir süredir devam eden Gana'lı Müslüman öğrenciler için bir burs programı bulunuyor. Burs programı kapsamında nitelikli öğrenciler bir yıllığına Türkçe öğrenmek için Türkiye'ye gönderilir. Türkiye'de iken, öğrencilere yurt tesisi, yemekler ve aylık maaş verilmektedir.

Dil çalışmalarını tamamlayan öğrencilere ilahiyatta yükseköğretime devam etmek isteyen öğrencilere çeşitli Türk üniversitelerinde vakıf tarafından dört yıllık

tam burs programı verilmektedir. Öğrencilere ayrıca dört yıllık çalışma boyunca yurt olanakları, yemekler ve aylık maaşlar sunulmaktadır. Gana'ya dönmek isteyenlere uçak bileti verilirken, yükseköğrenimlerini mühendislik, hukuk, ekonomi vb. gibi diğer alanlarda geliştirmek isteyenler için tüm masrafları karşılayacak olsalar da ücretsizdirler. . Şu anda Türkiye'de bulunan bu programın faydalanıcılarının çoğu, hem mülakat hem de ankette diğer dersleri seçmeyi tercih ettiklerini ve bu nedenle Türkiye'deki aile desteğine veya diğer burs olanaklarına bağlı olmak zorunda olduklarını belirtti. Yine de, vakıf hala okullarında ikamet yeri bulamayan bu öğrencilerin bir kısmına yurt imkanlarını sunmaktadır.

Fotoğraf 12

Ganalı Müslüman kadınlara verilen özel bir eğitim bursu var. Yararlanıcılar, evde bakım, hijyen ve Türkiye'de el dokumacılığı ve benzeri bazı mesleki beceriler konusunda altı yıl boyunca bir eğitim almaktadır. Bu programın amacı, bayanları gelecek evleri için hazırlamak ve ayrıca hijyen konusundaki bilgilerini gelecek nesillere aktarmaktır. Hanımlar ayrıca gelecekte ticari hale getirmeye karar vermeleri durumunda, program aracılığıyla edindikleri mesleki becerilerden de geçimlerini sağlayabilirler. Gana'daki eğitim programının bir parçası olan Hudayi vakfı da ülkedeki çeşitli topluluklara dini kitaplar sunuyor.

6.2.2. Sosyal Müdahaleler

Vakıf, kalkınma ortamına karşı sağlıklı bir çevrenin önemini kabul eder ve bu nedenle Gana'daki çeşitli Müslüman topluluklara bu ortamı sağlamak için büyük

miktarda para harcar. Hiç şüphe yok ki, ülkenin kırsal alanlarındaki toplulukların çoğu, ülkede yıllık olarak kaydedilen yağış miktarına rağmen temiz içme suyu bulmakta zorlanıyor. Kuzeydeki ve güney bölgelerin bazı bölgelerinde bulunan Müslüman toplulukların çoğunda, insanlar çeşitli hastalıklara yol açan kirli su içmeye zorlanmaktadır.

Bu korkunç ihtiyaca cevap olarak, Hudayi vakfı, Gana'daki birçok Müslüman toplulukta kuyu ve kuyu yapımında görev aldı. Bir çevrimiçi makalede Sayın Ramazan Aritürk'ün sözleriyle Hudayi vakfı, “Su Yaşamdır” deyimini kabul ediyor ve vakıf bu sözü Gana'da ilk elden pratik bir deneyime sahip oldu. Ona göre, tek bir sondaj kuyusunun veya bir kuyucuğun iki bin kişilik bir köye veya yedi ila sekiz yüz öğrencilik bir okula getirilmesi sevincinin, bu kelimelerin gerçek anlamlarını açıkça kanıtlanmasından çok daha fazlasıydı.⁷⁹

İstanbul'daki röportajda Sayın Ramazan, vakfın bugüne kadar ülkenin çeşitli yerlerinde 100'e yakın sondaj kuyusu ve kuyu inşa ettiğini belirtti. Kuyu inşaatından sonraki vakıf, kuyu veya kuyuların bazı problemler ortaya çıkarması durumunda, projeye özen göstermek ve ülkedeki vakıf temsilcilerine rapor vermekle yükümlü olan bir bakıcı görevlendirmiştir. Çeşitli topluluklarda sürekli su akışı sağlamak için personellerinin daima bakıcılarla temas halinde olduğunu belirtti.

Fotoğraf 13

2018 itibariyle, vakıf zaten ülke genelinde yaklaşık 40 kuyu inşa etmişti.

⁷⁹ Altınoluk 2019

Bu, Gana'daki çeşitli kırsal toplulukların sağlığını tehdit eden su krizinin çözümünde vakfın taahhüdünün açık bir göstergesidir. Her toplumda Hudayi vakfının hikayesi su temini ile başlar. Kuyular, Hudayi vakfına çeşitli topluluklarla kardeşliği geliştirme fırsatı sağlayarak, bu topluluklardaki diğer müdahalelere kapı açıyor.⁸⁰

Sondaj kuyularının ve kuyuların inşaatları ayrıca Akra'daki okullar dahil olmak üzere ülkenin dört bir yanındaki çeşitli okul bileşiklerine ve Ulusal Afet Yönetimi Örgütü (NADMO) gibi bazı devlet kurumlarına da genişletildi. Portatif içme suyu temininin yanı sıra vakıf, özellikle zaman zaman kırsal kesimde yaşayan Müslüman ailelere yetişenlere ve nakit ve gıda kaynakları ile diğer ev gereçleri gibi ihtiyaçlara da destek vermektedir.

6.2.3. Dini Faaliyetler

Müslümanların refahı ve İslam'ın yeryüzünün tüm köşelerine yayılması, Hudayi Vakfı'nın her zaman önemli bir odak noktası olmuştur. Vakıf, faaliyet gösterdiği hemen hemen tüm ülkelerde İslam'ın yayılmasını ve gerçek öğretilerini tanıtmak için her zaman çaba sarf etmiştir. Gana'da vakıf tarafından üstlenilen tüm projelerin, sanat eseri Gana Ulusal Camii'nin olduğu bir gerçektir. Herkesin önünde ve görülebilen dört minaresi, İslam'ın varlığının ve statüsünün ve Gana'daki 10 milyondan fazla Müslümanın bir güç olduğunu açıkça göstermektedir.

Fotoğraf 14: Eski Gana milli Cami

⁸⁰ <http://theinstapic.com/selman.ozpinar>

Bu projenin kurulmasının ardındaki hikaye çok ilginç ve duygusaldır. Projenin bulunduğu arazi, 2012 yılında ulusal bir cami inşa etmek amacıyla Gana hükümeti tarafından 2012 yılında Müslümanlar adına Gana büyük Müftüsü Dr. Osman Nuhu Sharubutu'ya verildi. Hükümet, Müslümanlara toprağı hediye etme kararını verdi, çünkü eski ulusal Camii'nin Aboso Okai'deki Accra merkezindeki iş bölgesinde yer aldığı toprağı diğer gelişim projeleri için kullanmak istedi. Ülkedeki diğer Müslüman liderlerin yardımı ile büyük müftüler, projeyi yürütmek için yabancı bir Müslüman ülkenin desteğini sağladı. Ancak, birçok nedenden ötürü, proje ilk aşamasında durdu ve sponsorlar ayrıldı.

Gana'daki Müslümanlar, özellikle de büyük müftü, Kanadalı bir Hıristiyan misyoner grubu tarafından toplumu bir kütüphane inşa etme iddiasıyla toprakları Müslümanlardan uzağı götürmek için çeşitli yollardan geçen çabalar konusunda oldukça endişe duydu. Grubun ayrıca, Gana'da doğrudan Hıristiyanların yararına olacakları sosyal tesislere sahip bir katedral kurma planları vardı. Eğer misyoner arayışı içinde başarılı olsaydı, bu, Gana'daki Müslümanlar hakkında çok kötü bir mesaj gönderir ve İslam'ın ülkede büyük bir din olarak varlığını tehdit ederdi. Müslüman liderliğin, ülkedeki zengin Müslüman işletme kişilikleri dahil olmak üzere diğer sponsorların desteğini kazanma çabaları vardı, ancak bunların tümü sonuçsuz kaldı.

Fotoğraf 15: Bey Ramazan Arıtırık ve Gana müftü, Dr. Şeyh Osman Nuhu Sharubutu

Bu ümitsiz durumda, büyük Müftüler, Gana Müslümanlarına Osmanlı İmparatorluğu'nun torunları (Türk halkının yönettiğı son ve en büyük) olarak yardım

etmek için Allah'a dua etti. Gana'daki Hudayi vakfının liderliği zaten Gana'da Müslümanlar için bir cami kurmayı planlıyordu ve bu, büyük müftünün Allah'a olan duasıyla aynı zamana denk geldi. Osman Nuhu Sharubutu'nun vakfın delegasyonunu, proje ile ilgili ilk ziyaretlerinde projeye ilgili olarak “Hoş geldin, seni çok uzun zamandır bekliyoruz” dedi. Arazi sizindir ”ve bu, onun ve tüm Ganalı Müslümanların vakfın projeye başlaması için onay aldığını gösteriyor.

Proje aynı yıl merhum Türk kardeşler Abdallah ve Fahrettin Tivnikle'nin hayırsever desteği ve aynı zamanda merhum Mustafa Imik'in nakit para ve emek desteği ile resmen başladı. Ulu Cami, sadece bir ibadet yeri değil, Gana'daki Müslümanların yararına olan birçok merkeze sahip bir sanat kompleksidir. Başlangıçta, vakfın planı basitçe cami inşa etmektir, ancak projenin karmaşık hale getirilmesine yol açan başka planlar ve fikirler ortaya çıktı.

Kompleks, dört minaresi ve iki balkonu olan 3800 metrekarelik bir alana sahiptir. Ana kubbenin yüksekliği, ana kubbenin dışında diğer dört kubbeye ve diğer 47 kubbenin bulunduğu 33 metredir. Komplekste bir avlu, bir çeşme ve Türk sanatını betimleyen mermer kaplamalı avizeler vardır. Ramazan Aritürk, Camii'nin İslam ve Müslümanlarla ilgili her kesiminde anlamlar olduğunu belirtti. Ona göre, dört uzun boylu minare, İslam'daki dört ana düşünce okulunu, yani Maliki, Hanbeli, Hanefi ve Şafi temsil ediyor. Bu, Müslümanların bir ve birleşik olması gerektiği mesajını verdi. Vakfın ayrıca Gana'daki Müslümanlara bir mesaj olduğunu ve bunun ötesinde vakfın ait olduğu okula bakılmaksızın vakfın bütün Müslümanlara sahip olduğunu da ekledi.

Fotoğraf 15: Gana yeni millet Camii ve Külliyesi

Toplam 10000 ibadet kapasitesine sahip olan Accra Furqan Camii, Gana'daki ve Sahra altı bölgesindeki tüm camilerin en büyüğüdür. Kompleks içindeki pek çok merkez arasında, Türkiye'deki İmam Hatip Liseleri gibi modellenen Tivnikle Uluslararası Lisesi bulunmaktadır. Kompleks, büyük müftüler için ultra modern bir ofise de ev sahipliği yapıyor. Bu ofisi kompleksin içinde kurma kararı, Hudayi vakfının mevcut ofisin modern standartlara uymadığı ve çok elverişsiz bir bölgede yer almasının bir sonucu olarak geldi. Vakıf, yeni ofisin büyük müftülüğün durumuna uyduğuna ve müftülüğün günlük faaliyetlerini artıracığına inanıyor.

Fotoğraf 17: Gana yeni millet Camii ve Külliyesi

Hem İngilizce hem de Türkçe ve Arapça gibi diğer dillerde çeşitli alanlarda çeşitli kitapların bulunduğu bir kütüphane bulunmaktadır. Kütüphanede, araştırmacıların Türkiye'deki merkez kütüphanelere ve Birleşik Krallık gibi diğer ülkelerde de erişebilecekleri bir E-kütüphane tesisi bulunmaktadır. Bu kütüphanenin oluşturulması çok önemlidir, çünkü Gana'da Müslümanların özellikle İslam bilimlerindeki ve diğer klasik metinlerdeki kitaplara kolayca erişebilecekleri modern bir kütüphane yoktur.

Vakıf ayrıca, Gana Müslüman Öğrenciler Birliği'nin (GMSA), Gana Müslüman öğrencilerinin ülke çapındaki çeşitli okullardaki işlerini teşvik etmede oynadığı önemli rolü kabul etmektedir. Bu sebeple, tesis içinde kırtasiye ve dernek faaliyetlerini yürütmek için ihtiyaç duyabileceği diğer tesislerle dernek kurma amacıyla bir ofis kurulmuştur. Türkiye genelindeki üniversitelerden mezun olan öğrenciler için bir ofis var. Ramazan, vakfın bu öğrencilerle yakın çalışmak istediğini, çünkü hayatlarının bir bölümünü Türkiye'de geçirdiklerini ve Türk sistemini anladıklarını belirtti. Ayrıca, çeşitli projeleri aracılığıyla vakfın bu öğrencilere ve ülkedeki diğer Müslüman öğrencilere istihdam sağlamaya çalıştığını ve bu nedenle onlara yakın olmalarının gerekli olduğunu belirtti.

Fotoğraf 18:Öğrenci yurt

Kompleksin içindeki diğer projeler arasında ziyaretçiler ve müftü ve Müslüman liderliğin misafirleri için konforlu odaları olan bir konuk evi

bulunmaktadır. Konuk evi, ülkede iken otellere binlerce dolar harcayan ziyaretçilere ücretsizdir. Ayrıca Salat yapmadan önce banyo yapmak isteyen ibadetçiler için ücretsiz modern halka açık tuvaletler ve banyolar da bulunmaktadır. Uzun yıllar boyunca Gana'daki Müslümanlar, ölenlerini, diğer Hristiyanların ülkedeki çeşitli hastanelerde kullandıkları aynı banyo kabinlerinde yıkamak zorunda kaldıklarından şikayet ettiler. Bu nedenle birçok Müslüman aile cesetlerini banyoya götürmeyi tercih ediyor. Bu nedenle vakıf, kompleksin içindeki Müslüman cesetlere yönelik olarak banyo kabini inşa etmeye karar verdi.

Vakıf kompleksin içinde bir ofise sahip ve ayrıca kompleksin yanı sıra Türk yemeklerinin tadına bakmak isteyen Ganalılara da Türk vatandaşlarına Türk yemeklerini servis edecek bir Türk restoranı var. Gana'daki Müslümanların uzun yıllardır karşı karşıya kaldıkları bir diğer zorluk, bir Müslüman kadın sağlık merkezinin ve doğum hastanesinin Müslüman eğitimli doktorlar ve hemşireler ile birlikte bulunamamasıdır.

Halen Hudayi Vakfı henüz ülkede bir sağlık merkezi kurmamış olsa da, Ramazan Bey, kompleksin içinde Müslüman bir kadın sağlığı ve doğum merkezi kurma planlarının çok ileri düzeyde olduğunu belirtti. Bu aynı zamanda, her ikisi de bunun Müslüman kadınlar arasında bebek ölüm oranını düşürmek ve Müslüman kadının saygınlığını korumak için uzun bir yol alacağına inanan Sn. Hasan Furkan ve Abdül Nasiru Deen tarafından da teyit edildi. Komplekste ayrıca spor salonu, sohbet odaları, bahçeler ve çocuklar için oyun alanları içeren bir spor merkezi olacak. Sayın Ramazan'a göre, inşaat halen devam etmekte olduğu için projeye bugüne kadar 15 milyon dolardan fazla harcandığını, bu miktarın vakfın sahip olduğu ithalat vergisini (neredeyse bir milyon dolar) hariç tuttuğunu ekledi. proje için malzeme konusunda Gana hükümetine ödedi.

Vakıf ayrıca, Türkiye'deki Ganalı Kuran bilimi öğrencileriyle ve Gana'daki Müslüman bayanlar için örgün eğitim sınıfları düzenlemek için ülkedeki bazı Türk kadın gönüllüleriyle de ortaklık kuruyor. Kur'an, hadis, Hz. Muhammed biyografisi, İslami hukuk ve sosyal dekor gibi kurslarda haftada dört kez ders verilmektedir. Bu derslerin dışında kadınlar, Türk meslektaşları tarafından el sanatlarında da becerilerle

donatıyorlar. İlgilenen kişiler, Müslüman yetimlerin ve dulların işleriyle ilgilenen ve aynı zamanda ülkedeki İslami okulların ihtiyaçlarına cevap veren vakfın insani yardım birimine kabul ediliyor.

Vakfın Gana'da İslam'ın gelişmesi üzerine yaptığı çeşitli araştırmalar sonucunda, İslam'ın ve Kur'an'ın incelenmesi için "Halaqa" sisteminin veya dini toplanmanın İslam'ın gelişimi, genişlemesi ve bilgi edinimi için çok önemli olduğu anlaşıldı. Ancak bazı nedenlerden dolayı, bu sistem çöktü ve yalnızca Kumasi'deki birkaç yerde izlenebilir. Bu sebeple, dini faaliyetlerinin bir parçası olarak vakıf, ülkenin hemen her bölgesinde çeşitli Halaqalar kurarak bu sistemi geri getirmeye karar verdi. Şu anda merkezlerin, diğer İslami bilimlerin yanı sıra Kuran'ı okuyan ve ezberleyen çeşitli yaşlarda Müslüman çocukları var.

Gana'daki Hudayi vakfı da Ramazan ayında Gana'daki Müslümanlara çeşitli desteklerde bulunuyor. Ülkenin dört bir yanındaki çeşitli Müslüman topluluklarında iftar programları düzenlenmekte ve Müslüman ailelere 30 gün boyunca destek vermeleri için pirinç, yağ, et vb. gıda maddeleri verilmektedir. Bayram festivalleri sırasında ailelere gıda ürünleri de verilmektedir. Kurban bayramı veya Eidul-Adha'da inek ve koyun gibi hayvanlar vakıf tarafından kesilir ve et dağıtılır, böylece her ailenin pişirecek ve kutlayacak bir şeyleri olabilir.

Fotoğraf 19

Ramazan Aritürk'e göre, Gana'daki vakfın ana mücadelesi, organizasyonun ülkedeki projeleri için kullandıkları malzemeler için ithalat vergisi olarak ödemek zorunda olduğu büyük miktardaki para. Hidayi gibi kayıtlı kar amacı gütmeyen kuruluşlar için vergi muafiyeti olsa da, bu istisnalar yalnızca bazı küçük konuları kapsamaktadır. Bu çok şaşırtıcı çünkü üstlenilen tüm projeler Gana vatandaşlarının yararına olacak ve vakıf, hükümet tarafından üstlenilen projeleri üstlenerek bazı yüklerinin hükümetini rahatlatıyor.

Vakıf şu ana kadar ülkedeki vakıf çalışmalarını zorlaştırmak için eğilmiş olan Müslüman toplulukların bazı kesimlerinde, kendileri tarafından bilinen nedenlerle zorlukla karşı karşıya kaldı. Sayın Abdul Nasir Deen ayrıca, ithalat vergisi zorluklarının yanı sıra, vakıfların ülkedeki faaliyetlerine başlamasından bu yana Gana hükümetinden başka bir zorluk yaşamadığını da belirtti.

SONUÇ

Araştırmanın bulguları, birçok Müslüman STK'nın, özellikle Aziz Mahmud Hedayi vakfı da dahil olmak üzere yabancı MNGO'ların varlığının, Gana'daki Müslümanların sosyo-ekonomik, eğitimsel ve dini gelişimi için çok kritik olduğunu ortaya koymaktadır. Bu, anket uygulanan kişilerin% 83'ünden fazlasının cevabında belirgindi. Bu vakıflar, ya kıt kaynaklar ya da fonlar nedeniyle Ganalı hükümeti tarafından gözetimsiz bırakılan boşlukları doldurmaya devam ediyor, bu sayede ülkedeki Müslümanların mücadelelerini sınırlıyor ve hükümet üzerindeki baskıyı azaltıyor.

Elde edilen bulgular, ülkedeki MNGO'ların ülkedeki Müslüman mezhepler arasındaki hali hazırda kırılma eğilimi olan ilişki için fazla tehdit oluşturmadıklarını, ancak faaliyetlerinin dolaylı olarak yüzleşmelerine neden olduğu durumlar olduğunu ortaya koyuyor.

Gana'daki Müslüman dış yardımların doğasının yardımın geldiği ülkeye dayandığı da anlaşıldı. Suudi Arabistan ve Katar gibi ülkelere yardım kuruluşları veya bağışçılar merkezi olarak Müslüman topluluklardaki camilerin inşasına odaklanmaktadır. Bu ülkelere gelen yardım, halkın diğer ihtiyaçlarında kullanılmak yerine camilerin inşası ile sınırlıdır; ancak, başka projelere fon tahsis edilmesine dair çok az örnek bulunmaktadır. Kuveyt ve Bahreyn gibi diğer ülkelere yapılan bağışlar da Müslüman topluluklardaki okulların inşa edilmesine yöneliktir ve çok az şartlar altında, bu ülkelere gelen yardımların Ganalı Müslümanların diğer ihtiyaçları için kullanılması.

Belki de bu, Gana'daki MNGO'ların çoğunun neden ülkedeki Müslümanların kendi gündemlerine sahip olduklarını ya da Müslüman toplulukların sorunlarını çözme amaçlarına sahip olmadıklarıyla suçlandıklarını açıklıyor. Camiler ve okulların inşası kalkınma için çok önemli olsa da, bütün yardımları sadece bu iki projeye sınırlamak, bazen diğer araştırmacılar tarafından kanıtlandığı gibi sorunlu olabilir.

Bu bağışçılar tarafından camilerin ve okulların, bu acil durumlardan acil veya acil ihtiyaçları olan topluluklarda yerleştirildiği durumlar vardır. Böyle bir durumda, halkın yararına olan projeler ihmal edilmekte, çünkü halkın gerçek ihtiyaçları gözetimsiz bırakılmaktadır.

Bu aynı zamanda vakıfların çoğunun neden sadece doktrinlerini veya tarikatlarını yaymakla suçlandığını açıklıyor çünkü toplumda bir Camii olsa da, vakfin bağlı olduğu mezhep adına bir başka Camii daha sağlanıyor. Sonunda, toplulukların karşılaştığı sorunları ve zorlukları çözmek yerine, proje, bu topluluklardaki Müslümanlar arasında sorun ve bölünmeler yaratmaya son verir.

Öte yandan Türkiye'den gelen bağışta bulunanlar, ülkedeki çeşitli Müslüman topluluklara portatif içme suyu sağlanması için kuyu ve kuyu yapımına odaklanmaktadır. Bu, diğer ülkelerin vakıflarının Gana'da kuyu inşa etmediğini söylemek değildir. Fakat bunun yerine her birinin merkezi bir amacı var ve ülke için misyonunun veya planlarının dışında çok az şey var. Ancak, Aziz Mahmud Hudayi vakfi, Gana'daki Müslümanların neredeyse tüm ihtiyaçlarını karşılamak için odağını yaymayı başardı. Vakfin ülkede üstlendiği çeşitli projeler, vakfin Gana'daki Müslümanlar için planlarının, Türkiye'deki bağışçıların ve vakıfların ülkedeki geleneksel odağını aştığını kanıtıyor.

Vakfin Gana'daki faaliyetlerinin eleştirel analizleri yoluyla, vakfin Gana'daki seküler ya da dini Müslümanlarının eğitimsel gelişime çok büyük önem verdiği anlaşıldı. Bu, vakfin okulların kurulması ve diğer eğitim girişimlerinin sağlanması yoluyla Gana'da eğitimin geliştirilmesi için daha fazla harcama yapmayı hedeflediğini belirten Abdul Nasiru Deen tarafından doğrulandı. Zaten ülkedeki vakfin eğitimsel müdahaleleri açıkça Müslüman topluluklarına olumlu sonuçlar veriyor.

Hudayi'nin Gana'daki Müslümanların ihtiyaçlarını anlama anlayışı, vakfin halkın ihtiyaçlarını belirlemek için arka plan araştırması yapmasının yanı sıra, ulusal İmam ve toplum liderlerinin ofisi ile yakın akrabalarını da incelemesine bağlanabilir. Vakfin, şu ana kadarki tüm projelerinin doğrudan insanların acil ihtiyaçlarına cevap olarak doğrudan geldiği gerçeğini göz önüne alarak Gana'da Müslümanların karşılaştığı zorlukları gerçekten anladığı söylenebilir. Hiç şüphe yok ki, cehalet, Gana'daki Müslümanlar arasında çok büyük bir sorun ve vakfin kurduğu okullar bu sorunu azaltmayı veya yok etmeyi amaçlıyor.

Araştırma ayrıca, Gana'daki İslami eğitim biriminin (İEÜ) hem laik hem de dini (İslami) eğitimi birleştirme çabalarında fena halde başarısız olduğunu ortaya koymaktadır. Eğitim politikası kapsamında, öğrenciler örneğin İslami bilgi için iki yıl ve laik bilgi edinmek için iki yıl harcadılar. Bu, öğrencilerin zamanlarını okulda daha fazla zaman harcamak zorunda oldukları anlamına gelir. Kuveyt ve Bahreyn'den vakıflar tarafından yaptırılan okullar da bu sistem altında yönetiliyor, çünkü vakıflar yalnızca yapıları sağladı ve onları Ganalılara ya da İEÜ'ye devretti.

Ülkedeki diğerlerinden farklı olarak Hudayi okulları, Türkiye'de sunulan İmam Hattip Eğitim sistemine göre yapılandırılmıştır. Bu sistemde, hem laik hem de İslami bilgiler el ele sağlanmakta ve böylece öğrencilerin okulda daha az yıl geçirme imkanı sağlanmaktadır. Vakfın onu diğer eğitim olanakları sağlayanlardan ayıran bir diğer politikası, okulların tamamen insana ya da İEÜ'ye teslim edilmemesidir. Daha ziyade, bakıcı ve denetçiler, okulların bakımına yardımcı olmak ve ortaya çıkabilecek her türlü ihtiyacın temelini güncellemek için vakıf tarafından sağlanmaktadır.

Vakıf, mezhep üyeliğinden bağımsız olarak ülkedeki tüm Müslümanları kapsayacak şekilde faaliyetlerini genişleterek, ülkedeki belirli bir Müslüman grupla özdeşleşmekten kaçınmayı başardı. Hudayi ülkedeki hemen hemen tüm tarikatlardan insanlarla çalışıyor. Vakfın burs girişiminin de Gana'daki Müslümanların gelişimine çok faydalı olduğu kanıtlandı çünkü maddi sebeplerden dolayı okulu bırakacak olan öğrencilere Türk üniversitelerinde kaliteli eğitim alma imkânı verildi. Vakıf şu anda Türkiye'deki üçüncü düzeydeki teolojiden başka diğer dersleri incelemeleri için öğrencilere sponsorluk yapmamasına rağmen, diğer alanları tercih eden öğrencilere barınma ve beslenme gibi başka yardımlar sunmaktadır.

Vakfın ayrıca Gana'daki Müslümanların ekonomik refahlarını dolaylı olarak geliştirmelerine yardımcı olduğu söylenebilir. Ülke genelinde çeşitli okullar ve öğrenim merkezleri, vakıf tarafından aylık iyi maaşlar ödenen çok sayıda Müslüman kullanıyor. Türkiye'deki çeşitli üniversitelerden mezun olan Gana'lı Müslüman öğrencilerle yakın çalışma vakfı, halihazırda Gana'lı iş piyasasında iş bulmakta zorlanan öğrenciler için iş fırsatları anlamına geliyor. Vakıf, çeşitli topluluklardaki kuyu ve kuyu delikleri dahil olmak üzere, ülkede üstlendiği tüm projeler için bakıcıları atamaktadır.

Vakıf, Gana'daki Müslüman cemaatine, temizleyiciler, güvenlik personeli ve diğer yardım görevlileri sunarak Accra Furqan kompleksini yönetmesine yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Bu tür komplekslerin yönetimi hakkında bilgi ve becerileri olan kişiler de bu konuda yardımcı olmak için Türkiye'den uçakla alınacaktır. Ramazan'a göre, vakfın yönetimi için 20 yıllık bir plan var ve daha sonra Gana'daki Müslümanlara tüm idari görevler verilecek. Vakfın kurmayı planladığı sağlık ve doğum hastanesi, son zamanlarda Gana'nın Hıristiyan Sağlık Derneği'ne güvenmek zorunda kalan Müslüman hemşire ve doktorların bu tesis tarafından istihdam edileceği için Müslümanlara çok faydalı olacak.

Kendisi eczacı olan Abdül Nasiru Deen'e göre, Hıristiyan sağlık derneği aracılığıyla iş sahibi olan bazı Müslüman hemşireler ve doktorlar İslam'dan Hıristiyanlığa geçiyor ve bunu Gana'da endişe ve İslam'a tehdit olarak nitelendirdi. Tesis, ülkedeki sağlık hizmeti sunumunda da çok kritik olacak. Sayın Ramazan Arıtürk'ün sözleriyle, yalnızca projeleri üstlenen ve tamamlandıktan sonra ellerini tamamen yıkayan diğer vakıfların aksine, Hudayi vakfı, topluluklara uzun süreli yararlarını sağlamak için tüm projelerini sürdürmektedir.

Ayrıca, vakfın birçok projesinin ülkedeki Müslümanların gelişimine yararlı olduğunu kanıtlayarak da, vakıf faaliyetlerinin genel yararlarının uzun vadede tam olarak ortaya çıkacağını belirtti. Bunu, ülke için vakıf planlarının sadece kısa vadeli değil, Gana'daki Müslüman nesillere fayda sağlayacak uzun vadeli planlar olduğu için söyledi.

Araştırmanın bulgularından, ülkedeki Müslümanların bu projelerden ve ülkedeki diğer kuruluşların projelerinden büyük ölçüde fayda sağladığı açıktı. Bununla birlikte, Gana'daki Müslümanlar birbirleriyle ilişkilerini güçlendirir ve kuruluşların bir mezhebe bağlı olduklarına inanıldığı için kuruluşların üstlendiği projeleri ihmal etmeyi bırakırlarsa daha fazla fayda elde edilebilir. Gana'daki birleşmiş bir Müslüman cephesi ülkede güçlü bir temsil sağlayacaktır ve yardım kuruluşlarının zorluklarını doğru anlamalarını sağlayacak araçlar sağlayacaktır.

Ganalı Müslümanların birliği, dış yardım konusunda dış yardımlara daha az bağımlılık sağlayacak ve hatta Gana'daki Müslümanların kendi topluluklarında projelerin yürütülmesine katkıda bulunmalarını sağlayacak. Halen, topluluklarda zengin Müslüman erkekler ve kadınlar olmasına rağmen, hiçbiri, topluluklardaki

bölünmelerden dolayı topluluklarındaki gerçek bir değişikliği gerçekten etkileyememiştir. Siyasette olanlar da dahil olmak üzere ülkedeki Müslüman liderliği, hükümete tüm vergilerin temellerini muaf tutma baskısı koymaya çalışmalıdır çünkü bu kuruluşların yürüttükleri projeler yalnızca vatandaşlara değil menşe kurumlarına değil yararınadır.

Yabancı Müslüman Yardım kuruluşları ayrıca, gündemdeki yardımları vermek yerine, Ganalı Müslümanların ihtiyaçlarına odaklanmalıdır. Örgütler bu ihtiyaçları kolayca belirleyebilir ya da ulusal İmam şefinin ofisi ile yakın çalışarak, Müslüman toplulukların arka plan araştırmasını yaparak veya projelere girmeyi planladıkları toplulukların paydaşlarıyla çalışarak kolayca belirleyebilirler.

KAYNAKÇA

- Abdussalam, A. (2009). *Intra-religious conflict: A study of the relations between Tijaniyyah brotherhood and Ahlus-Sunnah in Kumasi Metropolis, Ghana*. (Yüksek Lisans tezi, O.O. U.) Ago Iwoye-Nigeria.
- Albert, A. & et al. (2018). *ISTR: Facing the Bullet?: Non-Government Organizations (NGOs) Responses to the Changing Aid Landscape in Ghana*. Alınan <https://www.link.springer.com>.
- Atoine, M. (2018). *Practice and Conversion of Asante Market Women to the Ahmadiyya Muslim Mission in the late 20th Century*, (Doktora tezi, Michigan State University). Alınan <https://d.lib.msu.edu>.
- Australian Charities and Non-for-profits commission, *ACNC: Australian Charities and Not-for-profits Commission*. Alınan <https://www.acnc.gov.au>.
- Billur Yalti, *Taxation of Charities in Turkey* (Draft). Alınan <https://www.eatlp.org>.
- Bob-Milliar, G. (2005). *NGOs in Ghana-Profit Making Organizations?* Alınan <https://www.ghanaweb.com/ghanahomepage/features/NGOs-In-Ghana-Profit-Making-Organizations-80271>.
- Bonaventure, R. (2001). *ARTICLE 19: Freedom of Association And Assembly: Unions, NGOs and Political Freedom in Sub-Saharan Africa*. London: Lancaster House.
- Boriana, Y. (2001). *Does Foreign Aid Reduce Poverty? Empirical Evidence from Nongovernmental and Bilateral Aid*. International Monetary Fund.
- Crone, P. (2005). *Medieval Islamic Political Thought*, Edinburg University Press.
- Davies, T. (2014). *NGOs: A New History of Transnational Civil Society*. New York: Oxford University Press.
- David, L. (2010). *Nongovernmental Organizations, Definition and History*. Alınan https://www.researchgate.net/publication/302391474_Nongovernmental_Organizations_Definition_and_History.
- David, T. ve Matthew, C. (2014). *Islam and Development: Exploring the Invisible Aid Economy*, Vermont: Ashgate Publishing.
- Dumbe, Y. (2013). *Islamic Revivalism in Contemporary Ghana*, Huddinge: Sodertorn University Publication.
- Egbert, H. (2008). *Islam, Civil Society and Social Work: Muslim Voluntary Welfare Associations in Jordan Between Patronage and Empowerment*, Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Environment ve Natural Resources Group. (2017). *NGO Perspectives on Poverty, Environment and Development*, Berkeley: California University.

- Frances, A. (t.y.). *Lessons I learned about religious tolerance in Ghana by Lord Ahmad of Wimbledon, Minister for Commonwealth*. Alınan <https://www.keepfaith.co.uk>
- ICNL. (t.y). *SAUDI ARABIA: Philanthropy Law Report*. Alınan www.icnl.org
- Investopedia. (2012). *Difference between Private Foundations and Public Charities*. Alınan www.investopedia.com/financial-edge/1112/the-difference-between-private-foundations-and-public-charities.
- Ismail, K. (2017). *Yönetişim ve Yetenek Eksenli Bir Bakışla Mülteci Sorununun Çözümü: Aziz Mahmud Hüdayi Vakfı Örneği*. (Yüksek Lisans tezi, Karamanoglu University). Karaman, Turkey.
- Ivor, W. (1989). *Asante in the Nineteenth Century: The Structure and Evolution of the Political Order*. London: CUP Archive.
- Jara, M. (2016). *Ghana must be seriously concerned about the absence of succession plan for the Office of National Chief Imam*. Alınan <https://muslimahsameerah.com>.
- Jocelyn, D. (1991). *Nongovernmental Organizations and Health Delivery in Sub-Saharan Africa*. World Bank Publications.
- John, H. (2017). *The Ahmadiyya in the Gold Coast: Muslim Cosmopolitans in the British Empire*. Bloomington: Indiana University Press.
- Jonathan, B. ve Jerome, B.J. (2003). *The Charitable Crescent: Politics of Aid in the Muslim World*. London: LB Tauris
- Kaba L, 1874, *The Wahhabiyya: Islamic Reform and Politics in West Africa*, Evanston: Northwestern University Press.
- Kwabina, B. D. (1969). *A Historical Geography of Ghana*. Accra: CUP Achieve.
- Kwame, O. A. (2017). *The Development of Islamic Education in Ghana: Perspectives of Reformers on the Transformation of Integrated Public Islamic Schools*, (Doktora tezi, Patton College of Education of Ohio University). Alınan <https://etd.ohiolink.edu>.
- Levtzion, N. (2000). *The History Of Islam In Africa*. Ohio: Ohio University Press.
- Marianne, F. (2004). *Thinking about God and Morality*. Portsmouth: Heinemann.
- Marie, J. P. (2016). *For Humanity Or For The Umma?: Aid and Islam in Transnational Muslim NGOs*. Oxford: Oxford University Press.
- Marshall, C. (2011). *Modern Muslim Societies*. Singapore: Marshal Cavendish.
- Mehmet, O. (2013). *Turkey's Religious and Socio-Political Depth in Africa*, Alınan

https://www.academia.edu/6400202/Turkeys_Religious_and_Socio-Political_Depth_in_Africa_LSE_IDEAS_2013.

Mervyn, H. (1984). *The Development of Islam in West Africa*. London: Longman.

Narasaiah, M. L. (2005). *NGOs and the Rural Poverty*. Delhi: Discovery Publishing House.

Nathan, S. (2006). *The Muslim Resurgence in Ghana Since 1950: Its Effects Upon Muslims and Muslim-Christian Relations*. Munster: LIT Verlag Münster.

Omer, F. S. (2007). *A Comprehensive Guide to Zakat: Charity in Islam*. New Jersey: The Light Inc.

Owusu, A. (t.y.). *Legal and Policy Framework of Non-Governmental Organizations- NGOs in Ghana*. Alınan www.academia.edu.

Pade, B. ve Brigid, M. S. (2013). *Islam in Africa South of the Sahara: Essays in Gender Relations and Political Reform*. Maryland: Scarecrow Press.

Peter, A. G. ve diğerleri. (2012). *The Credibility of Transnational NGOs: When Virtue is Not Enough*. Cambridge: Cambridge University Press.

Peter, B. C. (1982). *West Africa and Islam: A Study of Religious Development from the 8th to the 20th Century*. London: Edward Arnold.

Prince, G. (2010). *Financing Local Non-Governmental Organizations in Ghana: Issues and Challenges*. (Yüksek Lisans tezi, KNUST). Alınan www.ir.knust.edu.gh,

Rebecca, S. (2013). *Development Organizations*. London: Routledge.

Robert, L. B. & Boleslaw, A. (1987). *The International Law Dictionary* 77. ABC-CLIO: Santa Barbara.

Roger, C. ve diğerleri. (1995). *Non-governmental Organizations and Rural Poverty Alleviation*. London: Overseas Development Institute.

Roger S. G. (2005). *The History of Ghana*. Connecticut: Greenwood Publishing Group.

Salih, M. (2002). *Islamic NGOs in Africa: the Promise and Peril of Islamic Voluntarism*. Alınan www.teol.ku.dk/cas/publications/occ_papers/salih2001.pdf,

Shadi, H. (2003). *An Islamic Alternative? Equality, Redistributive Justice and the Welfare State in the Caliphate of Umar*. Renaissance: Monthly Islamic Journal.

Steve, C. (1997). *Two Centuries of Participation: NGOs and International Governance*. Alınan <https://repository.law.umich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1466&context=mjil>.

- Susumu, N. (2015). *NGOs in the Muslim World: Faith and Social Services*. London: Routledge.
- Tomaso, C. (2018). *Inside the Dark, Opulent World of Ghana's Churches*. Alinan <https://pulitzercenter.org>.
- Valeria, S. (2012). *Islamic NGOs in Africa and their notion of development: case of Somalia*. Alinan www.storicamente.org.
- Wahbah, Z. (1989). *Al-Fiqh al-Islami wa Adillatuhu*. Damascus: Dar al-Fakir.
- Weiss, H. (2008). *Muslim Political and Societal Activities in the Contemporary Era*. Alinan www.journal.fi,
- William, J. (2001). *Public Policy Toward Non-governmental Organizations in Developing Countries*. World Bank Publications.
- Zafar, I. Q. (2005). *Managing NGOs in Developing Countries: Concepts, frameworks and cases*. Oxford: Oxford University Press.
- <http://hudayivakfi.org>
www.icodehs.org
www.mfcsghana.org
www.sonsetfundgh.org